

קונטרס

הבינוני

**פרשת
צו
תשפ"ג**

שנה ה'
חוברת כ"ו
גליון 246

שיעורי

**הרב שמעון
שפיצער שליט"א**

קול הבינוני

718.686.8300 ארה"ב:

0204.586.2115 בריטניה:

03.300.0223 בלגיה:

072.257.7726 ארץ ישראל:

שמעו ותחי נפשכם!

האזינו למאות שיעורים
השווים לכל נפש הנאמרים
מדי יום ביומו בכל מקצועות
התורה והחסידות מסודרים
להפליא ומלאים כל טוב

להצטרף לקבלת
השיעורים או החוברות
באימיל ולשלוח הערות:

Tel. 718.387.1122 E.Y. 03.3096216
Email. Info@MachonHavineini.com

מפתח העניינים

מדור אמונה ובטחון ושיעור קפ"ו

יום שלישי פרשת ויקרא כ"ח אדר תשפ"ג

ה שמחה בכל המצבים על-ידי הרדמת הגוף ועוררות הנשמה

לשמחה מה זו עושה | תוצאה של קיום הרצון | כגודל התשוקה גדול השמחה | איך ישמח אדם לאידו | על זה ישמח לב המשכיל | שמחה ועצב - הכל לפי הרצון | הרעה לעובדי השם היא שמחתם וטובתם | מי יעלה בהר ה' | רגזו ואל תחטאו | הנשמה שרויה בצער | מעבירים את רשות הדיבור לנשמה | כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה | נתינת ביטוי תמידי לנשמה | המאור שבה מחזירו למוטב | עבדו את ה' בשמחה | אכילת מצה לתיאבון | ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו | תענוגו של אדם חסר כל | שמחה שאין למעלה ממנה

יום רביעי פרשת ויקרא כ"ט אדר תשפ"ג

ה המעבר ממלחמת סור מרע למלחמת עשה טוב

מצות תאכל במקום קדוש | לא תתחזון קמאי ביומי ניסן | הכנה למצוה גדולה מן המצוה | יו"ט של הכנות | טרדות המנקות את הנשמה | שני סוגי מלחמות | מלחמת היצר הרצויה | לא הרי מלחמה זו כהרי מלחמה זו | ירבה בישיבה ויבקש רחמים | אסור לבזוז את החיים על המלחמה הראשונה | ליל הסדר - מלחמה מתוקה ונעימה | ערבי פסחים - מלחמת סור מרע | מסור מרע לעשה טוב | התנערי מעפר קומי | מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים

יום חמישי פרשת ויקרא א' ניסן תשפ"ג

כח כריתת ברית של אהבה בחודש ניסן

ימים של אהבה | קשר של אהבה | היא העולה על מוקדה | סור מרע ועשה טוב - לגלג החוזר | ימים של התחדשות האהבה | בטל רצונך מפני רצונו | מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה | יש דבר העומד בפני הרצונות | מערכת של קירוב רחוקים | שתי מדרגות של קרבות | מלחמת האדם עם יצרו נידונה לכשלון | חסר גבול זיזר עצמו מן היין | אם תעירו ואם תעוררו את האהבה | מודה ועוזב ירוחם

יום ראשון פרשת צו ד' ניסן תשפ"ג

לו קבלת שבע החסדים על-ידי עסק קמחא דפסחא

מדה כנגד מדה | חסרון לצורך קבלת טובה | ריחוק לצורך קירוב | כלים לצורך מילוי | אלו ואלו דברי אלוקים חיים | רשה בתחילתה לצורך מתעשרת בסופה | תשרי לצורך ניסן | תקופת מצוקה לצורך יציאה לרווחה | קבלה לצורך נתינה |

כרתו ברית לגמול זה עם זה | ראוין היו בני ישראל ללקות במכת ערוב | חסד קשה
מרפא את האדם | דמות הבורא משתקפת אצל הנותן | עניי לא בעי חיי?! | מצוה
לספר בשבחן של ישראל | כוס של ברכה | עשה למענך | אינפלציה לצורך חסדים
גדולים

יום שני פרשת צו ה' ניסן תשפ"ג

**חינוך הבנים על-ידי המלאך היוצא מן המצוות - לאור הדברים היוצאים
ברוח הקודש מפי הרה"ק רבי אברהם העשיל מאפטא זיע"א ה'אובה
ישראל" נו**

מלכות פה קרינן לה | כך יצא מצרה לרווחה | מתפלל על עצמו ואחיו נענים תחילה
| כוונת בני גד ובני ראובן | התיקון מתחיל בעשיית שמירה לטף | בנו לכם ערים
לטפכם | עבודת הפשטת הלבושים | כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל | גזעו מחליף
ושרשיו מרובין | לעלוי נשמת אנשים חיים | תיקון הנשמות התלויות בו | אור
האמונה זקוק לכלים | החדרת אור האמונה בימות השנה | מחנך בחסד עליון

מדור הילולא דצדיקיא

ערש"ק פרשת מצורע ז' ניסן תשע"ט

הרה"ק רבי מרדכי מנעשכז זיע"א נו

מרדכי בן גיטל בלתי לה' לבדו | רשפיו רשפי אש | הממונה על מפתחות בית
המקדש | למען רבות מופתי | הסיבה העיקרית לנסיעה אל הצדיק | אמונה היא
המשכה | ישלח דברו וירפאם | כוח הרב בתלמיד | ישועה בקערת מים | אם
במחותרת ימצא הגנב | עקימת שפתיים הוי מעשה

מדור אמונה ובטחון

שיעור קפ"ו

לזכות אליעזר בן פיגא ומשפחתו
פטרון מדור אמונה ובטחון

לזכות ולרפואת

נתן אליהו בן שירין

נדבת הר"ר בנימין ווייצער הי"ו

לע"נ

הרה"ח ר' יעקב שמואל

בן ר' אלטר אהרן ז"ל

יום שלישי פרשת ויקרא כ"ח אדר תשפ"ג

שמחה בכל המצבים על-ידי הרדמת הגוף ועוררות הנשמה

שמחה ואף לומר בפיו גם זו לטובה, אבל שמחה אמיתית הבאה מרצון הנפש, לכאורה אינו יכול להרגיש. ואם כן איך נוכל לחייב את האדם להודות על הרעה בשמחה כדרך שמברך על הטובה, מה יעשה שאין שמחה זו קיימת אצלו.

תוצאה של קיום הרצון

נרחיב את השאלה עוד, כי נחוץ מאוד להבינה. נלמד מדברי הראשונים בהגדרת השמחה, ואז נראה האם היא מתאימה למי שאינו שבע רצון ממצבו, ואם נגיע למסקנה שאינה מתאימה לו, נצטרך להוסיף אולי הערה קטנה בשולחן ערוך - "מה שנאמר כאן שצריך לברך על הרעה בשמחה, אין הכוונה להרגשת שמחה אמיתית, אלא לומר

לשמחה מה זו עושה

ידוע לכל המשנה במסכת ברכות (פ"ט מ"ה): "חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה", וכן נפסק בשולחן ערוך (או"ח סי' רכ"ב ס"ג). האדם צריך שיוכל להודות על מה שנדמה לו כרע, כפי שהוא מודה על הטובה. ואיתא בגמרא (ס, ב): "אמר רבא לא נצרכה אלא לקבולינהו בשמחה". והלשון בשולחן ערוך הוא: "חייב אדם לברך על הרעה בדעת שלמה ובנפש חפצה, כדרך שמברך בשמחה על הטובה".

השאלה הנשאלת היא: השמחה הרי אינה סתם ריקוד ומחול, אלא הרגשה פנימית היא, ולכאורה היא סתירה עם מי שפקדה אותו רעה או מי שקיבל בשורה רעה. אדם כזה אולי יוכל להציג הופעה של

חזקה יותר. ומוסיף שם שזהו הפשט במה שעיינינו רואים שהצדיקים שרויים בשמחה תמיד, כי בדברים גשמיים תמיד יש גבול כמה אפשר להשיג, ולאחר שמשיגים אותו, אין יותר למה להשתוקק וממילא אין יותר ממה להתפעל. מה שאין כן ברוחניות היות שהדבר הנכסף אין לו סוף, אי אפשר שיכלה ההשתוקקות ולא שתיפסק ההשגה, ולזה הצדיקים שמחים תמיד. ובעבור זה אמר הכתוב (תהלים קה, ג) ישמח לב מבקשי ה', כי להיות השם יתברך ושלמותו אין להם תכלית, כל מבקש ה' אף על פי שישגי מה שישגי ממנו לעולם, תשאר התשוקה ותתמיד השמחה ולא תיפסק, אבל תגדל תמיד כשתגדל ההשגה, ובעבור זה אמר המשורר (שם פסוק ד) דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד, כלומר כי השמחה במה שתשיגו ממנו, לא תפסק עוד, כי תמיד תוסיף השמחה מצד היותו יתברך בלתי בעל תכלית, וכל מה שיושג ממנו מדרגת מה, ימצא בו דרוש נכסף בלתי מושג.

הנה מבואר מדברי בעל העיקרים שהגדרת השמחה היא התפעלות נפשו של אדם ברגע שהוא מרגיש שהשיג את הדבר שכל כך השתוקק עליו והמתין לו זמן רב. כך מובאת הגדרה זו בכד הקמח לרבינו בחיי ז"ל (ערך שמחה), וכן הוא באורחות צדיקים (שער השמחה) שהשמחה נובעת מכך שהאדם משיג את תאוותו.

ביאור הדבר, כי רצון האדם הוא החלק העמוק ביותר שבנפש, וכשהקב"ה עוזר לאדם ורצונו מתקיים ויוצא מן הכוח אל הפועל, מרגיש האדם שלמות נפלאה ומתמלא חיות. לפלא לציין שכך הוא ברש"י פרשת תצוה (כט, כה) שכתב בזה הלשון: "לריח ניחוח - לנחת רוח למי שאמר ונעשה רצונו". רצון ה' הוא שהאדם בזה העולם יחזור בתשובה. הוא נפל בתוך

בהתלהבות גם זו לטובה". למעשה, הרי זה לא כתוב בשולחן ערוך והשאלה היא את מי מנסים לרמות כאן.

הנה בספר העיקרים (מאמר ב' פט"ו) לרבינו יוסף אלבו ז"ל מתקופת הראשונים ביאר בהרחבה ענין השמחה, ותוכן דבריו שם שהשמחה מתעוררת באדם כשהשיג איזה דבר שהיה לו כיסופים חזקים אליו. יש לו לאדם רצון חזק להשיג איזה דבר. אם יעזור לו ה' וישיגו, תתעורר אז בנפשו התפעלות, והתפעלות זו היא השמחה. הוא מבאר שם שכמו כן כאשר בני ישראל רוקדים לכבוד ה' ומתפשטים מכל עניני הגשם ומשיגים אותו, הקב"ה כביכול מתפעל שנעשה רצונו, וזהו ישמח ה' במעשיו (תהלים קד, לא). יש לו שמחה שנובעת מהשגת המבוקש.

עוד הוא מבאר שמהעצבות נוכל להבין מה זו שמחה, כי דבר והיפוכו הם, ופעמים הרבה אפשר להבין את הדבר על-ידי הבנת היפוכו. כמו שהעצב נאמר בלשון בני אדם על ההתפעלות המגיע מן הדבר הנעשה היפך הרצון (הוא היה בטוח שתגיע לו תשובה מניחה את הדעת מן הרופא בהשתמשו לכך במה שמכונה על-ידי ההמון מדת הבטחון, והתאכזב. התשובה רחוקה היתה מלהניח את דעתו. הנה ההתפעלות שיש לו אז, היא זו שנקראת בשם עצבות), כן השמחה תאמר על הרגשת מתיקות הפקת רצון האדם וגמר כוונתו בקיום מעשיו.

כגודל התשוקה גודל השמחה

הוא מבאר עוד שככל שתהיה תשוקת האדם עזה יותר להשיג את הדבר, כשלא ישיגנה - תהיה הרגשת עצבותו חזקה יותר, וכאשר ישיגנה לאחר כל המכשולות שהיו לו בדרך - תהיה הרגשת שמחתו

כאן? תשוקתו להשיג את חפצו היתה עצומה והנה הגיעה לו הבשורה שההיפך ממש קרה לו. הלא על זה דיבר בעל העיקרים, שההתפעלות הבאה בעת קריסת התשוקה החזקה נקראת בשם עצבות, ובכן תסביר לי איך אוכל להיות בשמחה? אילו היית מחייבני לקבל גזירת שמים וליתן עליה הודיה בתורת עבד, יכול הייתי לשמוע, אבל איך תאמר לי להוליד בלבי רגש הפוך? הרי מדובר בדבר מציאותי. כשקורה לו לאדם כפי רצונו, הוא נעשה בשמחה, וכשקורה לו היפך רצונו, הוא נעשה בעצבות. עם מציאות אי אפשר להתווכח. ה'עובד' הגדול ביותר יכול רק להכניס מחשבות אחרות במוחו ולכפות את עצמו להביא קידוש בבית המדרש, אבל אינו יכול להתווכח עם ההתפעלות שבאה לו כתוצאה ממה שקרה היפך מבוקשו.

הקושיא עצומה, ומי ששואל אותה הוא **ה'אור החיים' הק'** בפרשת תצוה (כח, א). הקב"ה אמר למשה: "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו לי". מביא ה'אור החיים' הק' מה**מדרש** (שמור"ר פ"ג) כי הכהונה למשה היתה למנה, אלא לצד שמיאן ללכת בדבר ה', אחר כמה פעמים חרה ה' בו והסירו מגבירת הכהונה באומרו הלא אהרן אחיך הלוי, פירוש שהיה לוי, ועכשיו נעשה כהן. ועכשיו הקב"ה אומר לו: "רצוני שתמסור את הכהונה לאחיך בשמחה ובנפש חפצה". איך הדבר אפשרי? הרי איבד את הכל!

על זה ישמח לב המשכיל

מבאר ה'אור החיים' הק' שכה אמר הקב"ה למשה: דע לך שכאשר הפצתי בך ללכת אל פרעה ואמרת שאינך רוצה כי אינך מתאים לזה, נשמתך התרחקה משורשה, וכעת אם תלך ותלביש את אחיך

החושך וטעם ממנו, ועכשיו הוא חוזר אליו. וכשהאדם עושה כן. הוא מוזיל מכספו לקנות בהמה ובא אתה לבית המקדש להקריבה, הוא עושה נחת רוח למי שאמר ונעשה רצונו. אין לנו השגה בהקב"ה, אבל כפי שהובא לעיל מבעל העיקרים, גם אצל הקב"ה יש בחינה של ישמח ה' במעשיו. וכמו כן האדם, **כשהוא מרגיש רצונו נתקיים, זה נוגע בחיותו הפנימית ומתעוררת בו שמחה שהיא התפעלות עמוקה מאוד, התפעלות שיש בה תענוג.**

וזהו גם ביאור המושג "מים גנובים ימתקו" (משלי ט, יז). מאחר שיש לו לאדם יותר מכשולות ועיכובים להשיג את חפצו, יש לו תאוה יותר גדולה להשיגו. אומרים לו: "אסור לך, לא תוכל, אין לך סיכוי", והוא מנסה דווקא. וכיון שתאוותו יותר חזקה אליו, הוא מרגיש מתיקות נפלאה כשהוא משיגו.

איך ישמח אדם לאירו

ושוב אנו חוזרים אל שאלתנו: אם ראינו ששמחה אינה דבר חיצוני, אלא תוצאה היא של הנעת הנקודה הפנימית ביותר שבנפש, נקודת הרצון, אם כן איך יוכל האדם לשמוח עם הרעה. האדם כל-כך ייחל וקווה להשיג דבר מסוים, וביום בהיר אחד נתגלה לו שהכל ירד מהפרק, הדבר שכה ייחל אליו, חמק ממנו בין רגע. הוא כל-כך קיווה לקבל איזו בשורה טובה ובסוף הגיעה אליו בשורה הפוכה לגמרי. בכל העניינים הוא כך. האדם רצה להגיע לאיזו פסגה, והנה גלגלו אותו מכל המדרגות וסילקו אותו בבזיונות קשים. אין לו לאדם לא כסף ולא מעמד, ומנחם את עצמו תמיד בבניו הטובים. אך יום אחד הקב"ה נוטל גם את זאת ממנו. למען השם, איך שייך במציאות שתתעורר בו רגש השמחה? את מי מרמים

יתעורר, כי מציאות היא שכאשר נעשה לאדם היפך רצונו, וכל שכן אם מדובר ברצון עז, מתעורר בו רגש העצבות.

אבל אם ילך האדם וישנה את רצונו, ויעבוד הרבה כדי לעורר בלבו הרצון להתקרב אל ה', ויחיה עם רצון זה בכל תהלוכותיו בגלוי, אזי כשיקרה לו איזה דבר המצער, אם כי יתכן שברגע הראשון זה יכאב לו שהרי הוא בשר ודם, אך תיכף ומיד יאמר בהשכלתו: "הלא ביקשתי וביקשתי, וזו הייתה כל תשוקתי, לזכות להרגשה של ביטול אמיתי ושל קרבת אלוקים. עכשיו זה קורה. הקב"ה הרי נענה לתפילותיי. זה עדיין קורה, לא להאמין". הנה הרגשה זו תעורר בו שמחה עצומה.

אמור מעתה: **כל עוד אין לו לאדם רצון גלוי להתקרב אל ה', באמת אין לו במה להתחזק.** לא רק הרגש הראשון שלו הוא עצבות, אלא גם כשהוא מנסה להלחם ברגש הראשון, אין לו כלי מלחמה. במה יילחם? במה שיאמר שזה טוב? במה שיאמין שזה טוב? "אינני יודע אם אני יכול להאמין שזה טוב. הרי רציתי משהו אחר. עד מאוד רציתי משהו אחר. אני יודע שאני צריך להאמין, אבל לבי מסרב. הידיעה נמצאת במוחי, לא בלבי. איך אני מצליח לעורר בלבי את רגש השמחה?". אבל אם האדם עובד במשך תקופה ארוכה שרצונו העיקרי יהיה להתקרב אל ה', כשיקרה לו דבר המצער, מיד יוכל לדחות את רגש העצבות, כי ייזכר שעיקר רצונו הוא להתקרב אל ה' וירגיש שרצונו זה מתקיים עכשיו. אפילו אם איש פשוט הוא, ירגיש באמת שרצונו מתקיים, וממילא תתעורר השמחה בנפשו ויוכל לצאת ברקידה. הוא יאמר אז בלבו: "מעולם לא האמנתי... תמיד אמרתי: בעל הבית פשוט אני ומה לי ולדביקות? הלוואי שלא אעבור על עבירות דאורייתא, והנה

בבגדי הכהונה, תתקן את נשמתך ותשוב נשמתך אל מקומה הראשון קודם שסירבת לי, ואם כן עשה זאת בשמחה, כי באמצעות עשייה זו אתה חוזר ומתקרב אלי.

ואחרי ביאורו, מוסיף ה'אור החיים' הק': "ומזה אני משכיל על דבר שאמרו ז"ל בסוף ברכות חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה וכו' ומפרש בגמרא לקבל הרעה בשמחה כשם ששמח בטובה, עד כאן, והיה הדבר קצת בעיני רחוק". לאור החיים הק' לא היה שום קושי עם חלק העבודה. בוודאי אם הקב"ה אומר לקיים מצוה, רוקדים ושרים על הזכות. הקושי שלו היה עם ההרגשה. איך אפשר להרגיש הרגשת שמחה פנימית? הרי מדובר במציאות ומי יכול להתווכח עם מציאות? תמיד התחבטתי עם קושיא זו אומר ה'אור החיים' הק'. אך לפי הדברים האלה, הדבר מתיישב היטב.

ה'אור החיים' הק' כותב ברוח קדשו: "ועל פי הדברים האמורים בענין הנה היסורין הם מקריבין ענפי הנשמה שהיו רחוקים משורשם, שאין לה רע ומר כעוזבו את ה' אלהי, ובאמצעות היסורין יתקרב הרחוק ועל זה ישמח לב המשכיל". פירוש: מי שיתבונן להשכיל, תתפעל נפשו בהתפעלות השמחה.

שמחה ועצב - הכל לפי הרצון

הנה התשובה מבוארת כאן בקצרה, ונבוא כעת ללמוד אותה בארוכה. ובוזה נתחיל: הנה אם יהיה האדם שקוע ברצון להשיג איזה דבר, כגון דירה פלונית או שידוך פלוני או רפואה לחולה פלוני, מאחר שרצונו עז ביותר להשיגו, כשיודע לו שהדבר מנוע ממנו, בעל כרחו יתעורר רגש העצבות בנפשו, ולא יוכל לדחותו לבל

נמצא שבקבלת רעה זו הוא עובד את השם, שהיא שמחה לו."

הטור התכוון ליישב אותה קושיא, איך יוכל האדם לקבל את הרעה בשמחה. על כך כתב שבתחילה האדם מקבל יסורין באהבה, ואז הוא מתמלא שמחה על שהוא זוכה לעבוד את ה'. "שמחתי נובעת מכך שעכשיו אני עובד את ה' במדרגה גדולה אשר תמיד השתוקקתי להגיע אליה."

מי יעלה בהר ה'

אולם כאן ישאל הבן: הנה אמרת לי שאשנה את לבי שכל רצוני לא יהיה אלא להגיע לקרבת אלוקים ואז אשמח עם היסטורים כי ארגיש שעל ידם אני זוכה לקרבת אלוקים. רצונך לומר שאהיה אדם כזה שאוהב אך ורק תורה ומצוות ומחפש כל היום מסירות נפש ודביקות, ואז אפילו אאבד את הכל, לא אצטער, אלא אשמח על שאני זוכה לדביקות אשר אני כל-כך משתוקק אליה. ובכן, מה אעשה שאינני שם. אני יודע שיש כזה מושג. יש צדיקים שבאמת רוצים למסור את נפשם לה'. אבל אחד כמוני... אני יכול לדבר כן, אני יכול ללמוד את המושגים האלה מתוך הספרים, אבל בתוך תוכי, האוכל לומר שזהו הדבר שאותו אני רוצה יותר מכל ואני מוכן לוותר על הכל ובלבד שתהיה לי קרבת אלוקים! ממש לא! אני רוצה להצליח, אני רוצה נחת, אני רוצה להרגיש בנוח. ואם כן איך אוכל לשמוח עם הרעה? הרי מה שמבחוץ אינו כלום. הנפש מתפעלת רק מהדברים שהאדם רוצה אותם באמת. אם האדם רוצה באמת קרבת אלוקים, כשישיג קרבת אלוקים, תתפעל נפשו בהתפעלות השמחה. אבל אם האדם רק מדבר בענין קרבת אלוקים ומוכיח אחרים בעוד הוא עצמו בפנימיותו רוצה שיהיה לו נעים ונוח מכל

אני מרגיש עכשיו שהקב"ה אומר לי: אני מסכים. כל-כך הרבה התפללת, כל-כך הרבה ביקשת. אני מסכים להיות קרוב אתך."

הרעה לעובדי השם היא שמחתם וטובתם

האמת שרבינו יונה כבר כתב כן על המשנה במסכת ברכות, שמטעם זה מברך האדם על הרעה, כי הוא יודע שעכשיו מתכפרים לו עוונותיו. נכון שבעיניו הוא רואה דבר נורא שקורה לו, אבל בשכלו הוא יודע שקורה עכשיו דבר אחר שאין טוב ממנו. ובכן, תחשוב מה עם מי שאינו מעוניין בכפרת עוונות. הוא מעולם לא חשב על דבר כזה. אין זה ברשימת הדברים שהוא מתפלל עליהם. הנה הוא כאשר נאמר לו שהיסורים מכפרים על עוונותיו, זה לא יעורר בו שמחה. זה יהיה אצלו רק כידיעה בעלמא, אך לבו לא יתפעל בהתפעלות השמחה. אבל אם האדם כל מעייניו נתונים בזה. הוא מדבר על זה, מתפלל על זה, עוסק בזה. הוא עושה פדיונות, הוא עושה דברים שנחשבים כפ"ד תעניות, וכן הלאה. וכל זה מפני שהוא יודע שהעוונות הם אלה שמונעים ממנו השגת התורה והשגת טעם בשבת. הנה הוא **כשתבוא לו רעה, יגיל וישמח**, כי יאמר: "עכשיו ירד ממני משא. ואף הוא ירגיש זאת. הוא ירגיש באמת איך יורד ממנו משא והנה הוא מתעורר כי אין לו אף אחד חוץ מה' יתברך".

ואף הטור ואחריו השולחן ערוך כתבו כן להדיא (שם), שכך לשונם: "חייב אדם לברך על הרעה בדעת שלמה ובנפש חפצה כדרך שמברך בשמחה על הטובה, כי הרעה לעובדי השם היא שמחתם וטובתם, כיון שמקבל מאהבה מה שגזר עליו השם,

כך הוא לשון "כד הקמח": "אי אפשר לו לאדם שישמח שמחת הנפש עד שיעציב את הגוף, וכן נמצא בספרי המוסר כי הנפש והגוף בדמיון שתי נשים צרות, כשתכעוס האחת, תשמח האחרת". שתי נשים לבעל אחד, כשהאחת נושפת בכעסה, השניה מרגישה טוב - "עכשיו הבעל כולו שלי". אף כאן, כשגופך ברוגז עליך, אתה עומד במצב טוב. יום כיפור בנעילה, לאחר עשרים וחמש שעות שהגוף לא קיבל אוכל, עומד הוא בצד וצועק: "אני מנסה לדבר אתך ואינך עונה. תן משהו". ואז הנשמה שמחה ביותר.

עוד הוא כותב שם: "כי יצטרך האדם להכניע ולשבר גופו בתאוותיו ויהיה חומר העפר מודלדל ותשש, ואז תתעלה הנפש לעלות בהר הקודש אלוקים". אכן הצדיקים היו להם דרכים מיוחדות איך לעשות זאת עם החסידים שלהם. הם החזיקו אותם בראש השנה שעות ארוכות בבית הכנסת כשהם עוסקים בתשובה וחרטה, ובהמלכת ה' במלכיות זכרונות ושופרות, עד שגופם נעשה ברוגז עליהם ונשמתם התחילה להאיר קצת כי חדות ה' היא מעוזכם. ובשמחת תורה הורו להם לרקוד שעות ארוכות. "טוב שכך, שיהיה ברוגז. חכה עוד קצת. אתה כבר ברוגז? הפלא ופלא!". אתה רואה אנשים חוזרים לאחר יום מלא וגדוש בעבודה. איוו שמחת נפש עמוקה! אתה רואה אנשים לאחר כל עבודת חודש תשרי, ערב יום כיפור ויום כיפור, ערב סוכות וסוכות. עוד קצת ועוד קצת, עד שהגוף כבר באמת מסוכסך. פניו זועפות. כמה טוב! עכשיו יכול האדם להרגיש שמחה אמיתית. כי הרצון הזה קיים בנשמה. הנשמה רוצה קרבת אלוקים, הנשמה רוצה דביקות בה', אבל הגוף אינו נותן לו, ולכן אין לו לאדם את היכולת להרגיש את התפעלותו.

עבר, כשיגיע הרגע שבו יקרה היפך רצונו, ללא ספק ירגיש עצבות.

ובכן, מה נאמר? שבשביל להיות בשמחה בכל המצבים, צריך האדם לעבוד הרבה שבפנימיותו ירצה רק דבר אחד - למסור את נפשו להשי"ת. "נו, נו. אני שומע מה שאתה אומר. אתה אומר שיעור נחמד מאוד. אם ירצה ה', כשייבנה בית המקדש ויתבטל היצר הרע ויימלא הארץ דעה את ה', אז זה יקרה. אבל עכשיו מה אעשה? איך אוכל להרגיש שמחה היום?".

רגזו ואל תחטאו

התשובה היא שבאמת יש לה לנשמה תשוקה זו. אכן כן, נשמתך כבר משתוקקת עכשיו להתקרב אל ה' ולהדבק בו. אינך צריך לקום ולומר: "מעתה ואילך איני רוצה כלום, לא אוכל ולא כסף ולא דירה ולא שום דבר. אני רוצה אך ורק את הקב"ה". אתה אפילו לא צריך לשכנע את עצמך. יש לי חדשות בשבילך. עד כה לא ידעת מזה. מעכשיו תדע. נשמתך כבר רוצה בכך. אינך צריך לבנות את הרצון מחדש. הוא קיים כבר. הקב"ה מורה לאדם שישקיט מעט את גופו - "שים אותו בצד, תרדים אותו קצת, ותן לעצמך להקשיב לנשמתך". הקב"ה מלמדנו איך לעשות זאת. יש לכך סדר ברור. "ששש... הנח לו לגוף לישון. תרגיז אותו, תרגיז אותו כל-כך, עד שיברח ממך, ואז מבלי לדבר אפילו מילה אחת עם נשמתך, היא תתחיל להאיר בך ותרגיש בדיוק מה רצונו, ואז, כשיקרו לך דברים רעים, תהיה בשמחה, כי האדם נולד כבר עם מדרגת הרצון שצריך בשביל להרגיש שמחה נוכח הדברים הרעים, ועבודתו היא להסיר את כל הלבנושים והקליפות שאין נותנים לו להרגיש את נשמתו".

תישאר אדם בריא. כל יום בקומך משנתך, אל תתן לגופך את רשות הדיבור. הנשמה תהיה ברוגז ולא יהיה לך שלום בית ותסבול מכל הכיוונים. **דבר ראשון תתישב ללמוד ותתחיל להתבונן בגדלות הבורא.** בהמשך תוכל ללכת לעבודתך. אבל אם תלך לעבודתך מיד בקומך משנתך, נשמתך תהיה זעופה ולא תוכל לא להתפלל מנחה ולא להתפלל מעריב ולא לעשות שום דבר. **אחרי שלמדת והכנת את עצמך, תקרא ק"ש. כשאתה קורא ק"ש, אתה נותן לנשמתך לומר את מה שיש לה לומר.** ששש... כולם להיות בשקט. עכשיו הנשמה מדברת. ומה היא אומרת? היא אומרת לגוף: ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך. אני מסכימה למסור את נפשי לה', אני מסכימה לוותר בשבילו על כל כספי. ועוד פירוש ב'בכל מאורך': אני מסכימה לעבוד את ה' בכל מדה ומדה שהוא מודד לי. כנשמה יודעת אני שהקב"ה מוביל אותי אל המקומות הטובים בשבילי. אני יודעת זאת ואני מסכימה למסור לו את כל אשר לי.

כשהאדם קורא ק"ש עוד פעם ועוד פעם, הוא מתחיל לזכור שזה מה שהוא באמת רוצה. לכן הוא נצטוו לקרותה בשכבו ובקומו, כדי שיזכור שזה מה שנשמתו רוצה. לטובתו הוא זקוק לזכירה זו, לא רק לעבודת ה' שלו. כי אם יבין שזהו רצונו הפנימי ויחיה עם זה, כאשר יקרו לו דברים היפך רצונו, ייזכר - "רגע אחד! הנה לקח לי כמה דקות לתפוס (כמו במילתא דביחזתא שלוקח לפעמים כמה דקות לתפוס אותו), כי גופי רצה כך וכך, אבל עכשיו אני קולט שאני יכול להיות בשמחה, כי נשמתי חפצה בכך, שהרי כך אמרה בבוקר בקריאת שמע". ככל שהאדם משקיע בהכנתו לק"ש ובק"ש עצמה, ככל שהאדם

הנשמה שרויה בצער

ובכן, איך עושים זאת בשאר ימות השנה? נתן לנו הקב"ה מצות עשה לקרות את שמע פעמיים באהבה. הקב"ה צמצם את עצמו בתורה ודיבר אל האדם, וכה אמר לו: ביום ראשון (או שני במקומות רבים בעולם) רגיל, לפני שאתה חוזר לעבודתך, קרא ק"ש עם הברכות שלפניה, כי כשאתה קורא ק"ש, אתה נותן לנשמתך להשמייע את קולה. הן פעמים הרבה הנשמה נמצאת במצב הפוך לגמרי מתיאורו של ה'כד הקמח'. הנשמה ממש ברוגז, כי האדם לא נותן לה להשחיל אף לא מילה אחת. הנה כשמעמידים שני אנשים בוויכוח פומבי, מצוי הדבר שלאחר זמן קצר מאז תחילת הוויכוח, אחד מהם מתרגז על רעהו ופניו מסמיקות, והדבר חוזר על עצמו שוב ושוב במשך הוויכוח. ועל מה הוא מתרגז? על שהשני אין נותן לו לומר את דברו. "אתה לא נותן לי לדבר. אתה מדבר ומדבר ולי אתה לא נותן להשלים אף לא דיבור אחד". ויש שמרוב רוגזו, ירים את ידיו ורגליו ויסתלק...

הנשמה מאוד כועסת על האדם. הגוף מדבר ומדבר בלי הפסק ולא נותן לה להשחיל אף לא מילה אחת. הוא מדבר חדשות, הוא מדבר גאווה, הוא חושב מחשבות של גאווה, הוא חושב על כל מיני רצונות ותשוקות. ואילו הנשמה עומדת בצד וממתנינה בסבלנות. אך מגיע שלב מסוים שאינה יכולה להתאפק יותר. "תן לי גם לומר את מה שיש לי לומר". כך הוא בדרך כלל כשהאדם מסוכסך עם נשמתו ויבש לגמרי מבפנים. הנשמה גם רוצה לדבר. היא רוצה לשיר שירה לריבונו של עולם, היא רוצה לומר את האמת.

מעבירים את רשות הדיבור לנשמה

אמר הקב"ה לאדם: הבה ואומר לך איך

וכיון שכן, כשהדבר הגיע לידי כך, איך לא אשמח? הרי לזה ייחלתי וקיוויתי.

אכן אם לא ינצל האדם את ההזדמנות שהקב"ה נתן לו לתת לנשמתו פעמיים ביום לעורר את רצונה, יהיה לו בלתי אפשרי להיות בשמחה אמיתית במצבים הקשים. ומאידך, אם ינצל את הזדמנות, יהיה בשמחה פנימית אמיתית גם במצבים הקשים ביותר. הקב"ה נתן לנו תורה שממלאת אותנו בשמחה. על האדם להתבונן כל פעם שהוא קורא ק"ש עוד לפני שמוקדים אותו מצבים קשים. הן כך אמרו שעל האדם לצייר בק"ש שהוא מפיל את עצמו לכבשן האש בשביל קדושת שמו יתברך. הרעיון הוא שיצייר במחשבתו שהוא עומד בפני דבר קשה, ויאמר: "גופי אינו רוצה. אני שומע. אבל עכשיו אשמע מה שיש לנשמתו לומר. הנה נשמתו אומרת שהיא רוצה למסור את נפשה, ואתן לקולה להישמע בקול אדיר וחזק".

נתינת ביטוי תמידי לנשמה

והאמת שלא רק ק"ש מיועדת לכך (אם כי בוודאי ק"ש היא השיא של מסירות נפש), אלא גם שאר התורה והמצוות מיועדות לכך. הקב"ה נתן לנו מהלך של תורה ומצוות כדי שבמשך כל היום כולו יתן האדם ביטוי לרצון נשמתו. הנה כל אימת שמזדמנת לו לאדם מצוה קשה, אומר הוא לעצמו: "אם אקיימנה, גופי יהיה ממש ברוגז, אבל נשמתי תהיה מרוצה ביותר".

כך מספרים לנו חז"ל (ב"ב יא, א) על מונבז המלך: מעשה במונבז המלך שבזבז אוצרותיו ואוצרות אבותיו בשני בצורת, וחברו עליו אחיו ובית אביו ואמרו לו: "אבותיך גזזו והוסיפו על של אבותם, ואתם מבזבזם?". ומה השיב להם מונבז? - אתם

מטיב לעצמו בתתו לנשמתו לדבר ולבטא את תשוקתה להתבטל ולהתקרב אל ה', כך יש לו את הכוחות להיות בשמחה גם במצבים הקשים.

כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה

וכן שנינו במסכת ברכות (סא, ב): בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן?! אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך - אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי: מתי יבוא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו?! היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד.

התלמידים התכוונו לשאול: איך אתה מצליח להחזיק ראש בשעה קשה כזו? אמור שאתה מקבל את היסורים כי עבד נאמן אתה, אבל איך תאמר שאתה בשמחה מזה שסורקים את בשרך במסרקות של ברזל עד שאומר אתה ואהבת את ה' אלוקיך? רבי עקיבא הרי לא היה אז במצב של יאוש מהחיים. הוא היה אז בשיא פריחתו. הוא היה בעל משפחה, הוא היה רב לתלמידים. תן לי לסיים את חיי בנעימות. לא, לא. לוקחים אותך להריגה והכל נגמר. אין יותר משפחה, אין יותר ישיבה. אתה כנראה רוצה להמשיך לפרסם את שמו הגדול ברבים. אך לא, סופך הגיע. והוא יהיה בצורה קשה ומרה. יסרוקו את בשרך במסרקות של ברזל.

ומה השיב רבי עקיבא לתלמידיו? - "כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך - אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי: מתי יבוא לידי ואקיימנו". אינכם מבינים. כל ימי עבדתי שזה יהיה רצוני. באמת עוררתי את התשוקה לזה, עד כדי כך, שכל ימי הייתי מצטער על זה מתי יבוא לידי ואקיימנו.

מזה שהצליח לעשות דבר קשה בשביל הקב"ה.

עבדו את ה' בשמחה

וכעת נבין עוד דבר. הקב"ה הודיע לנו שהתורה והמצוות יועילו לנו ביותר לענין זה כאשר נעשה אותן בשמחה, **כי כשיעשה אותן האדם בהתפעלות של שמחה, יגלה בהן את חלקי נפשו העמוקים, וממילא נשמתו תאיר ביותר ורצונותיה יקבלו ביטוי הרבה יותר חזק**, ויהיה בגן עדן ממש - עולמו יראה בחייו.

הנביא הרי בא בטענה על בני ישראל שקיימו את המצוות מצוות אנשים מלומדה (ישעיה כט, יג). מה היא הטענה? הטענה היא שאין האדם מעורר בלבו תשוקה לקיום המצוות, ולכן גם כשהוא כבר מקיים מצוה, אין הוא מקיימה בשמחה. אבל אם יצפה האדם אל המצוה (כמו שמור את יום השבת לקדשו. שמור מלשון ואביו שמר את הדבר. הוא מצפה לשבת) **וילמד את עניניה, ויאמר מתי יבוא לידי ואקיימנה**, ויבין מה קורה לנשמתו, ויבין שזוהי תכלית החיים ושכדאי לו לבוא לעולם ולהעביר את כל שנות חייו על כל תלאותיהן, רק בשביל לקיים מצוה זו, **אזי כשיגיע אל שעת קיום המצוה, יתמלא שמחה גדולה**, וכפי שכתב בעל העיקרים שכאשר האדם מעורר בלבו תאוה אל הדבר, כשהדבר מגיע אליו, הוא מתמלא באופן ממילא בשמחה. הוא לא יצטרך להתאמץ לרקוד בשבת קודש. זה יקרה לו ממילא. נוכל לראות אותו רוקד בשעה שאומרים בקבלת שבת "אז ירננו כל עצי היער". למה? כי השבת הגיעה. הוא לא יכול להאמין שהיא הגיעה. הלא המתין לה כל השבוע בכליון עינים.

ידועה ציפייתו של הרה"ק האמרי חיים' מוויזניץ זיע"א לליל הסדר. כל השנה דיבר

מתרגזים? אני שומע. אף גופי מתרגז. אבל נשמתי מרגישה מאוד מאושרת. וכה אמר להם: אבותי גנזו למטה, ואני גנזתי למעלה; אבותי גנזו במקום שהיד שולטת בו, ואני גנזתי במקום שאין היד שולטת בו; אבותי גנזו דבר שאין עושה פירות, ואני גנזתי דבר שעושה פירות; אבותי גנזו אוצרות ממון ואני גנזתי אוצרות נפשות; אבותי גנזו לאחרים, ואני גנזתי לעצמי; אבותי גנזו לעולם הזה, ואני גנזתי לעולם הבא.

בכל מצוה הוא כך. **כשהאדם מתגבר על רצון גופו ועושה את המצוה, הוא נותן לנשמתו לדבר, ואז כשיפקוד אותו מצב קשה, יוכל לקיים באופן אמיתי את ההלכה חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה**. וגם לימוד התורה פועלת זאת, ובלבד שילמד עכ"פ קצת לשמה. אכן אחת מהסיבות שצריך ללמוד לשמה היא מפני שהאדם צריך להרגיז את גופו. אם תמיד רק ירצה אותו, לא יוכל להרגיש שמחה אמיתית כשיוותר על איזו תאוה.

המאור שבה מחזירו למוטב

ומעתה יש לנו ביאור חדש במאמר המדרש (פתיחתא לאיכה רבתי) "המאור שבה מחזירו למוטב". הביאור הפשוט הוא שהתורה מחזיקה בתוכה **אש אלוקי, וכשהאדם הוגה בה, האש שורפת ומכלה את כל תאוותיו הרעות**. אבל כאן יצא לנו ביאור נוסף, שכאשר האדם מרצה את נשמתו על-ידי לימוד התורה ותוך כדי לימודו מרגיז את גופו - עיניו נעצמות לו, אך הוא ממשיך ללמוד עוד ועוד מבלי להתחשב בגופו - אין יותר טוב מזה, כי כך הוא נותן ביטוי לנשמתו על פני גופו, ואח"כ כשייצא לרחוב, נשמתו תוכל ג"כ לומר את דברה, וכאשר יצליח לעצום את עיניו מראות ברע, ירגיש שמחה עצומה

לאכול מצה החל מראש חודש ניסן, כי יש לעורר את הציפיה אל המצות הקדושות המרפאות את האדם מתחלואי נפשו. מבאר שם ה'בית אברהם' כדברי בעל העיקרים שכאשר יש לו לאדם תשוקה, יש לו אח"כ שמחה. **העבודה להיות בשמחה של מצוה אינה בשעת קיומה.** ואם כי בוודאי גם זה לדבר גדול ייחשב לצאת ברקידה לאחר קיום המצוה, **יותר חשוב הוא שהשמחה תתעורר מאליה מתוך פנימיות נפשו של האדם, ודבר זה יקרה רק כאשר יעורר האדם קודם לכן את התשוקה לכך.** וכשיעשה כן האדם, זה יתן ביטוי למה שנשמתו רוצה תמיד, ואז יוכל לקיים את מה שהוא אומר בק"ש ולברך על הרעה בשמחה.

כל ימי הייתי מצטער של רבי עקיבא, פירושו שאת כל המצוות קיים באופן זה. לא רק מצוות ק"ש. וכמובן, אף לימוד התורה צריך להיות באופן זה, **שילמד בענין חשיבותה וגדלותה של לימוד התורה ויעורר תשוקה עזה בלבו לכך.**

ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו

עוד נוסף בזה בענין **הבטחון**. דיברנו על זה הרבה בשיעורים הקודמים שיש שהקב"ה נוטל מן האדם איזה דבר, וכמו שחז"ל אמרו במסכת פסחים שיש שהוא נוטל ממנו את פרתו או את תרנגולתו, ואז האדם מרגיש אובד עצות. ובכן, הבה ונתבונן. הן עד כה בטח האיש באותו דבר שניטל ממנו, כלומר, ממנו שאב את כל חיותו. וכמו שהזכרנו לעיל מה שיכולים לשמוע הרבה את האדם אומר: "אין לי לא זה ולא זה, לכל הפחות יש לי בנים טובים". או כעין זה: "לכל הפחות אני יכול לפעול ולהשפיע באופן זה וזה, לכל הפחות יש לי

על כך שאינו יכול להמתין יותר. ולפני הפסח נסע להשתטח על ציון הקדוש במירון והתפלל שיזכה לאורותיו של לילה זה. ובכן, כשהגיע ליל הסדר... התענוגים שהיו לו אינם ניתנים לתיאור...

אכן כן, אם לא תלמד בספרי החסידות בענין ליל הסדר, לא תוכל להתמלא שמחה בליל התקדש חג. ולא די בכך שתעיין קצת בספרים בערב פסח כדי שיהיו לך פרפראות לומר על השולחן. אלא **זמן זמנים טובא קודם לכן אתה צריך כבר לעורר את תשוקתך.** תלמד בספרים, תתבונן בענין קדושת החג, תחשוב על כך שבליל הסדר תרד כל הפמליא של מעלה לזה העולם להתבונן בעבודתם של בני ישראל. ואז כשיגיע ליל הסדר, תצא מכליך. הרה"ק **רבי צבי הירש מרימנוב** זיע"א היה רוקד חצי שעה קודם עריכת הסדר. "הלילה הקדוש הגיע. לילה כיום יאיר". הוא השתוקק כל-כך מתי יבוא לילה זה, וכשהגיע, איך לא ישמח. הנביא אומר לאדם: תעורר בנפשך כיסופין לליל הסדר, וכך תהיה אז מלא שמחה, וכשתהיה מלא שמחה, זה יועיל לך במשך כל ימות השנה.

אכילת מצה לתיאבון

הנה ב'בית אברהם' (לסוכות) כתב: **ומה עושה היצר הרע? הוא נוטל מהאיש יהודי את התשוקה ורעותא דלבא בעבודתו, ואח"כ כשהוא מקיים מצות ה', אין המצוה פועלת בו את פעולתה.** וכמו באכילה כשאוכל האדם כל טוב בלי תיאבון, אין האוכל נותן בו אותה החיות והבריאות בדומה למה שיתן לו כשיאכל אפילו פת שחור ודג מלוח אם זה לתיאבון. וכבר כתב כן **הרשב"ם** בתחילת ערבי פסחים שיש לאכול את המצה לתיאבון משום הידור מצוה. צריך לאכול את המצה לתיאבון, לתיאבון האמיתי. ובגלל כן נוהגים שלא

זהו. כל אחד מוכרח שיגיע לאותה הרגשה שאין לו כלום חוץ ממנו יתברך, וכמו שהבאנו לפני כמה שיעורים בענין הפסוק (ש"א ל, ו) ויתחזק דוד בה' אלוקיו לאחר שעמלק לקח בשבי את כל הנשים והטף מצקלג. דוד המלך הרגיש אז שאיבד גם את הגשמיות וגם את הרוחניות. "אין לי כלום. אין לי המשך הדורות. לא נשאר לי שום דבר בעולם. אבל יש לי אותך רבונו של עולם". הרגשה זו היא נקודת היהדות.

זהו הפירוש ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך, בשני יצריך, וכמו שאמר הרה"ק מרדכי זיע"א: "רבונו של עולם! אני מוסר לך גם את היצר הרע וגם את היצר טוב". פירושו של דבר שהאדם מרגיש שאפילו ללמוד הוא כבר לא יכול. אכן יהודים רבים היו שכל ימיהם עבדו את ה' ביגיעה עצומה ובסוף ימיהם אפילו ללמוד לא היו יכולים. מוחם לא נתן להם ללמוד. ואז מה היו עושים? הם היו נושאים את עיניהם לשמים ואומרים: "רבונו של עולם! אבל יש לי אותך. אפילו נטלת ממני את מוחי, אפילו נטלת ממני את היכולת להתפלל ולקיים את מצוותיך, כי אין לי גוף נקי, אותך עדיין יש לי. אני מאמין בך ואני זוכר בכל רגע ורגע שאתה מחייה אותי ומוביל אותי למקום יותר טוב". זהו ואהבת. "אין לי שום אמצעי להגיע אל השי"ת ואני פונה אליו בלי שום אמצעי".

תענוגו של אדם חסר כל

בשיעור החמישי הבאנו את סיפורו של הרב דוד זריצקי ז"ל וכאן המקום לספרו שוב. הרב זריצקי סיפר כך: שח לי ידידי הרב שמואל בורנשטיין ז"ל יד ימינו של ה'אמרי אמת' מגור זיע"א: "כל ימיי אני מצפה ומייחל לתענוג זה שהרגשתי פעם במשך כמחצית השעה בלבד".

איזה מעמד". ודבר זה הרי מפריד גדול הוא בינו לבין בוראו, שהרי הוא שואב את חיותו וסיפוקו מקיום רצונו ולא מקיום רצון ה'. הרי גופו הוא זה שרוצה את כל זה, בעוד נשמתו רוצה את הקב"ה בלי שום דבר באמצע. אכן כן, גופו הוא זה שרצה בנים טובים. ואף אם נניח שכל כוונתו היתה לשם שמים, ובאמת מסר את נפשו בשביל חינוך בניו כי רצה שיהיו עוד חיילים לה' ולתורתו, סוף כל סוף הגם שהוא בטוח בה', לא בטח בו בכל לבו, שהרי בטח כמו"כ בלבוש ובצורת.

וכבר הבאנו מה שכתב המלבי"ם בביאור הפסוק (ירמיה יז, ה-ז): כה אמר ה' ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו ומן ה' יסור לבו, ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו. לכאורה יש לדייק בלשון הפסוק: הלא ארור וברוך שתי קצוות הם, הבוטח באדם הוא ארור והבוטח בה' הוא ברוך, ומי הוא אפוא האיש שאינו לא ארור ולא ברוך? התשובה היא שמי שמבקש את פרנסתו מה' ותוך כדי כך הוא מראה לו דרך כיצד לשלוח לו את פרנסתו, הגם שהוא נקרא בטוח בה', מכל מקום אין ה' מבטחו, כי עדיין הוא בוטח מעט בדרך אשר ממנה תבוא לו פרנסתו. אדם כזה אינו לא ארור ולא ברוך, ומי הוא ברוך? מי שבוטח בה' והיה ה' מבטחו. כלומר: זה שמבקש את פרנסתו מה' ואינו מראה לו דרך כיצד להביאה לו.

זוהי המדרגה שהאדם צריך להגיע אליה. אפילו האדם הפשוט צריך להרגיש מדי פעם בחייו שאין לו שום דרך ואין לו במה לבטוח כי אם בה' יתברך, והיה ה' מבטחו. ולכן הקב"ה מזמין לאדם מצבים כאלה שבהם אין לו במה להיאחז כי אם בו יתברך. בלא אותם המצבים, יהיה לו מאוד קשה לעזוב את אחיזתו בלבושי העולם

את אבי שבשמים", וכשראיתי שהוא מאדים מרוב כעס, חזרתי ואמרת ללא שום מורא: "אפילו סטאלין ימ"ש לא יוכל ליקח ממני את אבי שבשמים". עצמתי את עיני ועמדתי כמחצית השעה מבלי לזוז, במהלכה הרגשתי קרבת אלוקים מאין כמותה. לאחר מכן, כאשר כבר התלבשתי בבגדי האסירים והכנסתי מעט מרק דלוח לפה, פסק ממני תענוג זה.

מספר הרב זריצקי: כשהרב בורנשטיין סיים את סיפורו, עצר מעט ואמר לי: ניצלתי מאושוויץ על-ידי שרשרת של ניסים. כיום יש לי בית בארץ ישראל, יש לי אשה וילדים ויש לי ממון ורכוש, אך תענוג זה שהרגשתי באותו חצי שעה, לעולם לא אוכל לתאר לך, וכל ימיי אני מתגעגע אליו ומתפלל לזכות בו מחדש.

שמחה שאין למעלה ממנה

זהו הפירוש. הקב"ה רוצה שתהיה לו לאדם הרגשה זו, כי הרגשה זו מביאה את האדם אל השמחה הגדולה ביותר, כי הרגשה זו באה מאמירתה של הנשמה. הנשמה אומרת: "אותך אני רוצה. רק אותך". כשהאדם קורא ק"ש, הקב"ה אומר לו כך: "רצוני שתדע שאני טוב ומטיב ושאתך לך כל טוב, ויחד עם כן רצוני שתדע שאתה מוכרח להגיע בחייך למצבים שבהם אתה מרגיש שאין לך שום דבר בעולם, אף לא הצלחות רוחניות, כי אם אותי". ויתחזק דוד בה' אלוקיו. "אתה חייב לדעת מה היא הנקודה, ולכן אני מצוה אותך לקרות ק"ש בשכבך ובקומך". הנה היכן כתובה ההלכה שחייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה? בפסוק ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך, כמו שפירשו חז"ל בכל מדה ומדה שהוא מודד לך. האדם צריך לאהוב את ה' בכל המצבים.

לשאלתי על איזה תענוג הוא מדבר, פתח וסיפר: בפולין גרתי בסמיכות ל'אמרי אמת' והסתופפתי בצלו. התפרנסתי שם ברווח ובכבוד מניהול חנות. היו לי שם ילדים, נחת וכל מה שיהודי יכול לאחל לעצמו. יום אחד שחור משחור, הגיעו הנאצים ימ"ש והודיעו לי כי עלי לעלות על הרכבת ולעזוב את כל רכושי מאחוריי. מזוודה אחת בת חמש קילו-גרם הניחו לי ליטול עמדי ותו לא. העמסתי מזוודה אחת בת חמש ק"ג בכסף וזהב ובחפצי הערך שהיו ברשותי ועליתי עמה על הרכבת.

ברכבת הרהרתי לעצמי: "הן גזלו ממני את חנותי ואת ביתי, אבל הנה הצלתי לי לכל הפחות את כספי וזהבי ב"ה ועוד ישנם עמדי אשתי וילדיי היקרים לי מפז". כשהגעתי לאושוויץ ושדדו ממני את המזוודה על כל תכולתה, הרהרתי לעצמי: "הן השאירו אותי ללא פרוטה לפורטה, אך הנה אשתי וילדיי עודם עמדי ובם אוכל למצוא נוחם לנפשי". כשעמד הד"ר מנגלה ימ"ש והפריד אותי בידו המרשעת מאשתי וילדיי, אני לימין ואלו לשמאל, הרהרתי לעצמי: "הן בדד נותרתי ואין עמדי כלום מעתה, אך לכל הפחות אני עדיין לבוש בבגדיי האהובים עלי".

אך כשפשטתי מעצמי את בגדיי בפקודת חיות הטרף כדי לשטוף את גופי מן הכינים במקלחות המים שהוכנו לנו מראש, עמדתי אז תחת כיפת השמים כשאני ערום כיום היוולדי, ואז כשכבר נלקח ממני כל מה ששייך ליקח מן האדם, הרמתי את עיני לשמים ואמרתי בקול חנוק: **"אבא שבשמים! את הכל לקחו ממני, אבל אותך, אבא יקר, אותך לא יוכלו ליקח ממני בשום אופן"**. עיני צדו אז קומוניסט אחד, פניתי אליו ואמרת לו בקול אמיץ: "האמן לי! אפילו סטאלין ימ"ש לא יוכל ליקח ממני

של הבוטח שמסייעים לו מן השמים שבאמת יוכל להרגיש כך, ואז יוכל להודות לה' ולהיות בשמחה אמיתית בכל המצבים, כי כמה שיילקח ממנו, תגדל שמחתו וירגיש את העריבות של קרבת האלוקים, ואז יגיע אל הדביקות שהיא תענוג שאין למעלה ממנו.

עכ"פ על האדם לדעת שכל עוד לא יתן לנשמתו לבטא את רצונה, יתייסר בהאי עלמא ויהיו לו מכאובים רבים. וכאמור, הקב"ה כבר נתן בנו הרצון לאלוקות ולנצחיות מיד ברדתנו לזה העולם, וככל שהאדם ישקיע בזה, כך תגדל שמחתו בכל המצבים ויהיה דבוק בה'.

ובכן, מצות הבטחון שהקב"ה נתן לנו, היא לעבוד כל החיים כדי להגיע להרגשה זו, והבוטח בה' חסד יסובבנו. מי שיסכים לעבור את התהליך הזה, שום דבר בעולם לא יוכל לגזול ממנו את שמחתו. ואדרבה, אם יקרה לו דבר קשה, תגדל שמחתו עוד יותר, שהרי עבד כל ימיו להגיע אל מה שהנשמה רוצה וזה מה שהיא רוצה. זהו משמעותו של בטחון. בטחון פירושו שהנשמה אומרת: "אני רוצה לבטוח רק בך. אני לא צריך כלום חוץ ממך". וכשיעבוד על כך האדם לפי מדרגתו, הקב"ה יחזיר לו עוד בטחון בשכרו, כי שכר מצוה מצוה ושכר בטחון בטחון, וכמו שביאר הגרי"ז מבריסק זצ"ל שזהו שכרו

לזכות ולרפואת
נתן אליהו בן שירין
נדבת הר"ר בנימין ווייזר הי"ו

יום רביעי פרשת ויקרא כ"ט אדר תשפ"ג

המעבר ממלחמת סור מרע למלחמת עשה טוב

מצות תאכל במקום קדוש

וכן הוא לגבי קרבן הפסח שכתוב בתורה משכו וקחו לכם כו' ודרשו רז"ל משכו ידיכם מעבודה זרה, כלומר כל התאוות ומעשים זרים שעשו עד כה. וכפי שמצאנו כן לגבי אכילת מצוה ולגבי שבת ולגבי קרבן פסח, כך הוא בכל המצוות, צריך להיות סור מרע ואח"כ ועשה טוב, תחילה יסור מהרע קודם שיעשה המצוה. וזהו וקחו לכם, שיהיה לכם ברשותם.

לא תתחזון קמאי ביומי ניסן

מבאר ה'תפארת שלמה' מדוע נחוץ כל-כך לנקות את העוונות הישנים קודם המצוה (חוץ מהטעם האמור כדי שיהיה כלי מוכשר לקבל את אור המצוה), כי האדם בעודנו משוקע ומלוכלך בחטא אזי כל המצוות המה הולכים לסטרא אחרא ח"ו, כמו שכתב במקום אחר פדני מעושק אדם כו' כי נגזל ממנו כל השפעות ח"ו, וזהו קנה לעצמו (קנה שם טוב קנה לעצמו קנה לו דברי תורה קנה לו חיי העולם הבא - אבות פ"ב מ"ז) קנה לו דברי תורה לעצמו דייקא, כי האדם קונה את עצמו שיהיו כל המעשים טובים שלו ולא ישלטו בו זרים, ואז על-ידי זה ירדו כל ההשפעות רק לכנסת ישראל. וזהו שכתוב תערוך לפני שולחן נגד צוררי כו'.

ומוסיף שם: ולזה הזמן גורם בימי הרצון בחודש ניסן להתפלל ג"כ על הפרנסה כמו שכתבתי במקום אחר מה

ב'תפארת שלמה' (שבת הגדול) מביא את הפסוק (פרשת צו ו, ט) "מצות תאכל במקום קדוש בחצר אוהל מועד יאכלוה", וכותב שבפסוק זה מרומז שהאדם צריך להכין את עצמו לפסח על-ידי עסק התשובה, ובלשונו: התורה מורה לנו דרך הישרה להכין את עצמו טרם יבוא יום החג הקדוש לקיים מצות אכילת מצה, יכין את עצמו בתשובה שלימה על כל מעשיו הראשונים להתקדש ולהטהר, כדי שיהיה כלי מוכשר ויהיה בקרבו קדוש להכניס המאכל של מצוה במקום קדוש, ואז יזכה בשנה הבאה עליו לטובה בחצר אוהל מועד יאכלוה בביאת הגואל במהרה בימינו.

הוא מבאר שכך מצאנו כמה פעמים בתורה שכל פעם שרוצים ליתן מתנה לאדם, מצווים אותו לעשות הכנה קודם לכן, ולמשל, ענין תוספת שבת דכתיב והכינו את אשר יביאו, שיהיה כלי מוכשר לקבל קדושת שבת קודש הבא. השבת היא מתנה נפלאה, אבל אין היא נדבקת במי שמגיע עם כל הפרשיות. הנה יש מי שמתפלל מדוע השבת אינה פועלת בו, למה אינה מחוללת בו את השינוי הנדרש, והתשובה היא כאמור, כי השבת אינה יכולה לפעול במי שלא ניקה את עצמו מעוון קודם לכן. לכן צוה הקב"ה והכינו את אשר יביאו כאמור.

אבל ליל הסדר אינו יכול להשפיע על האדם אלא אם כן הוריד תחילה את פגמיו הישנים.

לפני כמה ימים נפטר החסיד ר' ישראל גולדהבר זצ"ל^א, ובכן, סיפרו אמש בניחום האבלים שבסוף ימיו התקשה מאוד לנקות את גופו והדבר כאב לו מאוד שאינו יכול לעסוק בתורה ותפילה. התבטא ואמר: "פלא הוא הדבר, כשאין האדם יכול לנקות את גופו, יש לו הרגשה כל-כך כאובה ובלתי נעימה, ובו בזמן הוא יכול להתהלך כשנשמתו מלוכלכת ומטונפת בפרשיות מפרשיות שונות ואין הדבר מזויז לו כלל".

הנה כי כן, אנשים יראים יכולים לראות זאת בחוש. הן כשיש לו לאדם איזה רב על בגדו, מיד ניגשים אליו עשרה אנשים ומעירים לו על כך, ואף מתנדבים לנקותו. "עמוד כאן כמה רגעים בלי לזוז ואני מנקה את זה". ואילו כשיש לו לאדם כתמים לרוב על נשמתו, הוא אינו מרגיש שום קושי להתהלך כך ברבים. ודבר זה בעיה אמיתית יש לו, כי כשהאדם מביא שפע בעת לימוד התורה, בשבת וביו"ט, אין השפע יכול להגיע אליו, כי הצינור שבור. ולכן כשאמרו שהכנה למצוה גדולה מהמצוה, התכוונו גם לחלק זה, שיעסוק האדם בתשובה קודם המצוה ויתבונן הרבה לראות מה הוא רוצה ומה אינו רוצה, וימחה כנגד היצר הרע פלניא גזלנא הוא. איני רוצה לעשות את מה שהוא מציע לי. גופי רוצה, אבל אני אומר את האמת. איני רוצה. ויתוודה ויתחרט על מעשיו הרעים. כשהאדם משקיע את כוחותיו באלה, אח"כ כשהוא מגיע אל המצוה, די ברגע אחד שהוא יחדור לנשמתו ויפעל את מה שצריך לפעול.

שאמר רבא לתלמידיו לא תתחזון קמאי לא ביומי ניסן ולא ביומי תשרי (שהם זמני זריעה וקצירה) כי היכי דלא לטרדן במזונייכי כולא שתא, דלכאורה תמוה כי תלמידיו של רבא לא היו מעובדי אדמה להיות להם טרדות בחדשים הללו בעסקים הללו. אך הרמז כי **ביומי ניסן ותשרי עת לעשות לבקש ג"כ על הפרנסה שלא יהיה להם טרדות כל השנה, כי באמת היא בושה גדולה שיהיה להאדם טרדות בזה, ועל פת לחם יפגע גבר** (משלי כח, כא) **לבטל מתורה ועבודה.**

כוונתו הקדושה כי באמת בחדשים הללו הקב"ה מוריד שפע רב לעולם בהיותם ראשי השנה. אך אם אין האדם מסיר את שליטת הסטרא אחרא מעליו, הוא עלול להניח את ידו על אותו שפע, ואז יסבול מזה כל השנה. הוי אומר: הטרדות שיש לו לאדם כל השנה נובעות מזה שביומי ניסן לא חזר בתשובה, כי לכן השפע שהיה מוכן לו, לא הגיע אליו, אלא נגזל על אם הדרך על-ידי הסטרא אחרא. לכן אמר רבא לתלמידיו: לא תתחזון קמאי לא ביומי ניסן ולא ביומי תשרי כי היכי דלא לטרדן במזונייכי כולא שתא. **עליכם לחזור בתשובה בימים אלה, ואז יגיע אליכם השפע ויהיו לכם כל צרכיהם במשך כל השנה כולה.**

הכנה למצוה גדולה מן המצוה

יסוד זה הוא אחד מההסברים במה שאמרו הצדיקים שהכנת המצוה גדולה מהמצוה עצמה, כי באמת כוחה של מצוה, ולענייננו, כוחו של ליל הסדר חזק עד מאוד ויכול לשנות את האדם מן הקצה אל הקצה, והיינו שישאיר בו רושם באופן שגם ימות החול ועסקיהם יקבלו פנים חדשות.

א. ת"ח ומרביץ תורה כל ימיו, משמשו בקודש של הרה"ק רבי יוחנן מסטאלין זיע"א.

ויקרבני אל השי"ת. דומה הדבר למי שעוסק באיזה דבר אך יודע שמדי פעם אנשים באים לבקש צדקה. הוא יושב ועוסק בעניניו, והנה נוקשים על הדלת. מבקשים צדקה. הוא מתבונן ואומר: "הנה זה טוב בשבילי. אני מבטל את רצוני וניגש אל הדלת ליתן צדקה לעני". הרבה מתמודדים עם זה בעת התפילה. הם רוצים להתפלל אך אנשים באים בכל עת לבקש צדקה. סוגיא שאינה קלה היא. אבל **האדם מבין שעצם התגברותו על יצרו מזכנו.** כך בענין הטרדות המרובות של ערב הפסח, מי שבטבעו עצלן (והרי כל אחד יש לו קצת עצלות, כי הגוף יש בו מיסוד העפר), אין לו חשק לדאוג לכל הדברים, מה צריך לקנות, ומה צריך לקנות, ומה צריך להחזיר לחנות כי נתברר שלא זה מה שהיו צריכים. אין לו חשק לכל הדברים האלה. אבל **כשדברים כאלה מזדמנים לו והוא מבין שבאלה הוא מבטל את עצמו ומכין את עצמו וחושב תוך כדי כך בעניני תשובה,** לא זו בלבד שאין הטרדות האלה מפריעות לו, אלא הן מכינות אותו להיות כלי ראוי לקבל הארת הפסח, וכפי שהגמרא מספרת על האמוראים שטרחו בהכנת מאכלי השבת, כי **הטרדות האלה יש בכוחם להכין את האדם, כל שהוא מגיע אליהם מוכן מבחינה נפשית בזכרו שהדברים האלה שהוא הולך לעסוק בהם, יכינהו לקבלת האור.**

קצת דוגמא לדבר היא מי שהולך לבית הכנסת ומקבל שכר פסיעות. יש שהוא חושב: "אולי כדאי היה לי שיהיה לי בית כנסת ליד הבית ממש, והייתי מדלג מביתי לבית הכנסת ומבית הכנסת לביתי". אך לא. הוא צריך ללכת עשר דקות, ויש שהוא צריך גם לנסוע באוטובוס כדי להגיע. ובכן, **אם הוא מתבונן מעט, הוא מבין שזה מה שמכין אותו.** גם הנסיעה לצדיק היא בכלל

יו"ט של הכנות

אכן חג הפסח לכתחילה מיוסד באופן זה, כפי שרואים שחלק גדול מהפסח הוא סור מרע, הרבה יותר משאר החגים והמועדים. הנה בסוכות יש מצוות החג, סוכה ולולב, שמחת החג ושמחת בית השואבה. ואילו בפסח חוץ ממצוות החג, מתעסקים הרבה בהוצאת החמץ כדי שלא לעבור על כל יראה ובל ימצא. תחשבו מה היה קורה אם בפסח לא היתה לנו מצות בל יראה ובל ימצא. היינו מגיעים לפסח ואוכלים מצה ומרור ומקיימים מצות והגדת לבנך. אך לא. בפסח ניתנה לנו מצוה מיוחדת של סור מרע ומתעסקים בה הרבה מאוד. וכבר כתב הרדב"ז בענין מה שאסרו אפילו משהו חמץ, שאין לו ביאור בדרך הפשט, כי אם שהכוונה להוציא את הרע מתוך האדם עצמו, ולכן אפילו משהו מעכב. עכ"פ היו"ט בנוי באופן זה שיעסקו הרבה בהכנות לחג, ועבודת האדם היא שיכוון כשהוא טרוד בהכנות החג לנקות את נשמתו.

טרדות המנקות את הנשמה

הנה יש שני מיני טרדה. המין האחד הוא טרדה זו שבאה בפתע פתאום אל האדם ומפריעה לו את סדר יומו. הוא רוצה לעשות עכשיו אב"ג ומטרידים אותו עם כל מיני ענינים. מתקשרים אליו שהוא צריך לסדר את החשבון בבנק. ודבר זה גוזל ממנו חיים. זה מונע ממנו לקיים שום דבר עם כל הרמ"ח והשס"ה כי מוחו מתרוצץ בין כל הדברים הטכניים. טרדה כזו נראית לפעמים כמסירה את האדם מעבודת ה'.

אך יש מין אחר של טרדה, וזה כאשר האדם מכין את נפשו מראש - "הולכים להטרידני היום ודווקא זה יזכך אותי

שמונים שנה ובסוף נעשה צדוקי. מה אתה חושב, שאין היצר הרע מבקר את הזקן?! טעית! הוא מגיע גם אצלי". כך יש דיבורים לרוב האומרים שכל עוד האדם נמצא בזה העולם, הוא צריך להלחם עם היצר. "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום. כל יום היצר הרע מגיע להלחם בך".

ברם הטעות שהאדם עושה היא שאפילו אם יש כאלה מאמרי חז"ל ואפילו אם אפשר לשמוע מהצדיק שמתבטא לאמר שמתמודד עם הרבה עם מלחמת היצר ועוד הוא בוכה בסעודה שלישית שהוא מלא חטאים עוונות ופשעים, אם כן נראה שאצטרך להמשיך להתמודד עם מה שאני מתמודד עכשיו עד זיבולא בתרייתא. הרי כך כתוב, שאם האדם כבר אינו צריך להלחם, הוא נפטר מן העולם, כי אם אינו צריך להלחם, הרי הוא מלאך ומלאכים יש לו להקב"ה מספיק.

מלחמת היצר הרצויה

טעות גדולה ומרה היא ואסור לחיות אתה, כי בגללה יכול האדם להפסיד את עולמו ולא יידע אפילו איזה תענוגים הוא מפסיד. האמת היא כזו: כל עוד האדם נמצא בעולם הזה, בוודאי הוא נמצא במלחמה גדולה, ובוודאי תמשיך המלחמה עד יומו האחרון. אבל **רצון הקב"ה הוא שמלחמת האדם תהיה כאשר הוא נמצא בתוך הטוב ומונע מן הרע לחדור אליו**. הוא מנסה לסלק את היצר הרע שמבקש להכנס אליו בעודו מתפלל ולהביאו למחוזות אחרים. "הסתלק מאן". אפילו הוא הכין את עצמו היטב והוא מתלהב בתפילתו כדבעי. פתאום חודרת לו מחשבה. כאן הוא צריך להלחם ולהבריח את היצר הרע ממנו עד שיפחד לחזור אליו. האדם זוכה ללמוד תורה לשמה והנה

זה, וכן הלאה דברים הרבה מן הסוג הזה. **כשהאדם מבין שזה מה שמבטל אותו ומזכוכו, זה נחשב לו להכנה מעולה ליו"ט, אך בתנאי שיעסוק אז בתשובה**. הן כך מובא בספרים בענין הרחיצה בערב שבת שיש לו לאדם לכוון שהוא רוצה להכנס אל השבת עם גוף נקי ועם נשמה נקייה. כמו כן כל הדברים שהאדם עושה לצרכי החג, הוא על דרך זו.

שני סוגי מלחמות

כעת ניכנס לשער חדש השייך לסוגיא זו. **יש שני מיני מלחמת היצר**. המין האחד הוא זה שהאדם מתמודד ממש עם א"ב. הוא מתמודד עם יצרים קשים, הוא מתמודד עם תפילה במנין, הוא מתמודד עם חוסר חשק ללמוד. הוא ניסה ללמוד, אך לא הצליח. סדר יומו הרוס ומבולבל, שבת אצלו אינה שבת, שלום ביתו טעון חיזוק גדול, בין אדם לחבירו הוא מסוכסך הרבה. הוא מתמודד עם כל הדברים האלה או עם אחד מהם, ומלחמתו עם יצרו גדולה וקשה. המין האחר של מלחמת היצר הוא **כאשר האדם כבר עומד על רגליו**. הוא קם כל יום בשעה סבירה, הוא מכין את עצמו לתפילה, הוא מתפלל, יש לו מנין קבוע. הוא מכוון בתפילתו, פעם פחות, פעם יותר. יש לו סדר היום, יש לו סדר לימוד, הבית בנוי טוב. אמנם תמיד יש כישלונות שמזדמנים. הן **צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו** נאמר. תמיד הוא תופס את עצמו שהיה צריך לדבר אחרת או להתנהג אחרת. אבל הוא אינו מתמודד עם הא"ב של היהדות.

ובכן, עלינו להבין שהקב"ה בנה את העולם באופן שעסק האדם יהיה במין השני. הנה פעמים הרבה שומעים את סגנון הדיבור האומר: "דע לך שכל החיים חיים במלחמה, ואל תאמן בעצמך עד יום מותך, כי הנה יוחנן גדול שימש בכהונה גדולה

יש שהאדם נלחם בכל כוחו להכנס לאהל שעל קברו של הצדיק ביומא דהילולא (או להכנס אל מערת הרשב"י ביום ל"ג בעומר, בשנים הטובות), ובו ברגע שהוא נכנס, מיד הוא נושם לרווחה. מה קרה? הרי עכשיו אתה צריך להמשיך להלחם בשביל להגיע אל הציון! נכון, אבל כאן זה כבר אחרת לגמרי. כאן שומעים יהודים אומרים תהלים. מרגישים כאן חמימות, מרגישים כאן קדושה. ההתעוררות עצומה. אף כאן, גם בפנים יש מלחמה, אבל לכל הפחות אינך עומד בחוץ כמו טיפש.

הקב"ה אומר לאדם: אני מבקש ממך טובה אחת. **תתעורר ותחיל לנהל את המלחמה השניה.** לא את הראשונה. הראשונה היא מלחמה לא נעימה. מה אתה עדיין עסוק במחזה הזה - סולק מהישיבה, הוחזר אליה ושוב סולק ממנה. הוא נכשל בעבירות חמורות והולך להתחזק עכשיו?! זה לא תכלית ככה. תסדר את זה כמה שיותר מהר.

ירבה בישיבה ויבקש רחמים

אכן **כדי לסדר את זה זקוק האדם לדבר אחד בלבד, לסיוע מהקב"ה. וכדי לקבל סיוע הוא צריך לבוא להיטהר,** כי הבא ליטהר מסייעין אותו. והביאה להיטהר היא על-ידי שני הדברים שנתנו לנו חז"ל. **האחד להרבות בתפילה מתוך אמונה ובטחון שהקב"ה יעזור לו, והשני הוא לישב בישיבה, היינו חלק ההשתדלות.** הוא מכין שעון מעורר ליד מיטתו ומבקש מחבר שיבוא לדפוק לו בדלת. כך הוא צריך להלחם בתחילה על כל אחד מיסודות החיים שפחות או יותר ייכנס לתוך מסגרת. בדומה למושג של סדר היום. מי שאין לו כלל סדר היום, חייב אינם חיים. ובכן, כדי להעמיד סדר היום הגון צריך לנהל מלחמה

באמצע לימודו עולה לו איזו פניה במוחו. הקב"ה רוצה שילחם עם יצרו ויסיר אותה פניה ממוחו. וכן בכל דבר שבקדושה ובכל מעשה מצוה, **תמיד רצון ה' הוא שהאדם ילחם משם עם הרע לבל יחדור אליו, היינו שיוכח את מצוותיו ואת תורתו ותפילתו ואת מדותיו ואת גמילות החסד שלו.** הוא סבור שלא קיבל את ההחלטה הנכונה. מצד אחד הוא רוצה ללמוד, מצד שני אולי היה צריך לסגור את הגמרא ולעשות יותר בשביל חבריו. מלחמה גדולה יש לו. לסגור את הגמרא, לא לסגור. הוא אינו יודע מה היצר הרע אומר ומה היצר טוב אומר. הכל מבלבל לו. הנה כי כן, מלחמה גדולה היא. **כל החיים הוא צריך להלחם מבלי להרפות לרגע. הוא צריך להלחם כנגד גאוותו, הוא צריך להלחם כנגד חוסר בטחון, וכן הלאה. יש דברים בלי גבול להלחם עליהם כשנמצאים בתוך הטוב.**

לא הרי מלחמה זו כהרי מלחמה זו

אבל כשהאדם מתחיל את עבודתו בראשית חייו, המציאות היא שהוא נמצא בתוך הרע ואת הטוב הוא רואה מעבר למחיצה. כשהאדם נמצא בתחילת דרכו, או כשיש לו תחום מסוים שבו הוא נמצא בתחילתה הדרך, הוא מתמודד שם עם הא"ב. הוא אינו מתפלל, הילד איננו. הוא אינו לומד. אין לו שום שייכות לכל הענין. הוא אינו מתחיל להבין מה זו שבת. הוא בא והולך, כאן הוא אוכל וכאן הוא ישן. הוא אינו נכנס בכלל אל הסוגיא. הנה אז המלחמה היא להכנס אל הסוגיא. ראיתם פעם מאה אנשים צובאים על הדלת ורוצים להכנס? כל אחד נלחם בכל כוחו לזכות לעבור את המפתן. אכן כן, מלחמה גדולה יש לעבור את הפתח, אך ברגע שהאדם נכנס פנימה, אע"פ שגם שם יש לו מלחמה גדולה, אבל לכל הפחות הוא נמצא כבר בפנים.

במלחמה הראשונה. הוא עדיין מתמודד עם ראיות אסורות. פעם יותר קל לו, פעם יותר קשה לו. מה יעשה? עד עכשיו הוא שאב חיות מעצם זה שהוא נלחם, אבל עכשיו אנו הרי אומרים שבעצם לא היה צריך להלחם. כעין זה, מה עושה האדם שיש לו מלחמה בענין התפילה. קורה לפעמים שהתפילה מצליחה. אבל בדרך כלל היא חלשה מאוד, והרבה פעמים היא חלולה לגמרי. אותו דבר לגבי התפילה ואותו דבר לגבי סדר היום ולגבי כל הדברים היסודיים של חיי האדם.

אחת מהתשובות היא שאדם כזה צריך לדעת שאי אפשר לבזבז את כל החיים בשביל המלחמות האלה. צריך לגמור אתן. לגמור אין פירושו שבין רגע ייפך לצדיק גמור. אך הכוונה שיצליח לעמוד על רגליו, וכפי שרואים כאלה אלפי יהודים שבנויים היטב בכל היסודות, וכל אחד יכול לראות אנשים כאלה בסביבתו. לימוד התורה, הוא לימוד התורה, תפילה היא תפילה, את פיו הוא שומר, את עיניו הוא שומר. הוא אברך עדין וירא שמים. הסבור אתה שאין לו נסיונות? בוודאי יש לו. הסבור אתה שאינו נכשל לפעמים? בוודאי הוא נכשל. אבל הוא אדם בנוי, הוא עומד על הרגליים. הוא מכונה אדם מן השורה (א נארמאלער מענטש). אפשר לתפוס אותו בנסיונות של אמונה ובטחון. בוודאי יש לו עוד דרך ארוכה ללכת. אבל אינו מסוכן לגמרי.

הקב"ה רוצה שהאדם יהיה עסוק במלחמה הראשונה רק בחלק קטן מחייו, ולאחר מכן יהיה עסוק במלחמה הטובה יותר. זהו רצונו. כי הוא רוצה שהאדם יהיה במלחמה, אבל לא שיצטרך לעבור בשביל זה כל יום על כמה איסורי דאורייתא.

גדולה, ולכל אחד מחלקי היום יכול לקחת חצי שנה עד שיסודר. השאלה היא באיזו מהירות ייסע, כמה ביטול יהיה לו וכמה יעסוק בתשובה. אבל זה ברוך שיצטרך לעבור כמה מכשולות וכמה בירורים עד שיסודר. כך הוא בכל אחד מהדברים היסודיים של האדם. סדר לימודו, סדר התפילה שלו, העניינים של בין אדם לחבירו, התנהגותו, מדותיו, וכן הלאה. כשכל הדברים הבסיסיים יהיו אצלו מיוסדים על סדר הגון, רק אז יהיה אדם מן הישוב, וכשיהיה אדם מן הישוב, יוכל להיכנס לישיבה, וכיון שייכנס לישיבה, אז ידברו אתו וילמדו אתו. מי שאינו נכנס לישיבה, אי אפשר ללמוד אתו.

רצון ה' הוא שבני ישראל יתענוו כאן בעולם, והתענוו כא מזה שהאדם נלחם ומנצח במלחמתו, וכפי שדיברנו כבר שכאשר האדם תאב להשיג איזה דבר ומשיגו, אז הוא מתמלא שמחה ותענוג. אך יש בעיה גדולה, כי אם ילחם היהודי עם איזה גוי מבחוץ וייחבל במלחמתו, אע"פ שבסוף יצליח להרוג את הגוי, סוף כל סוף הוא עצמו יצטרך להעביר את זמנו בבית החולים עד יתפאו פציעותיו ויתאחו שברי עצמותיו, וכיון שכן, תהיה שמחתו לקויה. על כן רוצה הקב"ה שהיהודי ינהל את מלחמותיו בפנים, ולא בחוץ, כי אז אע"פ שיקבל מכות, הן לא תהיינה כל-כך חמורות, כי לא ימשך לתוך הטומאה בצורה נוראה כל-כך. מלחמה כן, אבל לא שתישאר כל החיים מלחמה עם היצרים הקשים ביותר. דבר יסודי הוא מאוד אשר האדם צריך לזכור אותו כל החיים.

אסור לבזבז את החיים על המלחמה הראשונה

והנה כעת יש לשאול מה צריך האדם לעשות אם הוא מרגיש שהוא נמצא עדיין

להשתלט עליו. הוא קם ממקומו ואומר את ההלל בעמידה כדי שלא יירדם על מקומו.

הוי אומר: לא יתכן לומר שאין לו לאדם מלחמה בליל הסדר. יותר מזה, לגבי הזהירות עצמה, כגון הזהירות משרויה וכדו', מתנהלת מלחמה. "אוי ווי ליכטיג איז אזא מלחמה". **כמה נפלאה היא מלחמה כזו.** המלחמה לא נגמרה, והיא נמשכת בכל ימי הפסח, במהלכן האדם צריך להיות זהיר מאוד ולפרוש מהרבה מאכלים שנוהגים אצלו שלא לאכלם, והקושי שלו גובר כמובן כשהוא נמצא בדרך ואינו לא אוכל ולא שותה. וכי לא מלחמה היא זו! בוודאי היא מלחמה. גופו אומר לו: "אולי כדאי לוותר", והוא צריך להלחם כדי שלא לשמוע בקולו. ועם כל זה, הפסח זכור לו לטובה. כל-כך נעים ונחמד. הוא זוכר אותו כיו"ט. **לא את המלחמה שלו הוא זוכר, אלא את העונג והשמחה, אותם הוא זוכר.**

ערבי פסחים - מלחמת סור מרע

מהערבי פסחים נשארים לאנשים רבים זכרונות לא כל-כך נעימים. נקווה שאין זה במצב מריר מדי, כך שאף מי שזיכרונותי אינם נעימים, אזור את חלציו וניגש אל המלאכה כי זה מה שצריך לעשות ומחזק את עצמו שבסוף ההכנות נגמרות ומגיע ליל הסדר. אגב, מסיבה זו יש שאין רוצים להיות בליל הסדר אצל אחרים, כגון אצל הוריהם וכדו', כי אומרים: כל-כך טרחת ועמלתי בכל התקופה של ערב הפסח, לכל הפחות שיהיה את ליל הסדר בו אוכל לשבת עם הילדים ולהחדיר בהם אמונה.

הנה גם בערב פסח עוסקים במצוות דאורייתא, אבל אז עוסקים בסור מרע ובליל הסדר עוסקים בעשה טוב. סור מרע הוא מלחמה ועשה טוב הוא מלחמה. אומר הקב"ה לאדם: אינך צריך להיות כל ימות

ליל הסדר - מלחמה מתוקה ונעימה

ובחזרה אל ההכנות לפסח. חודש ניסן הוא זמן נפלא להבין יסוד זה מתוך עבודת היו"ט. המלחמה הראשונה היא בסור מרע, והמלחמה השניה היא בעשה טוב. המלחמה בסור מרע, אינה מלחמה נעימה. **המלחמה בעשה טוב, אע"פ שהיא מלחמה, היא מלווה בשמחה ובעונג ובקרבת אלוקים. האדם נקי. אע"פ שיש לו כישלונות, הוא נקי.**

קחו את יו"ט פסח כדוגמא והסתכלו עליו איך הוא בנוי. בערב פסח עוסקים ג"כ באותן מצוות דאורייתא. עוסקים בתשבתו, עוסקים בבל יראה ובל ימצא, ועוסקים בכל ההכנות ליו"ט בכל האופנים. ומשום מה כשמדברים על התשוקה לפסח ועל האור של פסח, הציור שיש לנו במוח, הוא ליל הסדר. זמן של הודיה להקב"ה, זמן של אמונה, זמן של והגדת לבנך. אין מילים. האדם יושב בתוך העולם החשוך, ולפתע הוא מתחיל להתרומם ונכנס לעולם הבא. **ומי שנמצא בליל הסדר, הלא הוא יודע שהמציאות אינה** שהוא משוטט בעולמות העליונים מבלי להרגיש כלום, אלא כל הזמן צריך להחזיק ראש. צריך להחזיק ראש שלא להיכשל במשהו כעס כשאחד מהילדים מהפך את גביעו, וכל שכן כשמדובר בסדר רב משתתפים. וכן צריך להחזיק ראש בכל החלקים הטכניים של הסדר. צריך לשתות ארבע כוסות של יין ולאכול כזיתים של מצה, מה גם שיש אנשים שזה תופס אותם קשה. ועוד יש חלק והגדת לבנך שבו צריך להתאמץ כדי להסביר את הנקודה, וצריך סבלנות כדי לשמוע מה נשתנה בכל הסגנונות. וכן צריך להחזיק ראש שלא להתעייף. הן בשר ודם הוא ועיניו מתחילות להיעצם. בערב פסח הוא עבד קשה ועכשיו העייפות מנסה

כבר נמצא בתוך הטוב והיצר הרע מנסה להתחמק פנימה. נקודת השאלה היא, האם אתה ברשותו של היצר הרע ואתה נלחם לחמוק ממנו, או שאתה נמצא עם הקב"ה והיצר הרע מנסה להשתחל ביניכם. לפעמים הוא מצליח. בסדר. אבל המצב הוא לא שאתה נמצא אצלו והוא בעל הבית שלך.

התנערי מעפר קומי

סור מרע ועשה טוב. מצות ייאכל במקום קדוש. יש תקופה שלמה בערב פסח שבה האדם עוסק בסור מרע ואומר לעצמו: הבה פעם אחת ולתמיד להיות רציני לגמור עם המלחמה הראשונה. בדרך כלל כשהאדם מסתכל על זה, הוא חושב שזה על מנת שתעלה לרקיע, ועל כן אינו לוקח את הענין ברצינות לסדר אותו. אך **ברגע שהוא מחליט שאם הדבר לא יסודר, טוב מותו מחייו, אז הוא מתחיל להיות רציני.**

הדבר מצוי מאוד לגבי פרעון חובות. האדם אומר: "כן, כן, מחר". הוא דוחה את פלוני שוב ושוב, עד שפלוני מרגיש שעברו כל הקיצין ואומר לו: "שמעתי את כל מה שיש לך לומר. אני נותן לך זמן עד שבת. אם עד אז אני לא רואה את מלוא הסכום, אני הולך לעשות כך וכך (כמובן שיש לו לדבר לפני זה עם מו"צ כדי שלא יעבור על הלאו דלא תהיה לו כנושה). עכשיו הוא נעשה רציני. עד עכשיו לא היה כלום. "שמעתי, חשבתי על זה, דאגתי לזה". לא היה לזה שום כסוי. רק עכשיו שהוא מרגיש שהחבל מתהדק סביב צווארו, הוא נעשה רציני. שלום עליכם! הוא הגיע אל השולחן.

בערב פסח מגלים לאדם: דע לך שאם לא תנהל עכשיו את המלחמה של סור מרע ותראה לסיימה, תהיה כל חיך מנוע מכל

חיך במצב של ערב פסח. אמנם מוכרח אתה לעבור את הערב פסח כדי להגיע לליל הסדר. אף אחד אינו יכול לדלג על החלק הזה של המלחמות הקשות. אך על זה אני אומר לך, תתעסק בחלק זה לתקופת מה בלבד (ואי אפשר לומר במדויק כמה זמן, כי הכל תלוי בסייעתא דשמיא), ואז תעבור לליל הסדר. אתה לא יכול להיות כל חיך מבולבל ומטושטש מבלי לדעת מה קורה אתך. מדי פעם אתה מקבל איזו התעוררות ומיד לאחר מכן חוזר אתה ונופל לבור של נחשים ועקרבים. חיים כאלה אינם חיים נעימים. ואם תשאל הלא כך כתוב בספרים שבאנו לעולם בשביל מלחמת היצר! נכון, אבל תתפלל בעודך במלחמה זו: "רבונו של עולם! עזור לי לנצח במלחמה זו כי אין לי כח להישאר בה. אני רוצה להתקדם הלאה. אינני רוצה להישאר לכל חיי במלחמה זו". עוד קצת תפילה, עוד קצת צדקה, עוד כמה ענינים שמסוגלים להמשיך עליו סייעתא דשמיא להצליח בזה. **תפילתו באה ממקום כל-כך עמוק בלב, לא שייהפך למלאך, אלא שייהפך לאדם מן השורה.**

מסור מרע לעשה טוב

קחו לכם דוגמא ממי שלא היתה לו חברותא מתאימה, והתפלל הרבה עד שזכה למצוא. עכשיו הוא יושב ולומד, וכבר עברו כמה חדשים והם מבינים זה את זה. הפלא ופלא! התחשבו שעכשיו אין לו מלחמות?! בוודאי יש לו. אבל ברוך ה', הוא יושב ולומד. זה כל-כך נפלא. כל יום הוא צריך להלחם שיגיע בזמן וינצל את הזמן, אבל יש לו מהלך. הוא יודע מה הוא עושה, איך הוא עושה. הוא אינו מבולבל.

בכל דבר בעבודת ה', יש את המלחמה שלפניו, ויש את המלחמה לאחר שהאדם

בשבת קודש האדם שר שירי השתוקקות להשי"ת. אני יודע שאני צריך לנהל מלחמה כל עוד אני נמצא בעולם הזה, אבל הבא אותי לארץ ישראל לנהל את המלחמה שם. תן לי לנהל את המלחמה כשאני שקוע בטוב והיצר הרע מנסה להשתחל פנימה. הכנעני החיתי האמורי הפריזי והיבוסים וכו' מנסים להיאחז בארץ ישראל ונלחמים אתם לדחותם החוצה. באמת אביא קרבת חטאת, באמת אביא קרבן עולה, אבל שם אעבוד את ה' במדרגה גבוהה בהרבה.

וכך הוא בענין ההשתוקקות לשבת. בימות החול האדם משתוקק לשבת. שמור את יום השבת לקדשו. למה אתה מחכה לשבת? אתה חושב שאין יצר הרע בשבת?! כבר אראה לך. בוודאי יש יצר הרע בשבת. אפשר להכשל בכעס, כמו שפירשו **הצדיקים** לא תבערו אש בכל מושבותיכם שלא להבעיר את אש הכעס. בשבת נפגשים עם חברים ובקל עלולים להכשל בלשון הרע, ובעת האכילה אפשר להכשל בתאות האכילה. בסדר... אבל מדובר בשבת קודש. שבת היא שבת. בוודאי יכול היצר הרע לבוא לבקר ואצטרך להלחם אתו. אבל תן לי להלחם בו כשאני מקודש והבריאה מקודשת.

ואם נחזור אל העולם באופן כללי, נראה שהוא ג"כ כך. קודם החטא לא היה רע?! בוודאי היה יצר הרע. והראיה, שאדם הראשון נכשל. אך מה, לא היה רובו רע באופן שהיה צריך להתאמץ כל-כך כדי לזכות להרגיש אי פעם איזה הרגש של קדושה. הן תראה שאפילו כשנכנסים לפרדס יכולים לטעות, כפי שסיפרו **חז"ל** על אלישע בן אבויה. אבל לכל הפחות רואים שם מלאכים, לכל הפחות מרגישים חמימות, קדושה, אלוקות. **עכשיו צריך לעבוד כדי לזכות לסייעתא דשמיא במצב כזה.**

התענוג של העולם הזה, של העולם הבא בתוך העולם הזה. אומר האדם: אתה מתכוון לומר שעלי להיות צדיק. אני יודע. אתה אומר שאם אקיים את כל תרי"ג המצוות בכל הרמ"ח והשס"ה ובדביקות עצומה, אז יהיה לי טוב. אתה לא הראשון שאומר לי זאת. כבר שמעתי פעם מהסוד הזה. לא נכון. לא זה מה שהתורה אומרת. התורה אומרת: אפילו לא תהיה צדיק גמור, ואפילו יהיה לך כל-כך הרבה לתקן, אבל תקיים את הדברים היסודיים ויהיה לך מהלך מסודר בחי"ך. יש שהאדם נמצא בעבודה מסוימת אשר הוא נכשל בה באיסורים דאורייתא מדי יום. הוא אינו יכול להלחם סתם ולהמשיך לחיות בעליות וירידות. הדבר צריך לבוא אל סידורו. יש לו נתחים גדולים מהחיים שצריכים לבוא אל סידורם. זה יכול לקחת זמן די ארוך. אבל הוא יודע שהוא אינו יכול לבזבז את כל החיים על זה.

מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים

במדה מסוימת סוגיא זו כוללת גם את **הציפיה לבנין בית המקדש**. כשביית המקדש היה קיים, היה מהלך של קרבנות, חטאת עולה ואשם, וכן הלאה. כל היום היו מביאים קרבנות לכפר על החטאים. איך יתכן? הרי היה בית המקדש והיתה השראת השכינה, והעולם היה מלא אור, ויזמרון לך שירין ורחשין בירושלם קרתא דשופריא. התשובה היא שהמלחמה היתה במקום אחר, ועל זה האדם מצפה. האדם אומר: אין זה מוכרח שבני אדם יהיו משוקעים בתוך הרע וייכשלו בכל עת בחמורות שבחמורות. אני יודע שכאן בזה העולם צריך לעשות בירורים ולתקן מה שצריך לתקן, אבל למה אני צריך לעשות זאת בתוך הגלות? למה אני צריך לשבת בחושך? תן לי לנהל את המלחמה הזאת בירושלים הבנויה.

אתה מוכרח קודם לכן לבער את החמץ. מי שיודע קצת את המציאות, אלה שמתעלמים מכל הענין של נקיון הבית מחמץ - הם נוסעים לבית מלון לכל הפחות וכל הענין לא קשור אליהם - אינם מרגישים טעם בליל הסדר. מי שמנהל היטב את המלחמה הראשונה, המלחמה של ערב הפסח, הוא זוכה לנהל את המלחמה של ליל הסדר. סור מרע ועשה טוב. אומר הקב"ה: נהל את המלחמה הקשה בידיעה שלאחריה עדיין תצטרך להלחם, אבל אז תהיה המלחמה נעימה ומתוקה. ולוואי שנזכה.

הקב"ה אומר לאדם: התנער מעפרך והתחל לנהל את המלחמה של סור מרע ושים לך מטרה לסיים אותה. חייבים לעשות סדר מהדברים האלה. למה? כי האדם משתוקק - תן לי לעבור. תן לי לנהל מלחמה, אבל מלחמה מסוג אחר. כך אין האדם נתון בשליטת היצר ויכול לנהל ליל הסדר כל השנה.

חודש ניסן מחדש את האדם. הוא נותן לו להבין שהוא צריך לעסוק הרבה בסור מרע. אם רוצה אתה לזכות לליל הסדר,

לזכות

החתן **אברהם לייב בן מירל**
 והכלה **הדס ריזל בת טעמא מירל**
 נדבת אבי הכלה
 הר"ר **הערשל נוסנצווייג** הי"ו

יום חמישי פרשת ויקרא א' ניסן תשפ"ג

כריתת ברית של אהבה בחודש ניסן

קשר של אהבה

אומר ה'שפת אמת' שבאמת אינו כן, אלא קשר הדוק יש ביניהם, **כי בני ישראל מקבלים את הכוח לבער את החמץ רק כשאהבה זו שביניהם לבין אביהם שבשמים מתגלית ויוצאת מן הכוח אל הפועל.** יש לו לאדם פרשיות שונות, יצר הרע, תאוות רעות, תחומים שאינו מצליח לחיות בהם כרצון ה' כי הוא נמשך אחר תאוותיו, וכל **אלה בבחינת חמץ הם וצריך לבערם, ומי נותן לו את הכוח לבערם?** לא מפני שהאדם קם בבוקר ורוצה להיפטר מהחמץ, הוא באמת מצליח בכך. הרי הדברים מושרשים אצלו עמוק בתוך הלב ואע"פ שהוא מנסה להפכם, הם ממשיכים למשוך אותו. אם עד עכשיו אהב כבוד מדומה, הוא גם עכשיו ממשיך לאהוב אותו. אע"פ שקם בבוקר בהחלטה נחושה שלא לחפש כבוד היום, מה יעשה שהגוף מושכו. **מה אם כן נותן את הכוח לאדם לנצח את הרע באופן אמיתי?** התשובה היא: **האהבה.** כשהאהבה מתחילה לבעור בפנים, אז החמץ נשרף.

היא העולה על מוקדה

כך הם דברי ה'שפת אמת' כשהוא מעמיד להם יסוד בדברי ה**זוה"ק** (פרשת צו) על פרשת "זאת תורת העולה היא העולה

ימים של אהבה

ב'**שפת אמת'** (פרשת צו תרמ"ד) כתב דבר נפלא. **בחודש ניסן יש שני ענינים גדולים** אשר במושכל הראשון אין ביניהם כל קשר. הענין האחד הוא מצד השראת השכינה **שמאז הקמת המשכן בראש חודש ניסן.** עד אז לא היתה השראת השכינה בעולם באופן קבוע, **ומאז התחילה השכינה לשרות בעולם הקטן שלנו בקביעות.** ולכן נחשב היום הזה ליום גדול כל-כך. ולא רק היום הזה, אלא גם כל הימים הבאים אחריו שבהם הביאו הנשיאים את קרבנותיהם. מדובר **בימים של אהבה, ימים מאירים,** אשר על פי דינא דשולחן ערוך אין אומרים בהם תחנון, **כי הם נחשבים כימים טובים מפני שנתחדשה בהם האהבה העצומה שבין ישראל לאביהם שבשמים.** כמו כן נתגלתה **האהבה בחודש זה כאשר בו בחודש הוציאנו ממצרים ולקח אותנו גוי מקרב גוי להיות לו לעם,** כאשר הוא עושה לנו ניסים ונפלאות אשר לא עשה כאלה מימי קדם.

והענין השני הוא **מה שאנו עוסקים זמן רב ערב פסח במצות תשבותו לנקות את הבית מפירורי החמץ,** ולכאורה הוא דבר אחר לגמרי אשר תכליתו שבפסח לא ייראה ולא יימצא כל חמץ וכל שאור בבתינו, ואין לו כל קשר לענין הראשון.

את לבך ותעורר בה את האהבה להשי"ת, וכך יישרפו כל המחשבות וההרהורים הרעים.

הא לך שהתורה מלמדת אותנו שהאהבה המתעוררת בחודש ניסן, היא הנותנת כח לאדם לסור מן הרע. זהו יסוד הדבר. כשיתבונן בפרשיות אלו של קרבנות הנשיאים והשראת השכינה בתוכנו ובכל הלימודים וההבנות בנוגע לענין זה, יקבל את הכוח שלא להתעניין בדברים שאינם ראויים. וכך יוכל לבוא אל הפסח, כי אל הפסח אפשר לבוא רק על-ידי סור מרע, ולסור מן הרע אפשר רק על-ידי התעוררות האהבה.

סור מרע ועשה טוב - גלגל החוזר

הנה יש מהצדיקים שאמרו שהדרך לסור מן הרע היא על-ידי עשה טוב, והלא דבריהם הנאמרו ברוח הקודש, מבארים את הענין האמור ממש, כי הנה דבר זה הרי פשוט שכאשר האדם רוצה להרגיש טעם בשבת, הוא צריך תחילה לחזור בתשובה ולסור מן הרע, כי רק על-ידי סור מרע אפשר לזכות לעשה טוב. וכן אם האדם רוצה לזכות ללימוד טהור, הוא צריך לחזור בתשובה קודם הלימוד. בלי זה, התורה לא תיקלט אצלו. כך הוא הכלל תמיד. קודם כל צריך לסור מן הרע, ואז לאחר שהאדם ניקה את נשמתו, נשמתו יכולה להכיל בקרבה דברי תורה וסתריה וכל מה שהיא צריכה.

אמור מעתה: זה ברור שסור מרע בא תחילה. השאלה היא איך סרים מן הרע. ללכת ולהתפלל ברפש ובטיט, הוא לא תמיד דבר רצוי. כך אמרו הצדיקים. וכן הוא ב'דברי יחזקאל' (פרשת ויחי) שיעקב שיכל את ידיו כדי לרמוז על דבר זה, שקשה מאוד

על מוקדה" המסתיימת בפסוק "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", שם כתוב שפרשה זו עולה על המחשבות הזרות שיש לו לאדם. 'עולה' פירושו מחשבות שאינן הגונות שעולות במוח האדם, ונכלל בזה מחשבה של תאות ממון, וכן כל מחשבה אחרת שאינה טובה לו. ועל זה אמרה התורה היא העולה על מוקדה על המזבח, היינו שאש האהבה היא זו ששורפת ומכלה את כל המחשבות האלה.

יצוין שפירוש זה עולה יפה עם ההלכה, כידוע שהעולה באה לכפר על הרהורי עבירה. את העולה מעלים על האש שעל המזבח ומקריבים אותו כליל לה' וכך מתכפר לו על הרהורי העבירה. לומד הזוה"ק שכאן התורה גילתה לנו איך הדברים פועלים, שיידע האדם שגם כשאינו רואה בעיניו קרבן שנשרף על אש המזבח, הענין קיים, ואם אינו קיים בעשיה, הוא קיים בבחינת ונשלמה פרים שפתינו, כי כפי שקיימת בחינה זו בפרשת התמיד שאנו אומרים בבוקר בבוקר קודם לפרשה זו ובפרשת הקטורת והקרבנות שאומרים לאחריה, כך היא קיימת בפרשה זו. כשהאדם לומד פרשה זו, הוא מבין שהתורה מגלה לו שיש מזבח, וכפי שבצד הטומאה יש מחשבות עולות שאינן ראויות, כך יש בצד הקדושה מזבח תמידי שאפשר להקריב עליו עולות המכפרות על אותן מחשבות. המזבח נמצא בלב האדם, וכשהאדם מוסיף עליו שני גזרי עצים, למשל על-ידי לימוד התורה בהתמדה ובהתלהבות, הוא שורף ומכלה את המחשבות וההרהורים הרעים. זה מה שהקב"ה אומר לאדם: ידוע לי שיש טומאה בעולם, יש קליפות ויש נסיונות, אך דייקא מחמת כן בראתי מזבח, והגם שהאש יורדת מן השמים, רצוני שתביא אש משלך כי מצוה להביא מן ההדיוט, היינו שתלהיב

בשמחה. ובענין הטעם השני, לכאורה הוא מיוסד על דברי המדרש על הפסוק "משארותם צרורות בשמלותם על שכמם". המדרש שואל מדוע צריכים היו לשאתם על שכמם והרי בהמות לרוב היו להם והיו יכולים להניחם עליהם. והשיב **שהחזיקום עליהם מחמת חיבוב המצוה**. ועל זה מבאר ה'שפת אמת' שבגלל זה **האהבה מתחדשת כל שנה בימים האלו שקודם פסח**, וזאת על פי הכלל של רבן שמעון בן גמליאל (שבת קל, א) שכל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה, כגון מילה, דכתיב שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב, עדיין עושין אותה בשמחה.

אכן **בחודש ניסן נתגלתה האהבה משני הצדדים**, הן מצדו של הקב"ה שהוציאנו ממצרים ובחר בנו להיות לו לעם והשרה את שכנינו בינינו, והן מצדם של בני ישראל על-ידי נדבת לבם בהקמת המשכן ועל ידי השמחה שהיתה להם בקיום המצוה שניתנה להם אשר התבטאה בכך שלא רצו להניח את בצקם על הבהמות ונשארו אותם על כתפיהם. מסיים ה'שפת אמת' בלשונו: **"לכן בכוח זה יכולין להשביט ולבטל החמץ"**.

ה'שפת אמת' כותב בענין זה פירוש נאה: רש"י כתב (פסחים ד, ב) בענין ביאור מצות תשביתו שהוא על-ידי ביטול בלב, והתוספות הקשו עליהם דהאי השבתה הבערה היא ולא ביטול. מבאר ה'שפת אמת' שרש"י רמז בזה שעל ידי השריפה מתבטל החמץ שבלב. החמץ הרי נמצא בלב, כי הלב הוא זה שחומד בדברים האסורים. האדם הולך לישון בלילה בתקוה שלמחר כבר לא ירצה, ולמעשה הוא קם בבוקר ורוצה שוב. ומה יכול לבטל את הרצון והחמדה? הוי אומר: השריפה.

להתעסק עם הרע כדי לנקותו בבורית. על כן יש מין אחר של עשה טוב שבו משתמשים כדי לסור מן הרע. ה'שפת אמת' נותן לנו אחת מהדוגמאות. בגלל שהאדם רוצה לחזור בתשובה ולהיפטר מן הרע, לכן הוא עוסק בהקמת המשכן. הוא עוסק בתפילה חמה. שואלים אותו: איך אתה יכול להתפלל ועדיין לא סרת מן הרע? והוא משיב: זה בדיוק מה שאני עושה עכשיו. **אני מתפלל כדי לנקות את נשמת. תפילה היא במקום קרבן, תפילה מעוררת התלהבות, והתלהבות מוחקת פרשיות לא טובות.**

דומה הדבר למה שכתבו הספרים בענין מאמר חז"ל (שבצ קיח, ב) "אלמלי שמרו בני ישראל שתי שבתות מיד נגאלין". למה צריך שתי שבתות? למה אין די בשבת אחת? התשובה היא שבוודאי די בשבת אחת, אבל כדי שתהיה שבת אחת כהלכתה, צריך שששת ימי המעשה שלפניהם יהיו ראויים, ואי אפשר שיהיו ראויים מבלי שיהיה להם שבת בתחילתם. מתחיל האדם בשבת אחת בבחינת עשה טוב כדי להלהיב את לבו, אבל עדיין אין זה הדבר האמיתי, שהרי בא אליה עם כל החבילות שלו. אך התלהבות בשבת זו נותנת לו כח לעסוק בששת ימי המעשה שלאחריהם בסור מרע, ואז כשהוא מגיע אל השבת, הוא זוכה לגאולה.

ימים של התחדשות האהבה

אף כאן, ימי הניסן הם ימים טובים כשלעצמם מפני שבהם מתעוררת אהבתו של הקב"ה לישראל ושל ישראל להקב"ה. כך כותב ה'שפת אמת': **"בימים אלו קודם פסח מתחדש אהבה ורצון בלבבות בני ישראל"**. ונותן לזה שני טעמים. הראשון: **"שהם הימים שבחר בנו השי"ת"**, והשני: **שבהם עשו בני ישראל מצוה הראשונה**

מה'חידושי הרי"ם' על לשון החתימה מגן אברהם: **שהשי"ת מגין על זו הנקודה שנטע אברהם אבינו ע"ה בלב איש ישראל, ואותה התשוקה נמצא לעולם בכל איש ישראל, ועל זה נאמר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה".** פירוש, **מים רבים של תאוה לא יוכלו לכבות אותה תשוקה.** האדם נכשל רח"ל בכעס או בפגם הברית, אך הנה ה' ניצב עליו לשמור עליו שתשוקה זו של הנשמה לא תכבה.

אכן כן, התשוקה קיימת, ומה שהאדם צריך לעשות הוא **להוסיף עליה אש כדי שאש התשוקה תתלבה**, כדרך שהיו צריכים להוסיף שני גורי עצים במזבח. למד קצת ברציפות... קום ממקומך... כן, כן, אל תירדם... עמוד על רגליך, התנועע הלוך ושוב ותתחיל להוציא את המלים מהפה, כי חיים הם למוציאיהם בפה... למד בהתלהבות. עוד קצת ועוד קצת... כשתעשה כן, **התורה לא סתם תביא משהו מבחוצך, אלא תתחבר אל הנשמה ותלבה אותה, וכיון שתתלבה, היא תשרוף ותכלה את כל הרצונות הבלתי טובים שלו.** א מחיה. **מעתה לא יצטרך לעבוד שלא ללכת שולל אחרי רצונותיו, כי הרצונות יתבטלו כאילו לא היו.**

יש דבר העומד בפני הרצונות

דרך אגב, אפשר לראות אנשים שהיה להם רצון מסוים, רצון חזק מאוד, וביום בהיר אחד הרצון איננו. צריך לשם לב לזה. האדם מאוד רצה להשיג איזה דבר ופתאום שומעים אותו אומר: "אתה יודע מה? איני צריך". "אבל אתמול היית כל-כך עסוק בזה!". "נכון, אבל חשבתי על זה שוב והתקררתי". יש שהאדם חושק מאוד באיזה שידוך, ויום אחד מבלי שאף אחד יאמר לו כלום, זה מתקרר פתאום. הוא כבר לא צריך את השידוך הזה. כעין זה יש שהאדם היתה

בטל רצונך מפני רצונו

עוד הוא מבאר שזהו היסוד של בטל רצונך מפני רצונו. הפירוש הפשוט הוא שהגם שהאדם רוצה מאוד מאוד לעשות משהו, כל שיראה שאין זה רצון ה', יוותר עליו. וכפי שהעולם אומרם: אם לא הולך כפי שרוצים, רוצים כפי שהולך. אך ה'שפת אמת' מפרש בטל רצונך, איך? מפני רצונו. **ככל שתוסיף להרגיש רצון ה', כך יתבטלו הרצונות שאינם טובים שלך.** ובכן, **מה עושה האדם כדי להרגיש רצון ה'?** על זה הוא אומר שכאשר יש לו לאדם חמימות לרוחניות, כאשר האדם מתפלל בחמימות. **הוא מכין עצמו קודם התפילה,** הוא מגן ניגוני דביקות עם כיסופין דקדושה, **ומעורר בכך את האהבה בלבו באופן שהרצון הקיים בנשמתו מתגלה, הרי זה מבטל את רצונותיו** כהמס דונג מפני האש. הדונג, הוא השעווה, עומד זקוף כאילו אין אחד יכול להפילו, וכיון שמקרבים אליו האש, מיד הוא נמס ומתפשט לכל עבר. כך **רצונות האדם אע"פ שנראים חזקים ובלתי מנוצחים, ברגע שהאדם מתחיל להתלהב מרצון ה', מיד הם נמסים ומתבטלים מאליהם.**

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה

ואם יחזור האדם וישאל איך מלהיבים את הלב ברצון ה', מבאר ה'שפת אמת' (בתחילת דבריו) שיש לו לאדם לדעת שרצון זה למסור את הנפש לה' יתברך ולעשות רצונו, כבר קיים בנשמתו. וזהו אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. ובלשונו: **"שיש בכל לב איש ישראל נקודה טמונה בהתלהבות לה' שלא יוכל להיות נכבה, והגם כי לא תכבה הוא לאו, אבל הוא הבטחה גם כן".** ובמקום אחר הוא מביא

הקב"ה מביא כח לעולם שמעתה מי שיעשה דבר שאינו כהוגן, יוכל לבוא ולמחוק אותו. חטאת, אשם, וגם עולה, שזה אומר שלא רק עבירות ממש, אלא גם מצוות עשה שביטלו יכולים למחוק וכן הרהורים רעים יכולים למחוק. ועדיין זה לא נגמר. יש גם מזבח הזהב שמקטירים עליו קטורת. על מה הקטורת מכפרת? על דברים שבחשאי, כלומר, לשון הרע. ועוד יש טומאת מקדש וקדשיו, דברים שנעלמו מבני אדם. עליהם יש קרבנות של ר"ח. כל החטאים הגלויים ושאינם גלויים, למשכן יש כח לכפר עליהם.

אמת נכון הדבר שלמשכן יש עוד כוחות, שהרי מקריבים שם גם שלמים ותודה ואיל נזיר. הרי שיש קרבנות שאינם באים על חטא בדווקא, כי אם לקרב את האדם לה' מבלי להזכיר את השם חטא. אך עם כל זה, אם אין האדם זוכר את טובותיו של הקב"ה, הוא נמצא בריחוק מסוים מהקב"ה, והקרבת חוזר ומקרבו. הגם שאינו מביאו על עבירה מסוימת, סוף סוף הוא מביאו מפני שהוא מרגיש מרוחק ורוצה להתקרב. כך שבסופו של דבר **כל הקרבנות באים לקרב את האדם אל ה' לאחר שהתרחק ממנו**. קרבן מלשון קרבה.

שתי מדרגות של קרבנות

אם נרצה, נוכל להסביר זאת על פי מה שדיברנו בשיעור הקודם שיש שתי מלחמות גדולות שהאדם מנהל בזה העולם. יש את המלחמה הגדולה של סור מרע ויש את המלחמה הגדולה של עשה טוב. נחזור על זה שוב בקצרה לצורך ההבנה. הנה קודם החטא של אדם הראשון היה ג"כ קצת רע בעולם, והראיה, שהיה לו נסיון ונכשל בו. וכן בזמן שבית המקדש היה קיים, אע"פ

לו תשוקה חזקה לאיזו פרנסה או לאיזו משרה שחשב שהיא תוסיף לו משהו, ועכשיו כבר אינו רוצה.

ובכן, עלינו לדעת שכוח זה יכול להתעורר אצל האדם. בטל רצונך מפני רצונו. **כשיתלהט רצון ה' בלב האדם, מובטח הוא שיתבטלו רצונותיו**. ורצון ה' הרי קיים אצלו בפנים, כי הקב"ה הוא מגן אברהם, ולכן **אין האדם צריך אלא להוסיף אש על-ידי התבוננות ותורה ותפילה ושבת קודש**, כי השבת משפיע על ששת ימי המעשה אשר מקבלים קדושה משבת קדשך. על-ידי כן האדם מרוויח הרבה מאוד. הוא נפטר מחבילות חבילות של עגמת נפש.

מערכת של קירוב רחוקים

עוד נוסיף על זה. הנה ר"ח ניסן נטל עשר עטרות. ביום זה הוריד הקב"ה אש מלמעלה בדמות המשכן ונתן לנו את הכוח להיאחז באותו משכן. כל האומר פרשת העולה כאילו הקריב עולה. גמרא מפורשת. **אנו מעבירים את הסדרא ויקרא צו, כוחות גדולים טמונים בהם**. והנה הקב"ה אמר לבני ישראל כל נדיב לב יביאה. תביא את מה שיש לך, זהב וכסף ונחושת תכלת וארגמן כו'. והתורה מדגישה **שזה היה צריך להגיע מנדיבות הלב. כל אחד היה צריך להרגיש שהוא לוקח חלק מלבו ומוסר להקב"ה**. ובכן, כשבני ישראל עושים כך, מתעוררת אהבתו של הקב"ה, כי כך היא **דרכה של אהבה, כמים הפנים לפנים**. אמור מעתה: **המשכן היה בנוי מאהבה עצומה**. ואם המשכן נבנה מאהבה, אפשר להבין לבד מהו תכליתו. איש תם בא לשאול מהו המשכן. עונים לו: המשכן בנוי מקרשים ויריעות. ומה עושים במשכן? מקריבים שם קרבנות. ומה תכלית הקרבת הקרבנות? למחוק את החטאים. סור מרע. הוי אומר:

מלחמת האדם עם יצרו נידונה לכשלון

ובעומק, הדיבורים האלה גלומים בדברי ה'אור החיים' הק' בכמה מקומות העוסקים בענין הנסיונות הקשים של האדם. אם זה דבריו בסוף פרשת אחרי בפסוק כמעשה ארץ מצרים לא תעשו, ואם זה דבריו בסוף פרשת שופטים שלא לירא מסוס ורכב כי ה' אלוקיך עמך. ה'אור החיים' הק' בשני המקומות מעמיד בעצם קושיא חזקה. הרשע אשר צופה לצדיק ומבקש להמיתו הרי יותר חזק מן האדם, וכל שכן כאשר האדם כבר נמצא לאחר החטא ורוצה לעקרו, כי אז הענין הרבה יותר מורכב, כי היצר הרע כבר קיבל עליו שליטה. האדם יכול להלחם עם היצר רק עד שנכשל בחטא, אך כיון שנכשל, החטא נעשה חלק ממנו ואיך יוכל להלחם עם עצמו.

חסר גבול יזיר עצמו מן היין

לאחרונה סיפר יהודי שהתארח בשבת קודש אצל עשיר גדול והנה בליל שבת ראה שהעשיר מוזג את הגביע המהודר שלו במיץ ענבים. התפלא. היתכן שהאיש מקדש על יין מגיתו? הן עשיר כזה צריך היה להדר במצוה זו ולקדש על יין יקר עתיק יומין! כשהציג בפניו את פליאתו, השיב לו: דע לך שאסור לי להתקרב בשום פנים ואופן לאלכוהול, כי התמכרתי, לצערי, לטיפה המרה וכעת אני נגמל ממנה. והסביר: אצלי הנסיון להשתכר עד כדי איבוד צלם אנוש כה קשה, שאם אני רק עובר ליד מקום ששותים בו ואני שומע את הצליל היוצא מבין שתי כוסות זכוכית הנוקשות זו בזו, אני כל-כך משתגע, שאני מוכרח לעזוב את הכל, להיכנס פנימה ולשתות עד בלי די ולהסתכן באיבוד כל אשר לי. על כן אני חייב להתנזר לגמרי מאלכוהול, וכמו כן

שהיה אז הרבה יותר קדושה בעולם והנסיונות לא היו קשים כל-כך כי לא היה העולם חשוך כל-כך, אעפ"כ היה עבודה גדולה של מלחמת היצר. אך מה? **ישבו אז בתוך הטוב ונלחמו להגיע למדרגות יותר גבוהות ושלא להתרחק לפי ערך על-ידי פניות.** ניתן לדמות זאת לעבודת האיש הפשוט מול עבודת הצדיק, או לעבודת האיש בתחילת דרכו מול עבודתו כשהוא כבר עומד על רגליו. יש מלחמה של סור מרע ויש מלחמה של עשה טוב. בשיעור הקודם דימו זאת לעבודה של ערב הפסח לעבודה של ליל הסדר. עבודת ליל הסדר היא ג"כ מלחמה, אבל היא מלחמה מלאה אור ותענוג. לילה כיום יאיר.

כמו"כ נאמר לגבי הקרבנות, הקרבנות שבאו על החטא מול הקרבנות שבאו בשביל ריצוי. **כשהקריבו שלמים ותודה היה זה ג"כ מלחמה עם הרע, מלחמה על כן שהאדם יזכור את הקב"ה ולא יפול לחשכות העולם הזה.** נמצא סוף דבר שכל תכלית המשכן היתה להלחם עם הרע, שיוכל האדם לסלק את הקליפות הקיימות בעולם. ראשית **על-ידי מחיקת עוונותיו, שנית על-ידי הסרת ההסתר שקיים בעולם כדי שיוכל להתקרב יותר.**

ואיך נבראה מציאות זו שבעולם הזה יוכל להיות כח כזה שמנקה? נפתח חנות של ניקוי בגדים. באים אליה עם הנשמה ובו ביום מקבלים אותה נקיה ומלובנת. **איך זה נברא? זה נעשה על-ידי האהבה. האהבה היא זו שבראה את הכוח הזה, וכיסודו של השפת אמת' שהכוח האמיתי והיחיד שבאמת יכול להסיר את הרע הוא התלהבות להקב"ה.** אש תמיד תוקד לה', היא זו ששורפת ומכלה את כל המחשבות הזרות. זהו הכוח היחיד ואין בלתו.

אם תעירו ואם תעוררו את האהבה

זוהי הנקודה המבוארת בדברי ה'שפת אמת'. **בחודש ניסן הקב"ה בחר בנו והדבר עורר אהבה עצומה.** מהיום ואילך השייכות שלנו אל הקב"ה היא לא רק מפני שברא את העולם, אלא גם **מפני שהוא אוהב אותנו.** לכן כשדיבר אלינו בהר סיני, אמר אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים ולא אשר בראתי את השמים ואת הארץ, **כי לאחר שנתגלתה האהבה ביניהם, זהו עיקר השייכות ביניהם והשייכות הקודמת מתגמדת כנגדה.**

והנה אחר כל זה אמר לנו הקב"ה: רצוני להישאר אצלכם. נקים משכן וכך אוכל לשכון בתוכם בקביעות. אך לשם כך צריך שאתם תביאו את חפצי המשכן מנדבת לבכם כי בזה תעשו אתערוותא דלתתא. ואם תעשו כן, אז יקרה דבר פלא. תהיה לכם האפשרות להישאר במציאות שיש בה משכן. כי הנה אם תעשו חטאים מבלי יכולת למחוק אותם, המשכן לא יוכל להישאר, ומה נעשה, והרי העולם רובו רע ואי אפשר להימלט מן החטאים. על כן יש לי תכנית בשבילכם. **עוררו את האהבה והתלהבו בה, ועל ידי כן ייברא הכוח שמוחק את החטאים, ואז תוכלו תמיד להישאר קרובים אלי,** כי אע"פ שיש אצלכם איזה חטא, הלא מבינים אנו זה את זה. אפשר למחוק, אפשר להתחרט, יכולים להעמיד לווים בדוכנם, יכולים להגיע אל ההתעוררות המוחקת את חטאי האדם...

לפי זה נבין נקודה נפלאה ששייכת לשבת ויו"ט. עכשיו האדם מבין מה הקב"ה רוצה ממנו. לפעמים יש לו לאדם זמן מרומם מאוד. יו"ט פסח. הוא מרגיש טפח מעל הקרקע. התפילה היא תפילה. הודיה להקב"ה. מלא חיות. אך מהרהר הוא בלבד:

אסור לי להחזיק שום משקה של אלכוהול בתוך הבית.

כשהאורח שמע את דבריו, שאל אותו: למה לי זה לא קורה? אני יכול לשתות כוס יין בליל שבת ולהמשיך הלאה כאילו לא היה. הסביר לו העשיר: גבול יש לו לאדם במוחו שאומר לו: שתית כוס יין? הפלא ופלא! זה מספיק לך. עכשיו תתחיל לשיר שירות ותשבחות להש"ת. על הגבול עומדת מחיצה גדולה, וכיון שכן, אין לו לאדם שום בעיה. הוא עומד בצד הזה של המחיצה והיין נמצא בצד השני ואינו מושיט את ידו לקחתו. אך אני, על-ידי ההרגלים שרכשתי, הרסתי את המחיצה. אין אצלי מחיצה כזו, ולכן אם אני לוקח לגימה אחת של יין, עד מהרה אני מוצא את עצמי מתגלגל בקיאי.

אכן כן, דבר זה נכון לגבי כל סור מרע. ועל זה אמרו **חז"ל** כל העובר עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר, כי הוא הרס את המחיצה. וזה מה שה'אור החיים' הק' אומר: אין לו לאדם יכולת לסור מן הרע. הוא מחליט - "מהיום והלאה..." אתה יכול להחליט כמה שאתה רוצה. צדיק! אתה והחלטותיך שבויים בתוך הקליפה. לא לחינם אתה מוצא את עצמך שוב ושוב פנימה ומגלה כל פעם מחדש שכל החלטותיך שוות כקליפת השום.

מה אם כן האדם צריך? **הוא צריך את הקב"ה.** הוא צריך כח שהוא חוץ ממנו, הוא צריך כח עליון, כח שבא ממקום קדוש, וזה אשר יוכל להוציאו מן המסגר. החדשות הטובות הן שהיהודי יכול גם יכול להתחבר לאותו כח. אותו כח עובד נפלא מאוד. אבל כל עוד לא יפנה לאותו כח, זה לא יוכל לעבוד לו.

בתשובה, הוא יכול למחר להתפלל שוב וללמוד שוב. מה תאמר, הרי יתכן שהיה לו משהו שאינו ראו! בסדר! אבל אינו עומד בחוץ. הוא לא כמי שעומד בחוץ ואינו יודע כיצד להיכנס. הוא עומד בפנים ויודע שיש מציאות של חטא בעולם ואין מי שיכול להתחמק ממנה (עי' עקדת יצחק פרשת כי תשא) כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, אבל הוא יודע ג"כ שיש משכן והוא חי עם המשכן. ברית אהבה שישנה במשכן היא - "בוא! אני נמצא כאן כל הזמן. דבר אתי, התוודה לפני, ואז תוכל להמשיך הלאה".

וכפי שראינו בדברי ה'שפת אמת', **בחודש ניסן יכול כל יהודי לבנות משכן. ואיך בונים משכן? על-ידי התלהבות של אהבה להשי"ת.** עם תפילות כאלה, מחשבות כאלה, הודיות כאלה. **כל הדברים האלה מועילים בשני אופנים.** האופן האחד, **על-ידי שהם עצמם מוחקים את הרע,** כפי שנתבאר בתחילת השיעור שהם מבערים את החמץ. והאופן השני, **על-ידי שמעמידים מערכת של סור מרע הבא מתוך הקרבה אל הקב"ה, וכשיש לו לאדם ברית עם הקב"ה, אין הקב"ה משליכו מפניו כשהוא עושה חטא, כי הוא מבין איך הוא יכול לחזור להתקרב,** וכמו"כ הוא מבין הוא יכול להישאר קרוב גם כשבאים ימות החול. **זהו הכוח הגדול של חודש ניסן. על כל פשעים תכסה אהבה. האהבה יכולה להשאיר רושם על האדם ששייכותו אל הקב"ה תישאר קבועה.**

אין לי לרמות את עצמי. הרי אחר הפסח מגיעים ימות החול, ימי הספירה, ואחרי שבועות באים ימי הקיץ. רחמי שמים! בתמוז ואב הרי המוחין חלשים יותר. כך הוא הדבר לגבי אלול תשרי. כשהאדם עובד את עבודת חדשי אלול ותשרי, אין הוא מרמה את עצמו לומר שחודשי חשוון ושבט יהיו באותה מדרגה. ואם כן מהו המהלך? עליה לצורך ירידה?! מה התכנית של הקב"ה?

התשובה היא: אם אתה באהבתך בונה משכן, נמצא שאתה בונה מין בנין שמסתדר עם החטאים. לא חס ושלוש שמתיר את הרצועה, אלא הפשט הוא כך: **כרתנו בינינו ברית חזק כל-כל-כך מרוב קרבתנו, שאם תבוא ותתחרט על חטאיך, חטאיך יימחקו.** כי בניית משכן. יש כאן מקום להקריב חטאת ואשם, יש כאן מקום להקריב עולה. יכולים להתוודות כאן, יכולים לזמר להקב"ה. וכיון שכן, יכולים תמיד להיות ביחד. **המציאות של המשכן נובעת מזה שאהבה נמצאת במדרגה העליונה ביותר,** ומה היא יוצרת? היא יוצרת מהלך של סור מרע.

מודה ועוזב ירוחם

וכך חיים יראי ה'. וכי אינם מרגישים שעברו על איסורי דאורייתא?! וכי אינם מרגישים שהם מרוחקים?! הם מרגישים גם מרגישים. אבל הם יודעים איך לחזור בתשובה. יש להם מהלך. הם עוסקים בתשובה כל הזמן. וכשהאדם עוסק

יום ראשון פרשת צו ד' ניסן תשפ"ג

קבלת שפע החסדים על-ידי עסק קמחא דפסחא

מדה כנגד מדה

בשולחן ערוך נפסק שבימים האלה צריך לעסוק בנתינת מעות חיטין (או קמחא דפסחא) לכל דצריך כדי שיהיה לכולם לקנות צרכי החג, וכך היו נוהגים יראי ה' בכל הדורות לעסוק הרבה בימים האלה באסיפת כספים מעם ה' ולחלקם לנצרכים.

ובספר **'אורח לחיים'**^א (פרשת בא) על הפסוק החודש הזה לכם, כתב לבאר מדוע נחשב עסק זה לעבודת הימים, כי הנה **בכל חודש ניסן הקב"ה רוצה להביא חסדים לעולם**, כי חודש ניסן הוא התחלה של שנה חדשה לגבי השפע שהקב"ה מביא לעולם, והרי **הכלל הוא שעל ידי אתערותא דלתתא נעשה אתערותא דלעילא**. כשאנו נוהגים כאן בזה העולם במדה ממדותיו של הקב"ה, הקב"ה מתנהג עמנו ג"כ במדה זו. **לכן אנו מצויים לגמול חסד זה עם זה כדי לעורר מדת החסד למעלה**. והקב"ה עומד ומחכה לנו, כי הוא רוצה להביא חסדים גלויים לכל השנה.

ביאור זה מזכיר את מה שכתב **החינוך** לגבי ברכת המזון, שהקב"ה רוצה לזון את כל העולם כולו בטובו, אך הוא יודע שנהיה ראויים לזה רק על-ידי שנודה לו ונספר על חסדיו, לכן צוה אותנו לברך על המזון, כדי שיוכל להטיב לנו כרצונו. ואם הזכרת חסדיו יתברך מעוררת חסדים, כל שכן כשמתנהגים למעשה במדת החסד שהתנהגות מעוררת מדה זו למעלה.

חסרון לצורך קבלת טובה

ה'אורח לחיים' מוסיף בביאור היסוד: הנה ידועה המחלוקת בין רבי אליעזר ורבי יהושע (ר"ה י, ב) אם בתשרי נברא העולם או בניסן נברא העולם, וכבר דנו **הפוסקים** איך יתכן שחולקים במציאות, ו**בתוספות** (שם כז, א ד"ה כמאן) כתבו שאלו ואלו דברי אלוקים חיים, ואיכא למימר דבתשרי עלה במחשבה לבראות ולא נברא עד ניסן. ובאורח לחיים הוא מסביר זאת כך: המציאות של העוה"ז היא מציאות של חסרון הנובעת מצמצום אורו יתברך, כי כך כשהאדם נמצא מרחוק ומרגיש חסרון ומשתוקק להקב"ה שימלא לו חסרונו, הקב"ה מטיב לו במדת חסדו. הקב"ה רוצה ליתן, אבל אם הכל הוא רק אלקותו יתברך, איך יתן, והרי אין מי שיקבל. לכן ברא עולם שיש בו נשמות שצרכיהם חסרים להם, צרכיהם הגשמיים, ובעיקר הרוחניים, וכיון שהם משתוקקים להקב"ה, הקב"ה מטיב להם ומרעיף עליהם חסדים, וכך הוא יכול לגלות את מדת חסדו ולקיים את תכלית הבריאה להטיב לברואיו.

ריחוק לצורך קירוב

ונוסיף לזה: יש שישאל האדם מחוסר הבנה היתכן שהקב"ה ברא עולם של חסרון כדי להטיב? תארו לכם מי שמגיע אל חבירו וגוזל ממנו את כל אשר לו, וכשהלה מרים קול צעקה, הוא מרגיעו: "מה אתה צועק? כל מה שגזלתי לך לא היה אלא כדי שאוכל להטיב לך. מעתה ואילך אתן לך מעט מעט

א. להרה"ק רבי אברהם חיים מזלאטשוב זיע"א תלמיד המגיד ממעזריטש, המגיד מזלאטשוב ורבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע..

חוזרת ומתקרבת אליו, היא לא רק מצאה אותו, אלא **יש לה עכשיו התפעלות במדרגת הנשמה מכך שהיא מכירה שהקב"ה נמצא גם בתוך החושך וצריך תמיד להאמין בו ולסמוך עליו. הכרה זו שווה יותר מהכל.** מדרגה חדשה היא של קרבת אלוקים, יחוד חדש של קב"ה ושכינתיה, שלא היה נעשה אילו לא נתרחה הנשמה על-ידי בואה לעולם הצמצום.

כלים לצורך מילוי

ובחזרה לדברי האורח לחיים: כשהקב"ה ברא את העולם, היה לזה שני חלקים. החלק הראשון הוא עשיית כלים על-ידי צמצום אורו יתברך, כי על-ידי שהרחיק את הנשמה, הוא עשה כלים לקבלת חסדו. והחלק השני הוא המשכת החסדים לאותם כלים. **כשהאדם רואה שחסר לו דבר מה, הרי הוא משתוקק להקב"ה ומתפלל אליו, והקב"ה נותן לו את שפע בחסדו, ואז מתקיימת התכלית היותר גדולה, התכלית אשר בגלל עשה את הצמצום מעיקרו.**

אפשר לראות זאת אצל כל אחד שעובר יסורים. תמיד יש שני שלבים. בשלב הראשון האדם מגלה שדבר מה חסר לו. משהו קרה לו, הוא אינו יודע מה יקרה, הוא אינו יודע איך לשית עצות בנפשו, ואומרים לו: "תן תודה. חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה". על מה אני מודה? אתה מודה על הכלי שהקב"ה מעמיד עכשיו, כי עכשיו שחסר לך, תתחיל לחפש, וכשתחפש במקום הנכון, תמצא את השי"ת, ואז כשתגיע הישועה, לא רק יתמלא חסרונוך, אלא תהיה לך התפעלות של קרבת אלוקים ותקיים תכלית ביאת נשמתך לעולם ותכלית בריאת העולם בכלל.

כל אימת שתשתוקק אליו". אף כאן, איזה מין דבר זה שהקב"ה מביא על האדם יסורים קשים וחללים רעים ומחסור בפרנסה וכו' והכל כדי שיוכל להטיב לו? ולכאורה אם היה הרוצה להטיב לו, היה נותן לו הכל בלי שום חסרון!

אכן שאלה זו נובעת מזה שאנו שיש לנו שכל דל מאוד וסבורים אנו שאנו חכמים ונבונים. והתשובה הפשוטה היא **שלאחר שהאדם התרחק מה' על-ידי שירד לזה העולם, ומתוך החושך והריחוק, הוא משתוקק לחזור לשורשו, והוא מתפלל ומתחזק באמונה והקב"ה מתגלה לו, אזי נשמתו מגיעה למדרגה גבוהה בהרבה מכפי שהייתה בתחילה, ונמצא שהחסרון לא אמצעי למילוי בלבד הוא, אלא אמצעי הוא לקבל הרבה יותר, חידוש שלא היה מתחילה.**

וביאור הדבר כי כשחסר לו לאדם איזה דבר ואחד נותנו לו, חוץ ממה שחסרונו מתמלא, עד עכשיו לא היה לו ועכשיו יש לו עוד דבר נפלא מאוד, וזהו ההתפעלות שיש לו מקבלתו. כשיש לו לאדם הכל, אין לו חיות, כי אף פעם אינו מתפעל. רק כשאין לו לאדם והוא מתפלל ומצפה מצפה ומתפלל ואז הוא נושע, חוץ ממה שיש לו את מה שהוא צריך, עוד זאת הוא נעשה בשמחה. מתעורר בלבו רגש עמוק. הוא חשב שלעולם לא ייצא ממצוקתו והנה הקב"ה הושיע אותו ושלח לו את ישועתו. בשפתינו אנו קוראים לזה שמחה והתפעלות, אבל באמת זהו החיים בעצמם. אילו היה לו לאדם הכל, היה מתהלך כמת. כשאין לו לאדם והוא משתוקק לקבל ומקבל, אזי ההתפעלות שיש לו כשהוא מקבל, גדולה בהרבה מעצם הדבר שקיבל.

וברוחניות קיים יסוד זה במדרגה גבוהה בהרבה. כשהנשמה מתרחקת מה' ואח"כ

כל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה, תחילתה היא חודש תשרי וסופה הוא חודש ניסן. הוי אומר: **תשרי הוא הזמן שבו צריך האדם להיות בלבו בבחינת דל ולבוא אל הקב"ה בידיים פשוטות ולהתחנן בפניו שיתן לו.** תפילה לעני כי יעטוף. **דבר זה יוצר כלים טובים.** בחודש תשרי צריך האדם לעשות את מה שהקב"ה עושה אז. **הקב"ה הרי פועל אז לעשות כלים לחסדים הגדולים שיתן לאחר מכן, והאדם צריך לשתף אתו פעולה,** ואיך הוא משתף פעולה לעשות עצמו כלי? **על-ידי שהוא מגיע כרש שאין לו כלום.** לא ח"ו שהוא שוקע בעצבות. אבל הוא מרגיש כחרס הנשבר, ואומר: "רבונו של עולם! אין לי לא תורה ולא תפילה ולא מעשים טובים, ואף כסף אין לי. רק חובות יש לי. אנא הושיעה נא".

ובהגיע חודש ניסן, אז צריך האדם לעשות ג"כ מה שהקב"ה עושה אז. ובכן, מה הוא צריך לעשות אז? **הוא צריך להתחיל ליתן.** והלכת בדרכיו. **יתן ויחזור ויתן, וכך יעורר את החסדים למעלה.** בחודש ניסן הקב"ה בורא את הבריאה באופן של התגלות החסדים, **ודבר זה צריך להתעורר על ידינו, ולכן עבודה זו מוטלת עלינו להרבות בעשיית חסדים.**

ה'אורח לחיים' כותב בלשונו: וכשהם עושים חסדים למטה, אז מעוררין אהבה ראשונה של בריאת העולמות כדי להשפיע עליהם, ומשפיע עליהם ברכה בלי די. וזהו החודש הזה, **רוצה לומר התפשטות אהבה וחסדים שבחודש זה לבריאת עולמות להמשיך חיות לעולמות, הכל הוא לכם,** רוצה לומר בשבילכם, **כי בשביל ישראל נבראו העולמות כדי להמשיך עליהם י"ג מכילין דרחמי.**

אלו ואלו דברי אלוקים חיים

מבאר ה'אורח לחיים' הפלא ופלא: בחודש תשרי ברא את הכלים. הוא ברא מציאות שדברים יוכלו לצמוח. וכדאיתא בגמרא ר"ה שעל תשרי נאמר תוצא הארץ דשא. רק אמירה. בתשרי עדיין אין רואים את הצמחים יוצאים. רק בחודש ניסן רואים את הכל מתחיל לצמוח, כי אז החסדים כבר מגיעים. בתשרי הקב"ה בורא את הצמצום כדי שיהיה כלים לשפע, ובניסן ששם הווי"ה שלו כסדרו, אז החסדים מגיעים אל הכלים, ואז הכל מתחיל להתגלות ליהנות בהם בני אדם. ונמצא שרבי אליעזר ורבי יהושע לא נחלקו במציאות. הם נחלקו רק מתי נכון יותר להחשיב כחודש בריאת העולם. מצד אחד החלק הראשון הוא בריאה, כי זהו החידוש היותר גדול. זה שהקב"ה מביא חסדים, הרי קיים לעולם, אלא שאי אפשר להכיר בזה, ונמצא שכאשר הקב"ה מצמצם את אורו, זהו בריאת העולם. ומצד שני החלק השני זהו התכלית, כי אז הקב"ה מטיב בפועל.

ובלשון ה'אורח לחיים': וזהו ר' אליעזר סבר בתשרי נברא העולם, רוצה לומר בבחינת דין וצמצום, כי אי אפשר להיות העולם אלא ע"י צמצום אורו יתברך, אז נעשה בחינת כלים. ורבי יהושע נמי מודה שתחילת הבריאה היתה ע"י צמצום" אבל האיך נקרא שם הבריאה עליו אם אין לו חיות. על כן אומר בניסן נברא העולם, רוצה לומר בבחינת אהבה והתפשטות החסד, רוצה לומר כאשר נמשך ונתפשט ובא חיות אל הכלים, אז יקרא שם הבריאה עליו.

רשה בתחילתה לצורך מתעשרת בסופה

הנה עכשיו יש לנו נפקותא למעשה איך להתנהג בשני המצבים. הן **חז"ל אמרו**

קודש, הוא נהנה מאנשים אחרים, הוא נהנה מתפקידו בעולם. הוא היה בגלות ונגאל.

הבריאה בחודש תשרי היא במדה מסוימת בגלות. בחודש ניסן כשמתגלים החסדים, אז באה גאולה לעולם. אמנם כן, אף חודש תשרי נחשב מעט לגאולה, כי הוא הכללי לגאולה. הן כמו כן נחלקו שם רבי אליעזר ורבי יהושע מתי עתידים להגאל, אם בתשרי או בניסן, ואף בזה אלו ואלו דברי אלוקים חיים ואולי בזה לשיטתייהו כפי ביאורו של האורח לחיים, כי זרעי הגאולה נזרעים בחודש תשרי, והתגלות הגאולה היא בחודש ניסן.

תקופת מצוקה לצורך יציאה לרווחה

משל למה הדבר דומה, למי שמחפש פרנסה. יש לו משפחה ברוכת ילדים בלי ע"ה והוא מחפש פה מחפש שם, ומצפה לישועת ה'. יום אחד ניגש אליו יהודי אחד החפץ בטובתו ולוחש לו באזנו: "רואה אנכי שאתה מחפש לעבוד אצל בעל הבית כעובד זוטרו ולהרוויח שכר מינימום. דע לך שככה לא תוכל בשום פנים ואופן לממש את כישרונותיך... אמור נא לי, מה כישרונותיך? עם איזה כלים ברא אותך הקב"ה?". "איני יודע", משיב האיש. בסדר, "הבה נתיישב סביב השולחן ונראה מה הם כישרונותיך". הם מתיישבים והכישרונות מתגלים בזה אחר זה במלוא יפיים ותפארתם. אומר לו ידידו הטוב: "שמע נא! יש לך כישרונות נפלאים, אבל כדי שתוכל לעשות בהם דבר המועיל, אתה צריך ללכת ללמוד שנתיים ימים. ועתה איעצך שלא תלמד עכשיו סתם מקצוע, העיקר לעשות כסף, ואף לא תחפש עכשיו עבודות מזדמנות, אלא תלמד מהלך לפתח את כישרונותיך ולחדד את חושיך, ואז תוכל לעבוד בעבודה ההולמת אותך ותרויח פי

ועוד הוא מוסיף שם דבר נפלא: וזה ראשון הוא לכם לחדשי השנה, שנה הוא לשון שינוי, כלומר כשיש ח"ו למטה שינוי לרעה (כגון מחמת קטרוג) אז **ישראל למטה גומלין חסד חנם זה לזה**, ואז **מעוררים חסד הראשון שקודם בריאת העולמות להטיב לישראל ברצון ברכה ונדבה מתנת חנם אעפ"י שאינו כדאי** ואז נהפך השינוי מרעה לטובה.

תשרי לצורך ניסן

עוד יש להוסיף על זה בנוגע לאדם עצמו. ידוע שמה שאמרו חז"ל בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל. גאולה פירושה שמצב האדם או הבריאה (תלוי אם מדברים על הגאולה הפרטית או הכללית) חוזר לכמו שהיה. גלות פירושה שהמצב שבור. אין הוא כפי שצריך להיות. לכן כשהאדם נעתק ממקומו, הוא נחשב כשרוי בגלות, כי הוא אינו על מקומו ואין דעתו מיושבת עליו. כיון שכלל ישראל נעתק ממקומו, הוא נחשב כגולה. אין הוא במקומו. מצבו שבור. כשיחזרו בני ישראל לארץ ישראל וירושלים ויבנה בית המקדש ותשרה השכינה בתוכם, אז תהיה גאולתם.

דומה הדבר למי שנפשו שבורה, כגון מפני שאיבד את האמונה והבטחון בה' (אכן פעמים הרבה צריך לאיש מומחה שיגלה לו זאת). הוא מספר לעצמו בדויות, הוא כועס על בני אדם, הוא בגלות. אתה רואה זאת עליו. הוא אינו יכול ליהנות משום דבר. מזה שהוא אינו יכול ליהנות, אתה מבין שנפשו שבורה. הוא בגלות. אך **כשאתה מלמד אותו את מהלכי המחשבה הנכונים, התורה מרפאהו לאט**, והנה הוא נגאל מגלותו. הסתכל עליו. הוא מתחיל לחיות. הוא מתחיל ליהנות ולהתענג אשר זוהי מהותה של הנשמה. הוא חי פשוטו כמשמעו. הוא נהנה מתורה ותפילה, הוא נהנה משבת

סיבה אחת יש **כי אחרים צריכים להשתלם על ידו**, וכפי שאמרו חז"ל (ב"ב י, א) בתשובת רבי עקיבא לטורנוסרופוס הרשע, שהקב"ה ברא עניים כדי לזכותנו בעולם הבא. אך בנוסף לזה, **האדם עצמו לא יוכל להיות נותן אם לא היה מקודם לכן נצרך ומקבל, כי לא יבין לנפש זולתו**. התורה אומרת לנו פעם אחרי פעם: ואהבתם את הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים. אתם יכולים לתת, כי גם אתם הייתם פעם נצרכים ואתם מבינים היטב את משמעות הדבר. נותן אמיתי הוא מי שמבין - "גם אני הייתי יכול להיות בצד השני. במקרה עכשיו אני פה. אבל אני מבין היטב מה זה אומר שאין כסף ליום טוב".

כך מסופר על אחד מהגדולים שכאשר בא פעם להתרים עשיר אחד בשביל משפחה שלא היתה לה קורת גג, נשאר לעמוד ליד הפתח ובחוץ שרר הכפור. העשיר ביקש ממנו להכנס ולחמם קצת את עצמותיו, אך אותו גדול לא הסכים. לארח שהבטיח סכום הגון והעשיר ביקש לדעת למה נשאר לעמוד בחוץ, השיב לו: "רצייתי שאף אתה תעמוד אתי בחוץ ותרגיש את הקור העז, כי כך תרגיש מה שאותה משפחה מרגישה. אם היית נשאר בבייתך החם, לא היית מרגיש בצערם ושמא לא היית נותן את מה שנתת".

בימינו יש עשירים מופלגים, אילי הון, שמי שידוע יודע שבתחילה היו פושטי רגל פשוטו כמשמעו. לא סתם לא היה להם צרכי שבת, אלא נקלעו לחובות גדולים ונאלצו בגלל כן למכור את דירתם ולסבול בזיונות בבית הכנסת. לא לחינם זה קרה, אלא חלק מתפקידם היה זה, כי בלי זה לא היו יכולים להיות נותנים.

כן, כך הקב"ה עושה. חושבים שזה מקרה. זה בכלל לא מקרה. יש תשרי ויש

חמש". אומר לו האיש ברוגזה: "איך לא תבוש לייעץ לי כך, והרי אין לי פרוטה לפרוטה ובביתי העוללים שואלים ללחם. התוכל לומר לי, חכם שכמוך, איך אכלכל את משפחתי במשך שנתיים ימים מבלי שום מקור פרנסה?!" עונה לו ידידו כשעל פניו ארשת של רצינות: "איני יודע בדיוק מה תעשה בשנתיים האלה. ננסה לעזור לך, נשלח לך קמחא דפסחא. אבל דע לך שהשנתיים האלה יהיו חלק מגאולתך. צרתך היא שבמשך על העשר השנים האחרונות אתה חוזר על אותה שטות. אינך מתבונן לראות איזו עבודה מתאימה לך ולכן אינך נגאל אף פעם. גאולתך תתחיל כשתתחיל להשקיע כרצון ה' על פי דרכו של החובת הלבבות, תלמד כפי הצעתי ותוך כדי כך תרבה בתפילה, ובסוף תצא לגמרי מגלותך ותתחיל לחיות כיהודי".

בתשרי מחנכים את האדם. מלמדים אותו שבאמת אין לו כלום ושהוא עומד לדין. הוא מתחיל להיגאל קצת על-ידי כן שהוא נעמד על מקומו, שהרי הוא עושה חשבון הנפש. עכשיו הוא באמת רעב, עכשיו באמת מתקיים בו "שנה שרשה מתחילתה". אבל בחודש ניסן, אז הוא נעשה 'אדם'. מתי נעשה האדם אדם בריא, אדם על שם אדמה לעליון? כשהוא נעשה נותן.

קבלה לצורך נתינה

אלא הם שני השלבים של כל אדם. מאז שהתינוק נולד, ובמשך כל שנות ילדותו, הוא 'מקבל'. וכיון שהוא נעשה בר דעת, הוא מתחיל להיות משפיע. זוהי מהותו של גדול בר דעת - להשפיע. אכן אין האדם יכול להיות משפיע לפני שהוא 'מקבל'. זוהי אחת מהסיבות שהקב"ה עשה את האדם באופן שבתחילה הוא מוכרח להיות מקבל.

ולאחיו יאמר חזק. הם נתנו לבנים זה לזה, הם העניקו מילות טובות זה לזה, הם החזיקו האחד לשני את הקיר לבל יפול, וכן הלאה.

ראוין היו בני ישראל ללקות במכת ערוב

הרחידי"א מביא שם עוד דבר מבהיל שראה בגליוני אביו **רבי יצחק זרחיה ז"ל** בשם **מה"ר דוד חזן ז"ל**². הנה **במדרש** איתא ראוין היו בני ישראל ללקות במכת ערוב, אלא שהקב"ה הלקה את מצרים תחתיהם. וצריך להבין הפשט בזה, ובפרט יש להבין מאי שנא מכת ערוב מכל המכות שדווקא אותה היו ראוים ללקות. אכן **בזוה"ק** (ח"א קיג, ב) איתא שמי נותן צדקה, זוכה ששורה על פניו דמות דיוקנו של אדם הראשון, ועל ידי כן חיתתו מוטלת על החיות כהבטחת הקב"ה לנח ובניו: ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ. כך נראה האדם כשהוא בר גאולה. אדם הראשון היה בר גאולה, יציר כפיו של הקב"ה. יציר כפיו של הקב"ה פירושו שהוא באמת לא שבור. הוא שלם. יש שאחד מפרסם למכירה דבר שהיה בשימוש וכתב שהיה בשימוש פעמים ספורות מיד ונראה כחדש ממש, וכשבאים לבדוק אותו, רואים שאינו ממש נראה חדש. נכון שזה עדיין עובד, אבל תוחלת חייו לא נראית ארוכה. האדם נעשה דבר שבור מחמת העבירות שהוא עושה, כמו שכתוב בזוה"ק על הפסוק ונפש כי תחטא שחטא הוא מלשון חסרון. עם כל חטא מתחסר מנשמתו ומאנושיותו. עוד חטא ועוד חטא ועוד חטא. הוא ממש שבור.

אם האדם לא היה שבור, היו החיות יראות מפניו, ואם אנו רואים שאין הדבר

ניסן. ועל האדם לדעת - אם אתה עכשיו בחודש תשרי שלך, אף אתה כבר נגאלת. לשיטת רבי אליעזר כבר נגאלת. אכן כן, יש שתי בחינות. **עכשיו אתה נעשה כלי לגאולתך. בלי זה לעולם לא היית יכול להיות נותן בהגיעך לחודש ניסן שלך.**

כך הוא הדבר לגבי כל המבינים באלה שמתמודדים עם היצר. בתחילה הם עצמם התמודדו הרבה. הם לא היו צדיקים גמורים. ואדרבה, זה היה חלק מגאולתם, כי בלי זה לא היו יכולים לעזור לאחרים. אי אפשר להיות נותן בלעדי זה. הנותן צריך שתהיה לו שייכות עם המקבל. הן תראה שאף אצל הקב"ה יש בחינה כזו שהשכינה הולכת עם בני ישראל בגלותם, כמו שאמרו **חז"ל** בכל מקום שגלו שכינה עמהם. בלי זה, כביכול, לא היה יכול להאריך להם אף. צריך שהוא עצמו ירגיש בצערם, ובכל צרתם לו צר, ועכשיו הוא יכול ליתן ונותן עם כל המפרשים.

כרתו ברית לגמול זה עם זה

הנה **הרחידי"א** בספרו **"שמחת הרגל"** על הגדה של פסח מביא על נוסח ההגדה "הא לחמא עניא" מה דאיתא **בתנא דבי אליהו** (סו"פ ג): יוצאי מצרים מצוה אחת היתה בידן והיתה לפני הקב"ה נוח הרבה יותר מן מאה מצוות, ומהו המצוה האחת שהיתה בידן? שעשו כולם אגודה אחת וכרתו ברית לגמול חסד זה עם זה.

פלאי פלאים! עדיין היו אז בבחינת "ואת ערום ועריה", ורק לאחר מכן קיבלו שתי מצוות דם פסח ודם מילה. אבל **מה זיכה אותם באותם שתי מצוות?** הוי אומר: **הכריתות ברית שעשו ביניהם לגמול חסד זה עם זה כאשר איש את רעהו יעזורו**

ג. זקינו של הרב בעל 'חקרי לב'.

כבני אדם אלא נדמים להם כבני אדם. הנה כשאתה רואה אחד שעסוק כל כולו בקבלת תענוג, מה אתה רואה? אתה רואה בהמה. כך אדם כזה מכונה בפי ההמון. ומאידך, **כשאתה רואה אחד מרחם על זולתו ונותן לו ממה שאין לו, אתה רואה אדם. אתה רואה בו את אדם הראשון, אתה רואה בו את דמות בוראו.** אכן אנשים מכבדים מאוד אדם כזה, ולא דווקא מפני שמבינים בספרי חסידות, אלא מפני שהם רואים בו איזו בריה מרוממת. הם רואים את דמות בוראו משתקפת בו.

דמות הבורא משתקפת אצל הנותן

יש שאתה רואה אחד לומד סוגיא באופן הבנה מיוחד במינו. אתה ניגש אליו ושואל: "אצל מי למדת את דרך הלימוד שלך? אתה יכול לומר לי מי הוא רבך?". אתה רואה בו טביעת אצבע של מישהו אחר. **כשהאדם הוא נותן אמיתי כפי שהתומר דבורה מתאר - הוא נותן לזולתו וקורע את עצמו בעבורו** אע"פ שלא מגיע לו ואע"פ שהלה אינו מודה לו אף לא בחצי פה, ולהיפך, רק חוזר עליו בטענות ומענות. **ואת סיפוקו אינו שואב מקבלת תודה, אלא מהתדמיותו לבוראו - אזי הוא מקבל דמות דיוקנו של בוראו,** ואז מכת ערוב מסתלקת ממנו.

הרחידי"א מוסיף: וכן נבוכדנצר, כל זמן שקיים דברי דניאל שיעצו וחסאך בצדקה פרוק, לא נעבר דמות דיוקנו, וכאשר קפץ ידו מלאת צדקה, סר כרגע דיוקנו ושלטו בו כל החיות כי בכל עת אשר החיות בעין יראו דמות אדם, מורא יעלה עליהם ויראו מגשת אליו.

מבאר הרחידי"א: ובכן ישראל היו נכונים ומזומנים בדין ערובא, שישלטו בהם החיות על שהיו צרי עין ולא עשו צדקה, אך נכנסו

כן, אין זה אלא מפני שהוא שבור. על זה איתא בזוה"ק **שיש כח חזק שיש לו ביכולת להחזיר את דמות דיוקנו של האדם, והוא - נתינת צדקה.** כשהאדם נותן צדקה, הוא נעשה נותן, וזה מחזירו להיות אדם כפי שהוא אדם. אכן מהאי טעמא אין די לו לאדם ליתן מקופיאי כמה שקלים לצדקה, אלא **הוא צריך לעשות עצמו 'נותן' על-ידי הצדקה.** כך מסופר על הרבה מהצדיקים שכאשר שאלו אותם כמה צריך ליתן, היו עונים: "עד שזה מתחיל לכאוב". וההסבר פשוט, כי אם אין האדם מרגיש את הכאב - "אני צריך את זה לעצמי... אתה יודע מה? קח את זה" - הוא אינו נעשה מזה נותן.

חסד קשה מרפא את האדם

שני אנשים עומדים בתור להכנת כוס קפה (קאווע) ונשאר חלב רק כדי כוס קפה אחת. הוא עומד כבר מוכן עם כוס הקפה שלו. הסוכר והקפה כבר הומסו ועורבבו במים הרתוחים. הכוס מחכה עכשיו רק לחלב והכל מוכן. הוא מחזיק כבר את החלב בידו ומתכוון למוזג לעצמו ולפתע הוא עוצר ומושיט לחבירו - "קח. שיהיה לך". מעשה כזה יכול להיות בעל ערך מצד תיקון הנפש, יותר מנתינת מאתיים דולר לצדקה. הוא לא אחד כזה ששותה קפה שחור בלי חלב. כשחבירו הלך, הוא שפך את הקפה שלו. **זה כאב לו. אבל מה? הוא 'נותן'. הוא גומל חסד.**

כשהאדם עושה דברים כאלה, הוא חוזר לקו הבריאות. הוא היה בבית חולים והשתחרר. שלום עליכם. ברוך רופא חולים. כך צריך לומר על אדם כזה. הרחידי"א מבאר שבני ישראל ראויים היו ללקות במכות ערוב, כי מכות ערוב היא מציאות שבאה לעולם כאשר אין בני ישראל נותנים צדקה, כי בעלי החיים אין רואים אותם

שואל: "הרי עני אני ומותר לי לקחת לקט שכחה ופאה!". ועונים לו: אמת, תקח לקט שכחה ופאה. אדרבה, תקח הרבה כי צריך אתה לכל משפחתך הברוכה. אבל **משוך תשאיר לאחרים**. למה? **כי גם אתה צריך להיות יהודי, וזהו הטובה הגדולה ביותר שאתה יכול לעשות לעצמך, כי כך אתה נותן להתגלות החסדים לחול אצלך**. חודש ניסן הוא זמן שבו הקב"ה משפיע. הוא עשה צמצומים בחודש תשרי הכל כדי שיוכל להשפיע את חסדיו בחודש ניסן, אך כדי שבאמת תזכה לאותם חסדים, עליך להפוך את עצמך ל'נותן' וגומל חסד.

מצוה לספר בשבחן של ישראל

אכן **הצדיקים** היו מוסרים את נפשם לעשות חסד לאחרים, וכשהדבר הגיע להם בקושי רב, עלה ערכו בעיניהם. הם עסקו הרבה גם בהתרמת אחרים, וכמו שאמרו **חז"ל** גדול המעשה יותר מן העושה. והאמת, שיש בימינו התעוררות גדולה בענין זה, ומצוה לספר על כך, כדאיתא **בתנא דבי אליהו** מצוה לספר בשבחן של ישראל. יש כל-כך הרבה אנשים שיש להם כסף רב וחופץ ממה שתורמים משלהם, הם עוסקים גם בהתרמת אחרים. הם מבינים בערכה של עבודה זו ואינם רוצים להיות מושללים ממנה. אכן כן, מדובר בעבודה ברת יגיעה. לדאוג ולחשוב מחשבות ולדבר עם בני אדם ולסבול בזיונות כשפלוני אינו רוצה ליתן או כשפלוני מסתכל עליו בהסתכלות משונה. זוהי העבודה, לעסוק באסיפת כספים לצרכי יהודים נזקקים ולעסוק בנתינה משלך. האדם כבר נתן אלף פעמים והחליט שהפעם אינו נותן, ושוב הוא פותח את כסו ולבו ונותן. אשרי העם שככה לו.

סיפר לי יהודי שיום אחד התיישב לערוך חשבון כמה צדקה נתן ויצא לו שנתן הרבה

המצריים תחתיהם יען שמהם למדו להיות צרי עין כמו שכתוב ויתערבו בגויים וגו'. ויומתק בזה **מאמרם ז"ל במדרש אבכיר** כשיצאו ישראל ממצרים כרתו לעשות חסד זה עם זה אשר יקשה מאי שיאטיה לכרות ברית זה בצאתם ממצרים. אמנם **יען ישראל קדושים המה, ראו סיבת שעבודם על אשר מנעו צדקה וחסד, על כן כרתו ברית לגמול חסד זה עם זה**. הן הן הדברים אשר ראו עיני בכתב מפורש מידי אביר עטרת ראשי אבא מארי זלה"ה.

וכאמור, **כשהאדם נעשה נותן, הוא חוזר להיות כאדם הראשון, בר גאולה, ואז כל החסדים הנגלים שהקב"ה מביא לעולם, יגיעו אליו ראשון**, שהרי הוא אדם כזה. הוא זה הנקרא בשם אדם. הקב"ה שולח חסדים לבני אדם, והוא הוא האדם האמיתי. אכן **אף הגאולה העתידה תבוא בזכות החסד**, וכפי שהביאו בשם **הבעל שם טוב הק' זי"ע** על דברי הקב"ה לאברהם "בך חותמין" **שבמדתו, מדת החסד, יחתמו את הגלות**. והרי אנו רואים שהדור הזה הוא דור של חסד, כי הקב"ה רוצה שנזכה להגאל.

עניי לא בניי חי?!

ומעתה אנו מבינים שהנושא של קמחא דפסחא הוא נושא שצריך להיחטר אצל האדם. אין זה ענין שעושים אותו לצאת ידי חובה בלבד, וכמו כן אין האדם יכול לומר אני הרי מן המקבלים ואין הנושא הזה שייך אלי. אין דבר כזה. **העבודה היא עבודה של כריתת ברית לגמול חסד זה עם זה**. הנה **במסכת חולין** (קלא, ב) למדנו שאפילו עניי שבישראל אסור לו לקחת מתנות עניים שלו לעצמו, אלא מוציאין אותם מידו ונותנים אותם לעניים אחרים, ונלמד דין זה מהפסוק ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזוב אותם - להזהיר עני על שלו. האדם

האדם אינו קולט. **הרי העולם נברא בשביל זה. הקב"ה ברא עניים בשבילך, הקב"ה ברא חסרון בשבילך.** לא הבנת את הרמז? הנה **הקב"ה שולח את חברך שיבקש ממך ברחל בתך הקטנה שתעשה לו את הטובה.** הוא מדבר אתך ברורות ועדיין אינך מבין? אייכה!?

יש מהצדיקים על מאמר **חז"ל** "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים" - **כשאתה מרחם על פלוני, דע לך שמן השמים ריחמו עליו ואתה רק נבחרת להיות שליח להביא לו את הרחמנות.** ובכן, שליח אתה. מלא את שליחותך. גש ועשה. אל תעשה כל-כך הרבה חשבונות.

אילו היה האדם מבין עד כמה הוא מרפא את נפשו ועד כמה הוא הוא הולך ונבנה להיות אדם על-ידי צדקה וגמילות חסדים, היה רץ על ארבע לעסוק באלה. וכבר דיברו **כל הצדיקים** שאינם יכולים להרגיש טעם בפסח מבלי לעסוק באלה בערב פסח. **ה'בית אברהם' מסלאנים** זיע"א אמר שיום שבו אינו גומל חסד לאחרים, אינו יום. פעם עצר בעגלתו להולך רגל והתחנן בפניו: "עשה לי טובה ועלה על עגלתי כי טרם עשיתי היום טובה לזולתי ועוד מעט קט החמה שוקעת". הנה כי כן, אילו היינו מבינים את משמעות הדבר...

אמנם כן, הגוף אינו מסכים. אך זהו **הזמן להלחם עם הגוף ולהטיב לנשמתנו על-ידי הטבה ליהודים אחרים.** זוהי עבודת הימים וזה מה שעושה אותנו כלים לקבל את התגלות חסדיו של הקב"ה.

אינפלציה לצורך חסדים גדולים

ולסיום נאמר שבשנה זו שהקב"ה סיבב שצרכי הפסח יתייקרו, הוא זימן לנו יותר כלים לחסדים, כך שבשנה זו יכולים לזכות

מעבר למה שהיה צריך ליתן. כיון שראה כן, החליט שהוא עוצר למשך כמה שבועות. לא עברו כמה שעות והוא קיבל שיחת טלפון מידידו הקרוב ביותר המבקש ממנו סכום הראוי להתכבד, ולא יכול היה להתחמק ממנו. אמר לי אותו יהודי שלא היה לו ספק שהקב"ה רוצה לחנכו, וכאילו אומר לו: "אל תחליט החלטות שגויות כאלה. הרי אתה חי מהצדקה. מדוע תעצור? מדוע תקפוץ את ידך לכמה שבועות?".

כוס של ברכה

על הרה"ק **רבי שלמה מראדאמסק** זיע"א (בעל ההילולא) מסופר שפעם נכנס לבית המדרש בעיצומו של יום השבת וקרא: "יהודים! יהודים! רחמו עלי. אולי יש ביניכם אחד שזקוק לכוס תה". והסביר: "עכשיו הביאו איזו נשמה לעלמא דקשוט ולא מצאו בה כלום רק שפעם מזגה כוס תה לזולתה. ובכן, אני הרי יודע שעדיין לא עשיתי כלום בעולם. אמזוג לכל הפחות כוס תה ליהודי ואולי בזאת אזכה".

צדקה אי אפשר ליתן בשבת, אבל כוס תה אפשר גם אפשר. הצדיקים הרגישו שאם אין נותנים לאחרים, אין להם כלום.

עשה למענך

בספר '**פרי ישע אהרן'** הביא שהיה חסיד ותיק בטבריה בשם **ר' אליעזר גדלס** והיה לו שיעור בחברותא עם החסיד הוותיק **ר' ישראל בער שוחט.** פעם ביקש ממנו **ר' ישראל בער** שיעשה לו איזו טובה והשתמט. אמר לו **ר' ישראל בער:** **ה'בית אהרן'** זיע"א אמר **שאם האדם מגביה לחבירו את חגורו (ה'גארטל') שנפל לארץ, אפילו מלאכים אינם יכולים להיכנס במחיצתו בגלל מעשה החסד שנעשה.**

עכשיו יש לו תשובה הגונה לזה. היה זה הכנה לפסח. הכל היה כדי שנוכל לעסוק טוב יותר בנתינת קמחא דפסחא, כי ככל שיש יותר צמצום, יש יותר כלים להתגלות החסדים. חג פסח כשר ושמח.

להרבה יותר חסדים. ובכן, אלה שאינם מרגישים שהיוקר האמיר, אליהם מדברים ואומרים: דעו לכם שיש אנשים רבים שמרגישים זאת היטב. מורי ורבותי! מי שלא הבין עד כה מדוע יש כזו אינפלציה,

לע"נ

הרה"ח ר' יחזקאל אהרן הכהן
בן הגה"צ ר' אברהם מרדכי זצ"ל איזבי

יום שני פרשת צו ה' ניסן תשפ"ג

חינוך הבנים על-ידי המלאך היוצא מן המצוות

לאור הדברים היוצאים ברוח הקודש

מפי הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זיע"א ה'אוהב ישראל'

שמעתי מאחי רבי אהרן מטשערנאביל והשני ראיתי בעיני. הסיפור הראשון הוא שבצעירותו היה ה'אוהב ישראל' עני ואביון ולא היה לבני בביתו מה להכניס לפה. פעם אחת בכה בנו רבי יצחק מאיר לאמו שהוא רעב ואין לו מלאכול. בלית ברירה אמרה לו: "לך לבית המדרש ואמור לאביך שאתה רעב". הלך הילד לבית המדרש ומצא את אביו שקוע בלימוד תורה לשמה, ומרוב שקיעתו בתלמודו, לא הבחין בו ולא שת לבו אליו. חזר הילד אל אמו ובכה בפניה באמרו: "אבא אינו יודע אפילו שאני רעב", והדבר ציער מאוד את לב אמו.

כעבור זמן מה נזדמן לו לרבי ר' אלימלך לבקר בעיירתם. נכנסה הרבנית למעון הקודש והלשינה על בעלה שאינו נוהג כשורה כי אינו מרחם על בנו. ביקש הרבי ר' אלימלך לשמוע מבעלה ה"ה תלמידו הגדול במה יצטדק, הן באה היא בטענה ואיה רחמנותו על בנו. השיב ה'אוהב ישראל': הצדק עמה, אך מה אעשה שאהבתי את התורה עולה אצלי על כל האהבות ואף גם על אהבת אב לבנו. נענה הרבי ר' אלימלך ואמר: "מאוד שמח לבי שהגעת למדרגה זו". אמר לו ה'אוהב ישראל': "אך לי הדבר כואב כי אין לבני ביתי מה לאכול".

מלכות פה קרינו לה

ה'אוהב ישראל' היה אחד מארבעת התלמידים הגדולים של הרבי ר' אלימלך אשר טרם הסתלקותו חילק להם את כוחותיו. 'לחווה' מלובלין נתן את כח הראיה, למגיד מקאזניץ את כח הלב, לרבי מנחם מענדל מרימנוב את הנשמה שבמוח, ול'אוהב ישראל' את כח הפה לגלות את אורות התורה.

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א סיפר שפעם כשהביאו לפני אביו הרה"ק רבי ישכר דוב זיע"א ילד אחד שהיה נכדו של ה'אוהב ישראל', דיבר אל הילד ואמר: "שני מיני מלאכים יש, האחד בלי צורת גוף, והשני עם צורת גוף. זקנך היה מהמין השני. הוא הביא מלאך לעולם והלבישו בגוף של עור ובשר". "כעין זה אמר הרה"ק רבי אהרן זיע"א: הקב"ה לקח אש וכרכה במעיל ומזה יצר את ה'אוהב ישראל'".

כך יצא מצרה לרווחה

הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זיע"א לא היה מספר אף פעם סיפורי מופת על צדיקים, חוץ משני מופתים שעליהם היה מספר. וכה אמר: שני סיפורים יש לי, האחד

לרבי זמן להתפלל עליהם? וכיון שאינו מתפלל עליהם, כל מה שהוא לוקח מהם מתברר כגניבה."

השיב לו האוהב ישראל: דע לך שכל פעם שהאדם מספר לי על הצרה שהוא שרוי בה, **זה נוגע לי בנימי נפשי** ודוקר בי כמדקרות חרב, **וכשאני מתפלל אח"כ על עצמי רפאנו ה' ונרפא, אני מתפלל שירפא את כאב לבי שנולד על-ידי צערם של כל אלה שעברו אצלי, ואכן הקב"ה שומע לתפילתי ושולח לכל אחד מהם את ישועתו וכך נרפא כאב לבי.**

עכ"פ ראינו מזה כמו שהיה אצל הרבה מהצדיקים שלפני שנתפרסם שמש, צריכים היו להיות במצוקה גדולה ולהגיע עד פת לחם, והכל כדי שיוכלו לעלות משם למדרגת דביקותם בה', **כי כשאין לו לאדם כלום, דווקא אז הוא יכול להגיע למדרגות רמות של דביקות בה'.** הן אף דוד המלך היה צריך לעבור את כל מה שעבר עליו, **כי רק כך האדם מרגיש דלית ליה מגרמיה כלום ואין לו במי להיאחז אלא באביו שבשמים,** ואח"כ הקב"ה מסייע לו והוא **נעשה מנהיג בישראל וכל השפע מגיע אליו.**

כוונת בני גד ובני ראובן

נלמד אם כן מדברי התורה שיצאו מפה קדשו של הרה"ק מאפטא והלא הם כתובים בספר **"אוהב ישראל"**. בפרשת מטות כתוב על בני גד ובני ראובן שבאו לבקש ממשה ליטול את חלקם בעבר הירדן כי מקנה רב להם. שאל האוהב ישראל: **"ודאי צריך טעם על בני גד ובני ראובן שהיו צדיקים גמורים מפני מה מאסו בארץ החמדה והתאוו ליטול חלק נחלתם בחוץ לארץ דוקא"**. אכן בוודאי מדובר כאן באחת

אמר לו הרבי ר' אלימלך: **חז"ל** אמרו עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות והקשו **התוספות** מהא דאמרו לוו עלי ואני פורע. אך אנו נאמר פירוש חדש וכך תתיישב הסתירה. עשה שבתך חול פירושו שהאדם יעשה את עצמו בחינת שבת גם בימות החול, ואיך יעשה זאת? על-ידי לוו עלי, היינו שיתלווה אלי, מלשון ועתה יתלווה לי אישי. כשהאדם מגיע למדרגה שהוא מחובר לה' ודבוק בו גם בימות החול, אף ימות החול נעשים אצלו בחינת שבת, ואז אני פורע. פריעה מלשון גילוי. כלומר, אני כבר אגלה טבעך בעולם. עצת רבו אמונה שיתעלה למדרגה יותר גבוהה ואז הקב"ה יגלה טבעו בעולם ויבואו אליו אנשים לעצה ולברכה וכך יהיה לבני ביתו מה לאכול. וכמו שדיבר הצדיק, כך היה. מיני אז התחילו אנשים לנהור אל האוהב ישראל' ובאה הרווחה לביתו.

אמר הרה"ק מסקווירא זיע"א: את הסיפור הזה שמעתי מאחי הרבי מטשערנאביל, ומרוב נאמנותו אצלי, נחשב לי הסיפור כאילו ראיתיו בעיני. והמופת השני הוא שמאז ששמעתי את הסיפור, נתקיים הדבר גם אצלי, והתחיל להגיע אלי שפע רב.

מתפלל על עצמו ואחיו נענים תחילה

הרה"ח ר' **סנדר דייטש** זצ"ל, יד ימינו של הרה"ק **מסאטמאר** זיע"א, העלה על הכתב מה שמעט מרבו, שפעם הגיע אל האוהב ישראל' איזה איש פשוט, וכשראה איך אנשים רבים עוברים אצל הרבי וכל אחד בתורו מושיט קוויטל עם דפי פדיון, ניגש אל הרב ואמר: **"כמדומני שהרבי הוא גנב. הן כל היום באים אנשים עם בקשות לישועות ומשלמים על כך, ומתי יש לו**

והיו רועי צאן תמיד מחמת שידעו שהם מחלקי נשמתם ושורשם אשר נתפשטו במקנה שלהם. לכן היו מנהיגים את הצאן למרעה טוב למקום אשר הבינו ברוח קדשם שהוא ראוי שם לברר אותן הניצוצות הקדושים".

כעין זה כתוב **בספרים** בענין הפכים הקטנים שיעקב אבינו חזר עליהם ואשר על כך אמרו **חז"ל** (חולין צא, א): מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם. לא את חיצוניותם הם מחשיבים, אלא את ערכם. הם שומרים עליהם לבל יינזקו ומטפלים בהם, כי מבינים הם שהם שייכים לנשמתם.

"וכמו כן בני גד ובני ראובן הסתכלו והבינו שנתפשטו ונתפזרו הניצוצין קדישין שלהם והם במקנה בבחינת בעלי חיים. וזה שאמר ומקנה רב היה לבני גד ובני ראובן, שהיו חלקי נשמתם ורוחם ונפשם נתפשט הרבה בתוך המקנה".

הם התבוננו: איך מגיע אלינו מקנה רב? למה לנו מקנה כה רב? והגיעו למסקנא שחלקי נשמתם נתפשטו בהם. הנה אך בימינו, מי שיש לו קצת רצינות ורואה שיש לו משהו שהקב"ה נתן לו ממנו יותר מהרגיל, ולמשל, האדם רואה שקיבל מיליארדי דולרים. הוא אינו צריך אותם. הרי הוא יכול לחתן את כל צאצאיו בלעדיהם. מדוע נתן לו הקב"ה סכומים כבירים כאלה? הוא מתחיל לחשוב. כך **האזה"ח הק'** כתב **בפרשת משפטים** על הפסוק אם כסף תלווה את עמי, ושם הוא מבאר אחת מהתשובות לזה, והיא **שהאדם צריך להבין שאין הכסף שלו ורק שליח הוא לחלקם למי שהכסף שלהם. אך גם לתשובה זו, עיקר הדבר הוא שהאדם צריך להבין שהוא שליח ויש לו מה לעשות עם דבר**

מהפרשיות שבתורה שמיד רואים שמשוהו אינו מובן. היתכן שאחרי כל הגלגולים וטלטולי הדרך במשך ארבעים שנה, כשסוף סוף הולכים להכנס לארץ ישראל, הם מבקשים להשאר מחוצה לה אך ורק בשביל שיש שם עשבים לבהמותיהם?!

"ובלי ספק שכוונתם היתה לשם שמים ולא לשום הנאה גשמית. אך ידוע דברי קדשו של **הבעל שם טוב** זלה"ה המובא **בספרים הקדושים** דרכושו של אדם כמו בהמותיו ועבדיו וכדומה הן המה חלקי נשמתו המתנוצצים מנפשו ורוחו אשר הנצוצין שלו באים ומתפשטין לדברים וחלקים אחרים והנה הם מזדמנים לאדם להיות משמשיו והונו ורכושו".

הקב"ה מזמין שכל הדברים האלה ששייכים לנשמתו יגיעו אליו וישמשוהו. האדם מתגורר בדירה, הדירה משמשת אותו. היא משמשת אותו הן על-ידי שהיא נותנת לו קורת גג ומגינה עליו בחורף מזרם וממטר ובקיץ מהחמה הקודחת, הן על-ידי שנותנת לו ישוב הדעת, והן על-ידי שהאדם רואה בגללה שהקב"ה זן אותו ועושה לו את כל צרכו. אם מתבוננים פעם בתפקידה של פיסת לחם, הרי רואים שהיא מחזירה במוח האדם את ההכרה בריבונו של עולם, כי אם יתבונן בה, יראה שהקב"ה הוא נותן לחם לכל בשר. פיסת הלחם גורמת לנשמתו להתעורר ולומר: "הזן את העולם כולו בטובו... פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון..." ולא רק הלחם, אלא כך כל צרכי האדם משמשים את האדם באופן זה. וכאמור, זה לא סתם שהקב"ה ברא אותם כדי לגמול חסד עם האדם, אלא יש להם שייכות לנשמתו כי הם באים ממנה.

"ובוא רואה מאבותינו הקדושים אשר תמיד היו עסקיהם לברר הניצוצות שלהם

מתנהג ביושר בכל ענינו ממונו ורכושו, הוא מתקן את נשמתו. כשהאדם קונה כל דבר הנצרך לו ואינו לוקח מן הגזל, הוא יהודי כשר. נשמתו יונקת ממקום טוב.

התיקון מתחיל בעשיית שמירה לטף

מה היתה אם כן טענתו של משה רבינו עליהם? מבאר ה'אוהב ישראל', וכאן אנו מגיעים אל היסוד שנוגע עד מאוד למצות והגדת לבנך: "אבל משה רבינו ע"ה הבין הדבר על בוריו (הוא הבין היטב את כוונתם כי רצונם לפעול תיקון לנשמתם), ואמר להם: כך תעשו, בנו לכם ערים לטפכם, ונתן להם עצה לתקן כל חלקי נשמתם באופן אחר. והקדים הטף שהם צריכים שמירה ביותר כשהם בקטנותם ואין בהם שכל להיות עושים טוב".

הוא הסביר להם: לא רק הצאן, אלא גם הטף הם חלקי נשמתכם, ואם כן אתם צריכים להשקיע מזמנכם וממרצכם להביא אליהם קדושה, אלוקות, אמונה. לא מפני שיש עליכם איזה חיוב צדדי שנקרא חובת החינוך, אלא ממקום שבאתם, כי אתם צריכים לתקן את חלקי נשמתכם. האמת שלא צריך ללמוד את דברי ה'אוהב ישראל' בשביל להבין שאם חלקי נשמת האדם נמצאים בדומם ובצומח ובחי המשמשים אותו, קל וחומר בן בנו של ק"ו שהם נמצאים בבניו כי ברא כרעיה דאבוה.

אמר להם משה: "דעו לכן שטפכם צריכים שמירה ביותר כשהם בקטנותם, כי אין בהם שכל להיות עושים טוב". כשמדובר, למשל, בצאנו של האדם, האדם יודע שאם יתן להם עשב לאכול, מן הלקוח ולא מן הגזול ובכוונה הנכונה, וישביתם ממלאכה בשבת קודש, יבואו אל תיקונם, שהרי אין להם שכל ולעולם לא יהיה להם,

זה שהוא קיבל, ואם אינו מבין ואינו מקיים את שליחותו, הרי הוא מועל בתפקידו. "אתה צוחק על האדם הטיפשי בבית הכנסת, אבל הוא לכל הפחות מקיים את תפקידו בעוד אתה אינך מקיים את תפקידך". ובכן, בני גד ובני ראובן ראו שהקב"ה נתן להם מקנה רב ושאלו את עצמם: מדוע? והבינו שחלקי נשמתם ורוחם ונשמתם נתפשט הרבה בתוך המקנה.

"והבינו שבעבר הירדן שם יש מקום טוב למרעה הצאן, אשר שם בנאות דשא יוכלו לרעות את צאנם ולברר כל נתח טוב מהם (אף זאת הבינו שבגלל זה הביאם הקב"ה לעבר הירדן ופקח את עיניהם לראות שיש בו מקום טוב למרעה הצאן, כדי שישתקעו שם ויוכלו לברר את הניצוצין באופן הטוב ביותר). וזה היה יקר מאוד בעיניהם. לכך תפסו בפיהם והקדימו תחילה גדרות צאן נבנה למקנינו וערים לטפינו וכוונתם היתה רק לשם שמים".

הם הקדימו את הצאן לטף, ובוזה הראו מה חשוב אצלם יותר. וכן פירש שם רש"י: "חסים היו על ממונם יותר מבניהם ובנותיהם, שהקדימו מקניהם לטפם. אמר להם משה: לא כן עשו. העיקר עיקר והטפל טפל. בנו לכם תחלה ערים לטפכם ואחר כך גדרות לצאנכם". אכן בלי דברי ה'אוהב ישראל' נשמע הדבר כאילו שקועים היו בממונם ועל כן ביכרו את צאנם על פני טפם, ומשה רבינו הוכיחם: "ראוי לכם שתעסקו בחינוך הילדים לפני שאתם חושבים על ממונם. עזבו קצת את ממונכם והתחילו להתמסר לבניכם". אך ה'אוהב ישראל' מסביר לנו שכאשר דיברו על הצאן, התכוונו לתיקון נפשם. הם ידעו שיש להם שליחות, כי הצאן בהם נמצאים חלקי נשמתם וכשהללו יתעלו, הם עצמם יתעלו. אכן אצל כל אדם הוא כך. **אם האדם**

ובכלל, **להקדיש זמן בשביל לברר את עבודתו. האדם קם לפני שהאיר השחר**, כפי שהרבי ר' אלימלך כותב בהנהגות האדם (אות א), **ושופך אז את לבו להשי"ת שינקה את נשמתו ויעזור לו להתקרב אליו ושתורתו תהיה יותר אמיתית, ושיצליח הרבה יותר לטור מן הרע.** הנה תפילה כזו בוראת מלאכים, והמלאכים האלה הם אלה שבונים את המלאכים, וכיון שאינה עבודה קלה, לכן היא נקראת בשם בנין.

משה רבינו אמר להם: אתם רוצים להישאר בעבר הירדן בשביל תיקון נשמתכם? הבה אגלה לכם סוד איך תוכלו לעשות זאת באופן יותר טוב ויותר מועיל. הוא אומר: בני גד ובני ראובן לא טעו בעצם הדבר שאם יתנו לצאנם לרעות בעבר הירדן, יתקנו את חלקי נשמתם הנמצאים בהם. צדיקים גמורים היו ומכוונים לשם שמים וידעו ברוח הקודש שהם מדברים לענין. אבל משה אמר להם: יש לי בשבילכם דרך אחרת, יותר טובה ויותר מועילה. באו ותשמעו.

הן כך היא דרכה של תורה, הגם שמהלך אחד הוא אמת, יש מהלך אחר אשר אף הוא אמת שיכול להועיל יותר מהראשון. ואם כן מותר לו לאדם לנקוט במהלך הראשון, ואולי הוא אף מחויב בכך, אבל יחד עם כן הוא מחויב לדעת שהקב"ה דורש ממנו שבסוף יגיע למדרגה שיוכל לעשות דברים יותר עמוקים, דברים שיש בהם כח חזק בהרבה.

הדבר מזכיר לנו את דברי החובת הלבבות' בהקדמתו לשער הבטחון כשהוא מונה את עשרת החילוקים בין בעל האלכימיה לבעל הבטחון. יש הרבה עצות בחינוך, עצות ראויות ונכונות, ובוודאי האדם מחויב לעשותן, כי אסור לו לאדם

וכל מה שנותנים להם לאכול, זה מה שהם אוכלים. שונה הדבר אצל הטף, כי עכשיו אין להם שכל ובעתיד יהיה להם, וכפי שילמדנו להתנהג עכשיו, כך יתנהגו בגדלותם.

בנו לכם ערים לטפכם

"והתיקון להטף ולבניו הקטנים הוא כך. כשהאדם עושה מעשיו בקדושה ובטהרה ובמחשבה טובה (בקדושה פירושה שהוא מבדיל ומפריש את עצמו מכל המחשבות והסיבות והלבוסים האחרים, ועושה הכל בלתי לה' לבדו. כמו שכתבו התוספות בקידושו דף ב' ע"ב בביאור הרי את מקודשת לי, שפירושו שהוא מופרשת ומובדלת מכל העולם ומיוחדת מעתה אך ורק לבעלה. כשהאדם עושה כל מעשיו באופן זה, בקדושה ובטהרה ובמחשבה טובה), אז הוא בורא מלאך הקדוש והוא עולה ויושב בשמים להמליץ טוב עבור האדם כי הוא (האדם) נותן לו חיות ושפע. ומלאך נקרא 'עיר', על דרך עיר וקדיש (דניאל ד, י). ולכן נקרא 'עיר' מלשון התעוררות, שמעורר את האדם לעבודתו ית"ש (בבחינת מצוה גוררת מצוה), ומועיל לאדם שהוא נותן חיות להטף ולבניו הקטנים שאין בהם שכל, והמלאך מעורר אותם לעבודתו ית"ש".

יסוד נורא! כשהאדם עושה את מעשיו באופן הנכון, הוא בורא מלאך אשר אחת מתכליותיו היא לעורר את בניו לעבוד את ה' באמת.

"זה צריך עובדא ובנין. וזהו שאמר בנו לכם ערים לטפכם, רוצה לומר שתראו בכל העובדות לעשות מלאך הקדוש ויהיה תיקון להטף שזהו העיקר". ה'אוהב ישראל' מבאר שדיבר אליהם בלשון בנין, בנו לכם, כי מדובר בבניין המצריך יגיעה. אכן כן, אין הדבר קל לעבוד את ה' באמת, להתחרט על העבירות, לבכות להקב"ה,

לראות ורגליים ללכת ודעת להבין, וכן הלאה, והוא זה שמחייב אותם בכל רגע ורגע. כשהאדם מפשיט את הדברים מלבושם, אין הוא מייחס שום דבר לעצמו, אלא זוכר שהכל מאתו יתברך. אנשים מייחסים דבר לעצמם - "את זה אני עשיתי והשי"ת צריך להודות לי על כך... זהו הכשרון שלי. זוהי הצלחתי". שקר וכזב הוא, קליפה, תומאה וסטרא אחרא. יש אלוקים בעולם וכל ההצלחות אינן אלא שלו. האדם מזכיר זאת לעצמו ומודה לה' בכל עת על הזכות למלא את שליחותו יתברך.

כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל

כיון שיתרגל האדם להפשיט כל דבר מלבשו, מעתה יבין שהדבר המפריד בינו לבוש, היה רואה שנשמת בנו שייכת לנשמתו, וממילא היה מבין שכאשר הוא מתקן את נשמתו, הוא מתקן את נשמת בנו התלוי בו. אכן כשהבן בקטנותו ועדיין אין לו שכל עצמי, הדבר מורגש, כי אז מרגיש האדם - זהו בני. אבל הרבה לוקחים זאת למקום ההפוך לגמרי. הם מבינים שאם אין לו עדיין שכל, אפשר להשתמש בו לצרכים האישיים, כי בוודאי לא יתנגד. אפשר להלבישו כמו שרוצים ולהראות לכולם - "הביטו וראו, זהו הילד שלי... בלי עין הרע... ומי שנמנה על אותם אנשים גם את שאר נכסיו הוא רואה באופן כזה. הוא מראה לכל המסתכל לכיוונו: "אתה רואה? את זה אני בניתי. זהו המטבח שלי... פששש... יש לי טעם טוב, כן?". הוא לוקח את כל הדברים שאין להם שכל ומייחסם לעצמו באומרו: "הלבושים האלה תוצאות של כוחי ועוצם ידי הם".

שקוע הוא בתוך הקליפה, וכך הוא לוקח את כל הדברים שהקב"ה נתן לו כדי לסייע

להתעצל מלעשות את הדברים הנכונים בעולם העשייה. אבל עליו לדעת שכל הפעולות בעולם העשייה, כגון עשיית שיחות טלפון, הן פעולות מוגבלות, ולמען האמת יש דרך יותר עמוקה ואמיתית להיזיז דברים כאן בעולם הזה, והיא לתקן את מעשיו לעשותם באופן הנכון. וככל שמדובר בנשמות בניו שיש להן השייכות החזקה ביותר לנשמתו, ההשפעה יותר גדולה וניכרת, כי כשהוא עובד לתקן את נשמתו, הוא עובד לתקן את נשמות בניו.

עבודת הפשטת הלבושים

הנה אחד מהכיסויים החזקים ביותר הוא מה שכל דבר נראה כדבר בפני עצמו, הארץ, השמים, האילנות, הדומם, הצומח, החי, המדבר. ובאמת ברא הקב"ה את כל אלה כדי שנוכל להשיג על ידם את אלוקותו. אילו לא היה מצמצם את אלוקותו באופן שנוכל לראות בעיני הבשר שלנו, היינו רחוקים כל-כך מלקבל איזו שהיא אחיזה. אבל עכשיו שהאדם מבין זאת, הוא צריך להפשיט כל דבר מלבשו. הוי אומר: האדם צריך שיראה בבהירות גדולה כל-כך שיש אלוקים בעולם (אשר לזה האדם מגיע על-ידי לימוד תורה לשמה) עד שיראה את כל האילנות וכל שאר הנבראים, אינם אלא אלוקותו יתברך והרי מספרים שבחו של הקב"ה. אז ירננו כל עצי היער. איך הם מרננים? - בעצם זה שהם צומחים ומוציאים פירות מתוקים, כי בזה הם מראים שיש אלוקים בעולם. ירעם הים ומלואו תבל ויושבי בה... הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות וגו' ההרים וכל גבעות עץ פרי וכל ארזים... הם מספרים בעצם קיומם שיש אלוקים בעולם.

ובכן, האדם צריך לזכור להפשיט כל דבר מלבשו. ולמשל, יזכור תמיד שהקב"ה הוא זה שבראו, הוא זה שנתן לו עינים

שהסיבה שצריך לחנך את הבן בעודו קטן, היא לא מפני שאז הוא כחומר ביד היצר ואפשר להרגילו לכאן או לכאן, אלא מפני שאז מאחר שאין לו עדיין שכל, הוא נתון יותר באחריותו של האב, וכשהאב מתקן אז את עצמו לעשות את מעשיו בקדושה ובטהרה ובמחשבה טובה, זה משפיע עליו הרבה ונחשב לו שמירה גדולה.

הלא תראה שלאחר שהאדם הולך לעולמו ולבושו אינו עמו, מי שיכול להועיל לו לעילוי נשמתו יותר מכולם, הוא בנו. מזה תבין עד כמה הנשמות קשורות זו בזו. והעבודה היא שהאדם יזכור זאת בעודו בחיים. אל תתעסק כל-כך בשאלה איך בנך נראה בעיני אחרים, אל תתעסק כל-כך בשאלה האם העולם אומר שיש לך בנים טובים, כי אז אתה מתייחס אל הלבושים. הנח לך! תחשוב רק על נשמתך ונשמת בנך, ואז תתחיל לתקן את נשמתך באופן שישיע על נשמת בנך. הדלק נר לנשמת בנך. למד משניות בעבודה. אכן כן, מותר לו לאדם ללמוד משניות לתיקון נשמתו בעודו חי. אין זה דבר שמתחדש רק לאחר הפטירה. לאחר הפטירה, אז מבינים שזוהי הדרך שנשמה אחת תשפיע על השניה. אבל כשהאדם עושה מעשים טובים בכונה שיאירו את נשמתו ואת נשמת כל התלויים בו, הם באמת מאירים בכולן.

תיקון הנשמות התלויות בו

הגה"ק רבי ברוך בענדיט מקראטנא זצ"ל הי"ד סיפר שאצל הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א אירע פעם שלפני הקידוש בליל שבת נתערורר הציבור בתשובה ומיד התחילו כולם לגעות בבכייה. ומה היה מעשה? המעשה היה שקודם שנכנס לבית המדרש עסק בד"ת בעניין תשובה, וכל הנשמות התלויות בו, הרגישו באותה תשובה, ולכן התערוררו כולם בבכייה של תשובה.

לו להתקרב אליו ומשתמש בהם בעבור ההיפך, בשביל לזון את הקליפה. אך כשהאדם נוהג כדברי האוהב ישראל, היינו שעושה את מעשיו בקדושה ובטהרה ובמחשבה טובה, הרי הוא אומר: איני קיים בכלל. יש כאן רק דבר אחד, יש כאן נשמה שמתייסרת בהיותה בתוך הגוף העכור ומתייסרת בהיותה בסביבה ורוח של כוחי ועוצם ידי, והיא רק דבר אחד היא מחפשת - קרבת אלוקים. היא לא צריכה לא שם ולא שום דבר. רק קרבת אלוקים. הנה אדם כזה מתקן את נשמתו, ולא את נשמתו בלבד הוא מתקן, אלא גם את כל הענפים היוצאים ממנה.

גזעו מחליף ושרשיו מרובין

מבאר האוהב ישראל שמשנה רבינו ע"ה אמר לבני גד ובני ראובן: יש לו לאדם שתי דרכים לעבוד בשביל תיקונו. הדרך האחת היא להתמסר לתיקון הענפים, והדרך השניה היא להתמסר לתיקון הגזע שממנו הענפים יוצאים. אם ירצה, יבחר בדרך הראשונה, אבל הדרך השניה, היא המשובחת, וכשיתקן את הגזע, הלא זה הוא עצמו, וזאת על-ידי שיפשיט את הלבושים מכל אשר יעשה, ויעשה הכל רק לשם שמים ולא לקבל ממנו כבוד וכיוצא בו, המצוה תשפיע גם על בניו.

פעמים הרבה אומרים על הבן: "שנים הרבה היה חלש מאוד ובגיל שלושים תפס את עצמו והתחיל ללכת בדרכי אביו". וכפי שאנו רואים כאן, יתכן הסיבה האמיתית, כי כשהוא נעשה בן שלושים, אביו נעשה בן חמישים וחמש, ובגיל חמישים וחמש, חזר בתשובה.

לעלוי נשמת אנשים חיים

כמו כן מתבאר מדברי האוהב ישראל

התורה אומרת לנו: עליך לדעת שאמונה היא בהירות, אמונה היא אמת, היא אור, וצריך כלים שהיא תתיישב בלב. והנה בשאר ימות השנה שורר חושך בעולם ובגלל כן אין האמונה מתיישבת היטב בלב. רק בליל פסח אשר לילה כיום יאיר, אז היא מתיישבת בלב.

ובלשון ה'אוהב ישראל': כל ימות השנה אך אם יאמר להבן הסיפור יציאת מצרים, לא יהיו אז הדברים מתיישבים בלבו ולא יכנסו באזניו, כי זה תלוי באמונת הלב ולא כל מוחא סביל דא. וזהו שאמרה לנו התורה בעבור זה, ודרש בעל ההגדה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך, רוצה לומר, בליל פסח, שאז מתגלית הארת המוחין אשר רומזין לזה המצה והמרור, ובוה הלילה מתגלה אור השכל והאמת והאמונה, וחופף בלילה הזה על כל זרע ישראל, ואז כשתשיב לבנך תשובה זו ותגיד לפניו כל הסיפור הלז, אז בודאי יכנסו דברי האב באזני הבן ויאמין באמת ביציאת מצרים. מה שאין כן בשאר ימות השנה, שאז החשכות גובר בעולם, על ידי זה לא יוכל הבן לקבל דברי אביו ולהאמין בהם.

הוי אומר: כדי שייכנס אורו של הקב"ה בנשמה, הוא דבר אלוקי. אנו צריכים להחדיר זאת היטב במוחנו. אם רוצה אתה לשכנע מאן דהו שיש אלוקים בעולם, אם אתה רוצה להחדיר בו אמונה ביציאת מצרים, אמונה בהשגחה פרטית, אמונה באהבתו של הקב"ה את בניו, עליך לדעת שמדובר בדבר רוחני. התוכל לנעוץ דבר רוחני עם פטיש?! אתה יכול לצייר ציורים, אתה יכול לספר סיפור דרמטי. אך בסוף מדובר בדבר רוחני, ובשביל דבר רוחני צריך להשתמש בכלים רוחניים. אתה צריך להבין את המציאות.

דבר זה קיים גם כלפי אב עם בנו. אך בריצפות. לא רק כשהוא נקלע לצרה, כגון מפני שאחד מבניו עשה פנייה חדה שמאלה ואמרו לו שאם יעסוק בתשובה, זה יועיל להחזירו ג"כ. אלא בכל יום ויום. בכל יום יום על האדם לדעת ככה: יש נשמות שתלויות בך, בין אם תרצה בין אם לא תרצה. זוהי המציאות. ועכשיו קח קצת בורית (ואולי כדאי שתיקח בורית חזקה מאוד שמשמשים בה רק בערב פסח כשעושים ניקוי יסודי ואשר כתוב עליה שצריך להרחיק אותה מילדים), נקה בה את נשמתך, וכך יתנקו נשמתם ג"כ. וזכור נא שעיקר התכלית אינו לנקות אותן, אלא לנקות את עצמך, אך חלק מהניקוי שלך הוא לנקות את הנשמות התלויות בך, כפי שהבינו בני גד ובני ראובן שבשביל תיקון נשמתם הם צריכים לברר את חלקי נשמתם שהתפשטו אצל צאנם.

ה'אוהב ישראל' מסביר שמשנה רבינו הרשה להם לבנות אח"כ גדרות לצאנם, אבל נתן להם את ההשקפה הנכונה. "אני יודע מה אתם מבקשים", אמר להם. "אתם מבקשים תיקון לנשמתכם. תתעסקו תחילה בבניית ערים לטפכם, כי מדובר בבנייה שדורשת יגיעה, ורק אח"כ תבנו גדרות לצאנכם." משה רבינו לא אמר להם שהם טועים לגבי הצורך לעשות השתדלות, אלא אמר להם שזהו השלב השני. "עליכם לעשות מהעיקר עיקר, ומהטפל טפל, ולא להיפך", כדברי רש"י.

אור האמונה זקוק לכלים

הנה ידוע מה שכתב ה'אוהב ישראל' על "יכול מראש חודש", שבשביל שהבן ישאל שאלות באמונה והאב ישיב תשובות שכליות, אין צריך להמתין לפסח. אפשר לעשות זאת גם בשאר ימות השנה. אך

אינה יכולה לסבול דיבורים כאלה... תחשוב מה הוא מרגיש כל פעם שאתה מדבר אתו ככה... עליך בוודאי להביא לו מאמרי חז"ל, אבל יש מאמרי חז"ל אחרים שאם היית מציגם בפניו, הם היו מחזקים אותו ומעלים אותו על דרך המלך".

הקב"ה יודע איזה תפקיד יש לכל נשמה כאן בעולם הזה, וכן הוא יודע איזה מהלך, איזו כשרת דרך, איזה חושך, איזה נסיונות, צריך כל אדם לעבור כדי להגיע לאותה נקודה, לאותה קרבת אלוקים, לאותה דביקות, אשר בגללה ירדה נשמתו בעולם. האב עם מוחו המצומצם ושכלו המוגבל, לא דווקא שהוא יודע מהו המהלך הנכון לבנו. ראו נא כמה פעמים אנו מוצאים את עצמנו אבודים. המהלך שעבד בשביל בן זה אינו עובד בשביל בן זה. הקב"ה שולח לאדם כל מיני נפשות עם תכונות הפוכות משלו. הוא היה מחנך נפלא והצליח יפה יפה עם בנו הראשון, ועכשיו כשהגיע לבנו השני, הוא לא מוצא את ידיו ואת רגליו. מדוע הוא כן? כי לתורה יש הרבה דרכים איך לקרב את הלב, והבן השני זקוק למהלך אחר.

אכן **כשהקב"ה מדבר לנשמת הבן, הרי הוא מדבר אליו בדיוק באופן שהוא צריך לשמוע,** כי הקב"ה יודע גם יודע מה המהלך הנכון בשבילו. הן כך אנו יודעים מאז ומעולם שצריך להתפלל הרבה ולהזיל דמעות בשביל בנים טובים, וסיבת הדבר, כי **כדי שהבנים יהיו יראי ה' באמת בעלי אמונה ובטחון, צריך להגיע לנס.** ברם, אפילו לאחר שהאדם מתפלל, עדיין אין הדבר מובטח שבניו באמת יהיו יראי שמים, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, וכבר כתבו על כך **בספרים** איך יוכל האדם להתערב בכוח בחירתו של השני על-ידי שמתפלל עליו. אך **כל זה כשהוא מבקש**

החדרת אור האמונה בימות השנה

ולעניננו, **כשירצה האדם להחדיר את אור האמונה בבניו, יזכור שכאשר הוא עוסק בדברים רוחניים לתיקון נשמתו, הוא מתקן יחד עם כן את נשמות בניו התלויות בו, וממילא הם נעשים כלים יותר ראויים לקבלת אור האמונה. האוהב ישראל' אומר כך: בוודאי צריך האדם לדבר אל בנו, כמצות התורה, והגדת לבנו. אבל כדי שדבריו יתיישבו בלבו, בשביל זה צריך את ליל הסדר, כי אז הלבושים אינם סגורים כל-כך, ונשמה אחת יכולה לדבר אל נשמה אחרת. ומזה נלמד לכל השנה, שאם האדם יסיר את הלבושים ויתן לנשמתו לדבר לנשמת בנו, זה באמת יועיל יותר מכל.** בליל פסח הקב"ה עושה זאת בשבילנו, כידוע שבלייל פסח האור מגיע באתערותא דלעילא. **ובשאר ימות השנה הקב"ה דורש מאתנו שאנו נעשה זאת באופן האמור.**

מחנך בחסד עליון

ועוד נאמר בענין זה. כשהאדם בא לחנך את בנו, הרי פרטים רבים מונחים לפניו ואינו יודע ממה להתחיל. הוא רוצה לעשות דגש מענין פלוני של סוד מרע, הוא רוצה לעשות דגש מענין פלוני של עשה טוב, הוא רוצה שבנו יהיה פרוש, הוא רוצה שבנו יקום באשמורת הבוקר, הוא רוצה שתהיה לו אמונת צדיקים, וכן הלאה. עליו להבין שאם אמנם הוא סבור לפי המדרגה שבה הוא נמצא מה נחוץ עכשיו להעביר לבנו, אין זה מוכרח שזהו הדבר שבנו צריך עכשיו בשביל נשמתו. הרי דבר זה מצוי מאוד בענין החינוך באופן כללי. בתחילה האב מוכיח את בנו ומהלך עליו אימים, עד שהוא רואה שכל זה ללא הועיל, או אז הוא הולך לדבר עם יהודי חכם וירא שמים, והלה אומר לו: "עליך להבין שנפש בןך

היינו לבנות התעוררות אצל בניו. איך יבנה אותה התעוררות? פשוט מאוד. **יקח את המחנך המעולה ביותר.** מי הוא המחנך המעולה ביותר? - **המלאך הנקרא בשם עיר.** בנו ערים לטפכם. **בנה מלאכים כאלה. עבוד את הקב"ה באמת. עשה דברים הקשים לך בינך לבין קונך. כל זה יחדיר אמונה בנפשות בניך.**

מה' שיעשה נס, אבל כשהוא הולך בפועל ומקיים מצות ה' לנקות את נשמתו, כפי שזה מנקה את נשמתו, כך זה מנקה את נשמות בניו. וכבר כתב כן **ה'שפת אמת'** (פרשת נצבים תרל"ה): "ומל ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך. פירוש, כי השב בתשובה יזכה גם לזרעיו אחריו להסיר ערלת לבבם".

מי יתן שזכות בעל ההילולא יגן בעדנו שנוכל לקרב את כל הנשמות לחיק אביהם שבשמים.

זה מה שמושה רבינו אמר לבני גד ובני ראובן. לבנות גדרות לצאן הוא השלב השני. השלב הראשון הוא לבנות ערים לטפכם.

מדור הילולא דצדיקיא

נלמד לזכות דוד בן פיגא ומשפחתו
פטרון מדור הילולא דצדיקיא

ערש"ק פרשת מצורע ז' ניסן תשע"ט

הרה"ק רבי מרדכי מנעשכיו זיע"א

נסתלק לגנזי מרומים ביום ח' בניסן ה'תק"ס

רשפיו רשפי אש

הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא זיע"א אמר שאם היה דורו של הרה"ק מנעשכיו זוכה, היה מתגלה בפניהם כמלך המשיח. כשהודיעו לשר-שלום שדברי תורתו של הצדיק נקבצו ועלו על מזבח הדפוס ונקרא הספר בשם "רשפי אש", התבטא ואמר - "טאקע פונקען פייער" [אכן רשפי אש]!

שם בספר "רשפי אש" הובא שהיה צאצא מצד אמו של רבינו דון יצחק אברבנאל ז"ל אשר היה מיוחס לדוד המלך ע"ה כמו שכותב בהקדמות ספריו. ובספר "פי צדיק" להרה"ק רבי שמחה ישכר בער מצעשינוב זיע"א הביא מאביו הגה"ק ה'דברי יחזקאל' משינאווא זיע"א כפי ששמע מאביו הגה"ק מצאנא זיע"א ששלושה אנשים בלבד ידעו מתי יבוא הגואל: יעקב אבינו, דניאל והרה"ק מנעשכיו.

הממונה על מפתחות בית המקדש

כן מסופר שפעם שלח ה'שר-שלום' להרה"ק רבי יצחק מנעשכיו זיע"א דרישת שלום מאביו הרה"ק רבי מרדכי זיע"א, והיה

מרדכי בן גיטל בלתי לה' לבדו

הרה"ק ה'חווה' מלובלין זיע"א סיפר ששמע כרוז בשמים הקורא - "מרדכי בן גיטל בלתי לה' לבדו, אך אינו יודע מי הוא". ביקש מן השמים שיודיעוהו איה מקום כבודו של צדיק זה, והודיעו לו שהוא בנעשכיו. שם פניו לנעשכיו והנה יצאו כל בני העיר לקבל את פני קדשו, ובתוכם גם המרא דאתרא, הצדיק המבוקש, אשר השכיל להסתיר את עצמו כדי שלא תיוודע גדולתו לחווה מלובלין. כאשר ביקר לאחר מכן החווה אצל הצדיק ושאלו לשמו, נודע לו שהוא הצדיק שהכריזו עליו מן השמים, והביע בפניו את פליאתו על שהצליח להסתיר את עצמו מפניו.

הצדיק מנעשכיו היה תלמידו של הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א אשר הביאו אל המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א, והיה רבו של הרה"ק בעל 'מאור ושמש' זיע"א. בספר "מאור ושמש" ישנם דברי תורה רבים שהביא בשם "אור ישראל וקדושו" "הרב הקדוש האלוקי" אב"ד דק"ק נשחיו נבג"מ. כן היה רבו של הרה"ק מראפשיץ זיע"א.

אולם לאחר שלוש שנים הפסיק הצדיק מעשיית המופתים, ואמר: מן השמים נתנו לי רשות במשך שלוש שנים לשנות סדרי בראשית כדי להראות כי יש אלוקים בארץ ולחזק את האמונה בלבבות ישראל, ועתה ניטלה ממני רשות זו.

הסיבה העיקרית לנסיעה אל הצדיק

והאמת שכן אמר הרה"ק מנעשכ"ז שלתכלית זו נוסעים אל הצדיק, לנטוע את האמונה בלב, וכך הביא בספר הקדוש "מאור ושמשי" (פרשת כי תבא) משמו, וזה לשונו: שמעתי מהרב הקדוש האב"ד דק"ק נשח"ז זצוק"ל שאמר, שענין נסיעת אנשים אל הצדיקי הדורות הם על כמה פנים, מהם מי שנוסע ללמוד שיוכל להתפלל בדחילו ורחימו כראוי, ומהם מי שנוסע עבור לימוד תורה לשמה, ומהם מי שנוסע ללמוד ממנו מדריגות. ואולם כל זה אינו הכיוון העיקרי, והנסיעה העיקרית היא, לבקש את ה', לידע ולהוודע ממצאויות אלוקותו יתברך, ודבר זה אין לו שיעור וערך כלל, וכל אשר יוסיף להוודע מהשגת מציאותו יתברך - יוסיף לידע שעדיין לא השיג כלל, ולזה יוסיף כל יום לבקש את ה' יותר ויותר.

אמונה היא המשכה

עוד הביא משמו (רמזי יום א' של סוכות) בזה הלשון: ושמעתי מהרב הקדוש האב"ד דק"ק נשח"ז זצוק"ל, שעל ידי האמונה יוכל האדם להחיות מתים ולהפוך כסף לזהב, ולשנות כל דרכי הטבע. וגם מי שיש לו אמונה האמיתית - אינו מתיירא משום דבר, ולא יזיקנו שום דבר. ואמונה הוא לשון אמון, כמו (משלי ח, ל) וְאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אֲמוֹן שהוא לשון המשכה, שעל ידי האמונה האדם ממשיך עליו נועם אור אלוקותו יתברך*.

הדבר לפלא בעיני הבן מאחר שאביו כבר לא היה אז בעולם. כשהביע את תמייתו בפני השר-שלום, סיפר לו השר-שלום דברים כהווייתן: עסקתי במשנה מסכת מידות, והתקשיתי בהבנת דברי התוספות יו"ט שם. יגעתי וטרחתי זמן רב להבין את דבריו ולא עלה בידי. לפתע ראיתי עומד כנגדי איש אחד עם אזור במתניו ועל האזור תלויים מפתחות שונים. האיש תפס בי והובילני אל בית המקדש. הוא פתח באחד המפתחות את דלתות בית המקדש והראה לי את כל מידותיו של בית המקדש לפי שיטת התוספות יו"ט. בטרם נפרד ממני האיש, אמר לי: שמי מרדכי בן גיטל, מלפנים בנעשכ"ז, מסור נא דרישת שלום לבני. ועוד אמר לי כי הסיבה שבא לעזרני היא מפני שהוא נתמנה להחזיק במפתחו של בית המקדש כדי שאם יתייגע מאן דהו בהבנת מידותיו, אבוא אליו לפתוח לו את דלתות את בית המקדש כדי שיוכל לראות את מידותיו. אחר-כך כשחזרתי ללמוד את דברי התוספות יו"ט, הבנתי את כל דבריו לאשורן.

בחצר בעלזא כשרצו לסיים באיזה דבר טוב, היו אומרים: "דער נעשכ"זער איז גיווען א גוטער איד און מייערן צימעס איז א גוטער מאכל" (הצדיק מנעשכ"ז הוא יהודי טוב, וצימעס הוא מאכל טוב).

למען רבות מופתי

בתחילת דרכו, מאז שקיבל את שרביט ההנהגה לאחר הסתלקות רבו מזלאטשוב זיע"א ובמשך שלוש שנים, היה הצדיק מנעשכ"ז עושה מופתים גדולים אשר הרעישו פני תבל. צא וראה מי הוא המעיד עליו, הלא הוא הגר"ז מבריסק זצ"ל שאמר: "אל תוציאנו לעז על מופתיו של הצדיק מנעשכ"ז, כי אבי מורי, הגר"ח זצ"ל, היה מספר את מופתיו..."

א. והלא כן ידוע ומפורסם בקרב החסידים שחצי מן הישועה שפועלים אצל הצדיק בא מן האמונה. ומטעם

לעשות ניסים ונפלאות, על-ידי שהוא מפרר מעט אבק מהכלי הזה ונותן לחולים לשותות. ואמר שאם רבו היה נותן לו השולחן אשר ישב עליו, היה ביכלתו להחיות מתים בזה.

ישועה בקערת מים

בנו היה אומר: על כל המופתים שהראה אבי, ואפילו על אלו שגבלו בתחיית המתים, לא התפלאתי. רק על מופת אחד עמדתי כמשתומם. וסיפר: מעשה בעגונה אחת שבאה אליו לבקש שיתיר אותה מכבליה, אך הוא דחה אותה בקש שוב ושוב. פעם אחת אמר לה: "מה תרצי ממני?" ענתה על אתר: "הלא הרבי בוודאי יכול להושיעני!" אמר לה: "אבל בעלך אינו נמצא!" והוסיף תוך כדי שהוא מורה באצבע על קערת מים שעמדה שם: "טוב, אולי הוא נמצא שם בקערת המים".

נעמדה האשה שניחנה באמונה פשוטה, והלכה להסתכל במים שבקערה, ומיד צווחה בבהלה: "הנה הוא בעלי! אני רואה אותו במו עיני!" שאל אותה הרבי איך הוא

זה אמר הרה"ק רבי דוד מזולאטיפולי זיע"א שהשואל את הצדיק וחוזר ושואל בשנית לאחר שכבר קיבל ממנו תשובה, מפסיד את כל התועלת. כי בהתייעצות עם הצדיק יש שני דברים המועילים לקבל עצה נכונה, הראשון הוא האמונה בה' ובמשה עבדו, והשני הוא המושכל ראשון של הצדיק שהוא מואר מדעת עליו, וכשחוזר ושואל הוא מפסיד את שני הדברים בבת אחת; הוא גם גילה דעתו שאינו מאמין וגם איבד את המושכל הראשון.

וכבר הובא פעם מה דאיתא מהרה"ק בעל ייטב לב זיע"א (פרשת חקת) שהענין שהולכים אל הצדיק להתפלל הוא על-פי מה ששאל בספר העקרים איך תועיל תפילה וכי אפשר לשנות רצון הבורא?! אך באמת אין בזה שינוי רצון, אלא שמתחילה לא היה האדם מוכשר לקבל הטובה, וכשהוא מתפלל הוא יודע האמת כי הוא יתברך המושיע ובלתו אין להושיע, ועל ידי זה הוא מוכין את עצמו לקבל הטובה. אמנם לכאורה זה יתכן למי שמתפלל על עצמו, אבל איך תועיל תפילת הצדיקים לעורר הרצון עבור אלו שמתפללים בעדם, ועל כרחך צריך לומר גם כן על דרך זה, שעל-ידי שהם מאמינים בה' ובצדיקים שיושעו על-ידי תפילתם, על ידי זה הם נעשים כלי מוכן לקבל הטובה. וסיים הרה"ק: ומעתה הבאים אל האדם שמחזיקים אותו לצדיק ומחכים לה' להיוושע בזכותו, לו יהיה כי אינו לפי דמיונם, על כל פנים הם מאמינים בה' כי הוא שומע תפילות.

ב. להרה"ק רבי יצחק יעקב מביאלא זיע"א בנו של הרה"ק רבי נתן דוד משידלובצא, וחתן הרה"ק רבי יהושע מאוסטרובא זיע"א.

ישלח דברו וירפאם

בנו הרה"ק רבי יצחק מנעשכזי זיע"א סיפר על המופת הראשון שהראה אביו: באו להזכיר לפניו אשה אחת בשם מרים בת מליא שנשתתקה ולא יכלה להזיז אף לא אבר אחד מאבריה. שלח הצדיק את משמשו להודיע לה שתקום ותלך לבית הכנסת. וכיון ששמעה את פקודת הצדיק, מיד נעמדה על רגליה והלכה לבית הכנסת לפליאת כל מכריה. אולם עדיין לא יכלה ללכת כאחד האדם ממש, אלא נאלצה לעצור אחרי כל כמה פסיעות. אמר על כך הצדיק: "סיבת הדבר היא במה שמתחילה התעסקו בעצות וסגולות שונות, כי אלמלא כן, היתה מבריאה כליל והולכת כאחד האדם ממש". והוסיף: "ברם, מקווה אני לה' שירחם עליהם ועוד מעט קט ירפא אותה כליל", וכך הווה...

נוח הרב בתלמיד

בספר "דברי בינה"² (פרשת כי תבא) כתב: מספרים בשם הרה"ק מנעשכזי ז"ל זיע"א שאמר שבכלי שנתן לו רבו הרה"ק הרבי ר' מיכל [מזולאטשוב] ז"ל זיע"א יש לו כוח

גדול על הגנב והשיב את גניבתו בשלימותה.

עקימת שפתיים הוי מעשה

לפני חיזוק נפלא במיוחד לאלו שתורתם אומנותם, כפי שהביא בספר הקדוש "מאור ושמש" מרבו זיע"א, וזה לשונו: בודאי גם עתה לא נִתְּנָה תורה אלא לאוכלי מֶן (תנחומא שמות כ), רצה לומר, כי מי שרוצה לקבל עליו עול תורה - צריך להיות בעל בטחון בה' שלא לרדוף אחר פרנסה כל היום, רק ממעט בעסק ועוסק בתורה ותפילה, ובודאי קודשא בריך הוא יזמין לו פרנסתו בכל יום ויום. הגם שנאמר (דברים טו, יח) וברכתך בכל אשר תעשה (שמשמע שצריך לעשות מעשה כדי שתחול הברכה), שמעתי הפירוש מהרב הקדוש מו"ה מרדכי אב"ד דנשחזי צוק"ל שעקימת שפתיו הוי מעשה לענין מלקות (סנהדרין סה, א), בודאי מידה טובה מרובה, שעקימת שפתיו בתורה הוי מעשה לענין זה שיקוים בו 'וברכתך בכל אשר תעשה', שיתברך לך הפרנסה על ידי עקימת שפתיך בתורה ובתפלה. וממילא כשהאדם עוסק בתורה לשמה יותר, אזי יהיה בטוח שיהיה פרנסתו יותר בריוח, וכל מה שעוסק אדם בתורה ובתפילה יותר בדביקות, יהיה פרנסתו יותר מצויה בריוח, כי זה עיקר עבודת האדם בעולם הזה, כמאמר המשנה (פאה פ"א מ"א) אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה וכו', ותלמוד תורה כנגד כולם. ובודאי יוכל האדם להיות בטוח בזה, שעל ידי עקימת שפתיו בתורה ובתפילה בא לו פרנסתו.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נראה, והיא ענתה שהוא יושב עם כיפה על ראשו בלי הכובע העליון. ביקש ממנה הרבי שתראה לו את הכיפה. הסירה את הכיפה מעל ראש בעלה והושיטה אותה לרבי.

למעשה, היה הבעל באותה עת בעיר רחוקה, ובאותו רגע שהאשה הסירה את כיפתו, באה רוח חזקה והעיפה את כיפתו. חשב הבעל מדוע אירע לו הדבר הזה, והתחיל להרהר בתשובה, ונזכר שהשאיר את אשתו ובניו לבדם וחזר לעירו ולביתו.

אם במחתרת ימצא הגנב

פעם ישב הצדיק מנעשכיו בליל שבועות בחדרו ואמר את התיקון, והנה שמע כי גנב השתחל לחדר השני מבעד לחלון ומתחיל לפתוח את ארונותיו. בתחילה התחבט הצדיק אם לצאת לתפוס את הגנב אם לא, אך עד מהרה גמלה ההחלטה בלבו שלא לצאת, הן כדי שלא להפסיק באמצע התיקון והן כדי שלא לבייש את הגנב²...

כשיצא לאחר מכן מחדרו, ראה שהגנב גנב את כל כספו שהיה סכום גדול מאוד. במוצאי שבועות נסע אל הרה"ק מקאריץ זיע"א שהיה ידוע כתופס גנבים על-ידי מידת האמת שלו. כשאך עבר את מפתן הבית, שאל אותו הרה"ק מקאריץ: "אם שמעת שגונבים, מדוע הנחת לזה לקרות?". הצדיק מנעשכיו לא ענה, אך מעצם הדבר שהצדיקים נשאו ונתנו בגניבה, נפל פחד

ג. כשהרה"ק רבי יהודה מדז'יקוב זיע"א סיפר מעשה זה, פרץ בבכי, היתכן שיגע בן אנוש למדרגה כזו, שידע שגנב מרוקן את ביתו ולא יצא לתפסו מחמת שיקולים כאלו.

בשורה משמחת

מוקדים להשיג את הקונטרס 'הבינני'

ארה"ק

ירושלים	מרכז בעלזא	חדר ארונות, ארון מס 76
בית שמש	מקווה תולדות אהרן	שבטי ישראל 35
	מקוה יד כהן	רח' אוהל יהושע 8
בני ברק	מקווה רחוב דובר שלום	רמה ב'
	מקווה שע"י ביהמ"ד המרכזי	רחוב בן איש חי 10 שכונת חפציבה
	מקווה השכונתי	רחוב הרב גרוסמן רמת אברהם
	ביהמ"ד בית גדליה	רמה ב טל: 053-317-0944
	מקווה קאמארנא	רחוב מרים הנביאה רמה ג' 2
	מקווה תולדות אברהם יצחק	רח' חזון איש
	בית המדרש אמשינאוו	רחוב אביי רמה ד' 1
	בית המדרש הגדול נדבורנה	קרית נדבורנה
	חנות 'מול איצקוביץ'	רחוב הרב שך
	מקוה בית פנחס	רחוב יואל
אשדוד	מקוה ויזניץ	רחוב רבינא
	מקוה בעלזא	רחוב בעלזא 5
	ביהמ"ד זכרון רפאל	רחוב יצחק נסים פינת עוזיאל
	סופר מילר	רחוב אור החיים
	מרכז מסחרי הרב לנדא	רחוב הרב לנדא 1 קומה 1-
	חדש! מיני מרקט רמת אלחנן	רחוב גיבורי ישראל 11
	בית המדרש בית שלום	רחוב בעל הנס רובע ז
	בית המדרש בית דוד שאול	רחוב ר' חנינא בן דוסא רובע ז
	בית המדרש בית נפתלי	רחוב יהודה הנשיא רובע ז
	בית מדרש בעלזא מרכזי	רחוב חטיבת הנגב רובע ג
ביתר עילית	בית מדרש בעלזא	רחוב אברהם שפירא
	מאפיית אנגל	מרכז מסחרי בעל הנס
	ביהמ"ד בית פנחס	רח' ינאי 12
	היכל שמחה בונים	רחוב האדמור מבעלזא רובע ג
	בית המדרש 'בית אהרן'	רחוב פחד יצחק 5
	בית המדרש בעלזא	רח' הרצוג 5 חדר ארונות ארון 59
	ביהמ"ד הגדול סערט ויזניץ	052-762-0720
	שכונת הבעש"ט	052-760-0162
	מקווה ויזניץ-צמח צדיק	רחוב יונתן בן עוזיאל
	מקווה קרעטשניף	רחוב נתיבות שלום 2
מודיעין	בית המדרש אמרי חיים וזניץ	רחוב טרפון
	ביהמ"ד היכל שמואל אהרן צאנז	מתחם בתי הכנסת ברכפלד
גבעת זאב	קיוסק ערב שבת	רחוב האיילות פינת הראם
צפת		050-4174-636

אם ברצונך לקחת חלק בזיכוי הרבים ולפתוח מוקד הפצה למכירת הקונטרס באזור מגוריך, ניתן לפנות ל'מכון הבינני' בכתובת מייל Info@machonhavineini.com

בשורה משמחת

מוקדים להשיג את הקונטרס 'הבינוני'

ארצות הברית

4615 14th Avenue	ביהמ"ד זכרון מרדכי טאהש	בארא פארק
5302 13th Ave	ביהמ"ד שומרי שבת	
4909 13th Ave	Kosher Discount	
5309 13th Ave	Keter Judaica חדש!!	
814 Bedford Ave	סאטמאר בנין בראך	וויליאמסבורג
553 Marcy Ave	סאטמאר קעסקעיד	
75 Lee Ave	בית הספר	
127 wallabout st	ביהמ"ד קראלי	
50 Division Ave	Central Market	
801 Bedford Ave	Keter Judaica חדש!!	
44 Grove Spring Court	ביהמ"ד בית נפתלי בעלזא	לעיקוואוד
153 E 7th St	ביהמ"ד קארלין סטאלין	
12 America Ave	Keter Judaica חדש!!	
2201 N. Wood Ave	בית המדרש חסידי קאסאן	לינדן
52 Main St	ביהמ"ד קארלין סטאלין	מאנסי
5 Phyllis Terrace	וויזניץ מונסי	
27 Orchard St	חדש!! מרכז הספרים	
	ע"י המקוואות	מאנרא

אירופה

Lange leem straat 170A	בית המדרש אהל משה	אנטווערפן
Van spangen straat. 6	ביהמ"ד בעלזא מרכזי	
Lamorinierstraat. 118	ביהמ"ד בית אהרן	
	ישיבה ווילרייק	
47 East Bank	בית המדרש סקווירא	אנגליה-לונדון
St Kildas Road	בית מסחר עולם הספר	
1 Belz terrace	ביהמ"ד בעלזא	
18 Hildaville Drive	ביהמ"ד המרכזי	וועסטקליף
105 Hamlet Court Road	ביהמ"ד מילואים לאפורד	

אויב ווילט איהר אנטייל נעמען אין דעם זיכוי הרבים, סיי פארקויפן אין אייער שוהל \ מקוה א.ד.ג. אדער נעמען א חלק אין די הוצאות, ביטע רופט: 718.387.1122

7 27785 25652 0

727785256520